

ESKİ TÜRK TARİHİ

CİLT II

TÜRKİSTAN:
TANRI DAĞLARI'NDAN ANADOLU HUDUTLARINA

KÜRŞAT YILDIRIM

otukennesriyat

YAYIN NU: 2323
KÜLTÜR SERİSİ: 1212

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-946-6 978-625-408-790-5 (Tk.)

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ayşegül Büşra Paksoy

Kapak Resmi: Taşkent'teki Kankatepe kadim şehrinde 7. yüzyılın ilk yarısında bastırılan Türk parası. Parada Kağan ve Hatun portresi ve ay yıldız görülmektedir [Kaynak: Gaybullah Babayar, *Köktürk Kağanlığı Sikkeleri Katalogu*, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Ankara, 2007, s. 67.]

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Baskı: Pelikan Basım Matbaa ve Ambalaj Sanayi Tic Ltd Şti
Kayabaşı Mah. Ulubatlı Hasan Cad. Nu: 2H, İç Kapı Nu: 19
Başakşehir-İstanbul
Tel: (0212) 613 79 55
Sertifika Nu: 40619

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Prof. Dr. Kürşat Yıldırım: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı'nda öğretim üyesidir. 1982 yılında İstanbul'da doğmuştur. Karanlı bir Karapapak (Terekeme) Türküdür. 2004 yılında Dokuz Eylül Üniversitesinde Kamu Yönetimi Bölümü'nü bitirmiştir. Yüksek lisans (2011) ve doktora (2015) çalışmalarını, görev yaptığı anabilim dalında tamamlamıştır. 2009 yılında araştırma görevlisi, 2015 yılında yardımcı doçent doktor, 2017 yılında doçent doktor, 2023'te profesör doktor olmuştur. Çince, Rusça, Japonca, Moğolca, Arapça gibi dilleri, ilgili ülkelerde çalışmıştır. Türk dünyasında saha araştırmaları, Batı ve Doğu'daki büyük bilim merkezlerinde proje ve kütüphane çalışmaları yürütmüştür. Alanıyla ilgili yurt içi ve yurt dışında çok sayıda sempozyuma katılmış, kısa sürelerle misafir öğretim üyesi olarak bulunmuştur. Artık kurumsallaşan "Türk-Moğol Tarih Çalıştayı" serisini başlatmış ve ilk dördünü (2017, 2018, 2022, 2023) sırasıyla Moğolistan ve Türkiye'de düzenlemiş ve bunların kitapları kendisinin editörlüğüyle yayımlamıştır. Beş uluslararası sempozyumun yürütücülüğünü üstlenmiştir. 2016 yılında Shanghai International Studies University tarafından üç yıllığına "Şeref Üyesi" olarak seçilmiştir. Kristal Lale Ödülleri kapsamında "Yılın Tarihçisi" (2018) ve Valeh Hacılar Vakfı'ndan verilen "Türk Dünyası'na Hizmet Ödülü" (2018) ödüllerini almıştır. 2022'de UNESCO International Institute for the Study of Nomadic Civilizations tarafından "Akademik Konsey Üyesi" (Academic Council Member) seçilmiştir. 2022 yılında Türk Ocakları "Ziya Gökalp İlim ve Teşvik Ödülü"ne layık görülmüştür. Moğolistan'da Türk tarihine dair arkeolojik kazı faaliyetlerinde kazı başkanlığı görevi yapmıştır. Şimdiye kadar Türk tarihi sahasında yayımlamış 15 kitap, 2 kitap tercümesi, bir kısmı SSCI-AHCI, ESCI, Scopus gibi indekslerde taranan 150'den fazla makale, 10 bildiri kaleme almış ve 9 kitabın editörlüğünü yapmıştır. *Türk Devletleri Tarih Atlası* (Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul, 2022) ve *Türk Devletleri Tarih ve Kültür Atlası* (Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul, 2022) adlı ülkemizde ilk kez hazırlanan iki atlasın editörlerindendir. Türk Devletleri Tarih Atlası'nın İngilizce versiyonu kendi editörlüğünde *The Historical Atlas of Turkic States* (Türkiye Bilimler Akademisi, Ankara, 2025) adıyla yayınlanmıştır. 2025 yılında İstanbul Üniversitesi Moğol Araştırmaları Merkezi müdürlüğüne atanmıştır. Elinizdeki *Eski Türk Tarihi*, C. II'den önce *Türk Tarihi İçin Eski Çince-Türkçe Sözlük* (Otopsi, İstanbul, 2010); *Çin Kaynaklarında Türkistan Şehirleri* (Ötügen, İstanbul, 2013); *Rusya'daki Türkler* (ortak yazarlı, Eskişehir Valiliği, İstanbul, 2015); *Bozkırın Yitik Çocukları Juan-juan'lar* (Yeditepe, İstanbul, 2015); *Doğu Türkistan'ın Yer Adları* (Kesit, İstanbul, 2015); *Doğu Türkistan Seyahatnamesi* (ortak yazarlı, Bilge Oğuz, İstanbul, 2015); *Doğu Türkistan'ın Tarihi Coğ-*

rafyası (Ötüken, İstanbul, 2016); *Bir Zamanlar Türk İdiler Türk Kökenli Çin Aileleri* (Ötüken, İstanbul, 2017); *Hun Tarihi* (İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2020); *Türklerin Tarihi* (ortak yazarlı, Yeditepe, İstanbul, 2021); *Uygur Kağanlığı (744-840)* (Selenge, İstanbul, 2021); *Çin Tarihi* (Ötüken, İstanbul, 2021); *Eski Türk Tarihi, C. I, Ötüken: Hunlar, Xianbeiler, Tabgaçlar, Juanjuanlar, Gök-Türkler, Uygurlar* (Ötüken, İstanbul, 2024) ve *Bahaeddin Ögel Kitabı* (Bilge Oğuz, İstanbul, 2025) kitaplarını neşretmiştir. Yıldırım, evli ve bir kız çocuk babasıdır.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ / 13

GİRİŞ: TÜRKİSTAN VE ŞEHİRLER / 17

1. BÖLÜM: TÜRKİSTAN'IN GENEL TASVİRİ / 31

2. BÖLÜM: TÜRKİSTAN'DA TÜRKLER / 89

3. BÖLÜM: ESKİ TÜRKİSTAN'DA ÇİNLİLERİN
SEYAHAT KAYITLARI / 183

4. BÖLÜM: GANSU / 287

5. BÖLÜM: TANRI DAĞLARI'NIN GÜNEYİ / 321

6. BÖLÜM: TANRI DAĞLARI'NIN KUZEYİ / 405

7. BÖLÜM: TARIM HAVZASI / 447

8. BÖLÜM: FERGANA / 499

9. BÖLÜM: TOHARİSTAN / 531

10. BÖLÜM: MAVERAÜNNEHİR / 563

11. BÖLÜM: HORASAN / 635

12. BÖLÜM: HAREZM / 665

13. BÖLÜM: AZERBAYCAN / 695

14. BÖLÜM: İRAN VE SURİYE / 717

KAYNAKÇA / 729

DİZİN / 759

ÖN SÖZ

Tarihte Türkler kadar geniş coğrafyalarda yayılıp yurt tutmuş bir millet daha yoktur. Yaradılışları itibarıyla yüksek idari ve askerî kabiliyetlere sahip olan Türkler, tarihin erken dönemlerinden itibaren ayak bastıkları hemen her toprakta hâkimiyet kurmuşlar, birkaç istisnayı saymazsak bu topraklarda Türklüğü yaşatmışlardır. Bozkırla sınırlı kalmayan Türklük, şehirli nüfusun yaşadığı ve bugün Türkistan olarak adlandırdığımız kadim toprakları şekillendiren en önemli kimlik olmuştur. Hunlar başta olmak üzere 9. yüzyıla dek kurulmuş olan Ötüken merkezli konargöçer Türk devletlerinin temel gayeleri, Türkistan şehirlerini tâbi kılmaktır. Bu bakımdan Türk tarihine vâkıf olabilmek için Türklerin farklı coğrafyalarda, kesintisiz bir birlik hâlinde cereyan eden kültürünü ele almak lazımdır.

Türklerin üstün vasıflarından biri, medeniyet kurucu ve koruyucu olmalarıdır. Nitekim Türkler, tarihin hiçbir döneminde yıkıcı olmadıkları gibi dünya medeniyetine daima katkıda bulunmuşlardır. Türklüğün hak ettiği değeri görebilmesi için Türkistanlı yerleşik Türklerin tarihinin açığa çıkarılması son derece mühimdir. Öte yandan Türklüğü medeniyet dairesinin dışında tutmayı amaçlayan araştırmacılar, medeni yani şehirli Türklerin varlığını görmezden gelmekte ve Türkistan'daki Türk varlığının başlangıcını 8-9. yüzyıla, hatta Türklerin kitleler hâlinde Müslümanlığı kabul ettikleri 10. yüzyıl kadar geç bir döneme tarihlendirmektedirler. Aynı araştırmacılar, Türkistan'ın eski yerleşik toplumlarının övülecek özelliklerini de ancak Hint-Avrupalı unsurlara atfetmektedirler. Modern tarih ve arkeoloji araştırmalarının son neticeleri, Türkistan'ın en eski ahali-lerinden birinin Türkler olduğunu, Türklerin kendilerine ait olmayan medeniyet ürünlerini de koruyup muhafaza ettiklerini ve kimi zaman geliştirdiklerini ortaya koyar. Türklük, ideolojik saplantılar ve akademik birtakım spekülasyonlar yüzünden bozkıra hapsedilemeyecek kadar ulvidir. İlmî hakikatler Türkistan'daki en eski Türk

GİRİŞ: TÜRKİSTAN VE ŞEHİRLER

Türkistan'ın yerleşik kuşağında bozkırdakilerden farklı bir hayat süren Türkler, milattan önceki çağlardan beri köy ve şehirlerde yerleşen; en erken dönemlerde varlık gösterdiğini bildiğimiz Saka, Hun, Wusun, Yuezhi, Kuşan, Kangju (Kenger), Eftalit/Akhun, Gök-Türk, On Ok topluluklarının bakiyeleri idi. Türkler, Gök-Türk hâkimiyeti altında MS 6. yüzyıldan itibaren Türkistan şehirlerinde iyice kalabalıklaştılar. Zeki Velidi Togan'ın düşüncesine göre Türkistan'da bugünkü şehirli Türklerin oluşumunda Türk adını taşıyan Türgişlerin büyük rolü vardı. Togan'ın bildirdiği gibi Türkistan tarihi üzerinde çalışan araştırmacıların çoğu, ısrarla Doğu ve Batı Türkistan'da milattan sonra Hunlardan ve bilhassa 6. yüzyılda Gök-Türklerden evvel kayda değer herhangi bir Türk kitlesinin olmadığını iddia etmiştir. İraniyatçılar, Hunlardan önce bütün Türkistan sahasına yekpare bir İran-Saka halkının hâkim olduğunu; Hun ve Gök-Türklerden önce Altayların güneyinde hiçbir Türk unsurunun bulunmadığını; buralarda yalnız Hint-Avrupa ve İran kavimlerinin yaşadığını; bunun Doğu Türkistan'da Hoten ve Kuça civarında gün yüzüne çıkarılan eski İran dili buluntuların incelenmesiyle birlikte tamamen ispatlanmış olduğunu savunurlar. Yine bu İraniyatçılar, Doğu ve Batı Türkistan'daki şehirli Türklerin çok sonraları, bilhassa Moğol hâkimiyeti zamanında, Türkleşmiş olan eski İranlılar oldukları fikrini geliştirmişlerdir. Togan bu görüşlere karşı şunu söylemektedir:

Bütün bu dalâlet, Orta Asya dâhilinde etnik gruplaşmaların tarihini öğrenmekle medâr (dayanak) olabilecek menbalar ve vesikaların layikiyle öğrenilmemesinden ileri gelmektedir. Akhemeniş ve Grek-Baktralar istilasından önce her iki Türkistan'da hâkimiyet muhakkak ki muahhar (sonraki) “Gök-Türk” ve “Türgiş”lerin ecdadı elinde bulunuyordu.¹

¹ A. Zeki Velidî Togan, *Bugünkü Türkili Türkistan ve Yakın Tarihi*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1981, s. 53, 57-58.

1. BÖLÜM
TÜRKİSTAN'IN
GENEL TASVİRİ

Türkistan Adı

Yazılı kaynaklarda *Türkistan* sözüne antik çağda rastlanmaktadır. Mesela 5. yüzyılda yaşamış Ermeni tarihçi Musa Horenki (Moses Xorenac'i, eseri 7-8. yüzyıllara da tarihlendirilmektedir.), Greklerin *Skythia* tabirine karşılık olarak *Turkastank* tabirini kullanmış; bununla batıda Etil, doğuda Imaos (Tanrı Dağları'nın doğu etekleri), güneyde Maveräünnehir'e denk düşen Soğd ile Arik (Horasan) arasındaki toprakları kastetmiştir.¹ 6. yüzyıl kadar erken bir döneme tarihlendirilen Grek kaynaklarında Türkistan, Türk adına Grekçe *-hia* ekinin eklenmesiyle türetilen *Turkhia* adıyla anılmıştır.² 7. yüzyılda yaşamış bir başka Ermeni tarihçi Sebeos ise Türkistan'dan *Thurkhastan* şeklinde bahsetmiş, Dehistan dolaylarını Türkistan'da saymış, Ceyhun'un Türkistan'dan doğduğu bilgisini vermiştir.³ Turfan'da bulunan ve 639 yılına tarihlendirilen bir Sogd belgesinde Türkistan, *twrkstn* şeklinde kaydedilmiştir.⁴ Avesta'da da Turan ve Türkistan kelimesi geçmekte ve Tanrı Dağları'nın doğusundan İdil Irmağı, Seyhun ve Ceyhun, Horasan arasında kalan topraklar kastedilmektedir.⁵ Türkistan'ın doğu kısımları Grek ve Roma kaynaklarında *Serica* veya *Seres* olarak adlandırılan topraklara da dâhil edilebilir. Bu adlandırmalar esasen ipek ile alakalıdır.

Türkistan adı bu ilk örneklerin ardından yaygınlaşmıştır. Türkistan'dan ilk defa söz eden İslam coğrafyacıları bu tabiri daha çok

¹ Zeki Velidi Togan, *Türk Türkistan*, İstanbul, 1960, s. 14. Kaynakta İdil Irmağı'ndan başlayıp "Emavon" Dağları'na kadar uzanan T'urk'astank' şeklinde zikredilmektedir (J. Marquart, *Ērānšahr Nach der Geographie des Ps. Moses Xorenac'i*, Berlin, 1901, s. 140).

² İbrahim Kafesoğlu, *Türk Milli Kültürü*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2003, s. 45.

³ Frye-Sayılı, "Selçuklulardan Evvel Ortaşark'ta Türkler", s. 119.

⁴ Yoshida Toyo-Moriyasu Takao, "Shinkyō Uiguru Jichiku Hakubutsukan. Kōji-shi Kōshō Koku Jidai Sogudo Bun On'nadorei Baibai Bunsho", *Kōbe Shi Gaikoku Gaku Kenkyū*, 1, 1988, s. 5, 14.

⁵ Baymirza Hayit, "Türkistan Terimi Üzerine", *Türk Dünyası Araştırmaları*, 53, 1988, s. 23.

Ceyhun'un kuzeyinde yaşayan Türklerin yurdu için kullanıyorlardı. İslamiyet Maverâünnehir'e yerleştikçe Türkistan adı bölgeye şamil olmaya başladı. 11-13. yüzyıllarda Karahanlıların hâkim olduğu bölgenin güneyine *Hakaniye* ve İdikut Uygur Devleti'nin olduğu kuzey kısma ise *Uygur Eli* olmak üzere hem Hakaniye hem de Uygur Eli deniyordu. Kaşgarlı Mahmud, İslamiyet dairesine giren Kaşgar ve Karahanlı tarafını *Hakaniye Ölkesi*; İslam'ın henüz az yayıldığı kuzeydoğudaki araziye ise Uygur Eli olarak adlandırmıştır. Reşidüddin ise *Cami'üt-Tevarih*'inde burayı *Uyguristan* olarak kaydetmiştir. Bu yere 14. yüzyılda Moğol kelimesinden gelmek üzere Mogulistan denmiştir; çünkü buralar Cengiz Han'ın evladı Çağatay'ın toprağıydı ve onun Tuğluk Timur Han gibi evlatlarının hâkimiyeti altındaydı. Bu adlandırma, 19. yüzyıla kadar bir şekilde devam etmiştir.⁶ 1867 yılında Yakup Beg, Doğu Türkistan'da "Yedi Şehir Hanlığı"nı kurduktan sonra bölgenin güney kısmı *Keşkeriye* olarak adlandırılmıştır çünkü hanlığın merkezi Kaşgar idi.⁷ Rusya 1716 yılından itibaren Batı Türkistan'da malum istila siyasetini izlemeye başlamış; Çin ise 1755-1765 yılları arasında Uygur bölgesini ele geçirmiş ve buraya 18 Kasım 1884'te *Xinjiang* adını vermiştir. Batılılar da bu adı kullanmışlar ancak bazen Doğu Türkistan da demişlerdir.⁸ İngilizler 19. yüzyılın başlarına kadar Batı Türkistan için *Büyük Buhara*, Doğu Türkistan için *Küçük Buhara* adını kullanmışlar fakat 19. yüzyıldan sonra Batı Türkistan'ı *Türkistan* adıyla anmaya başlamışlardır. Batı Avrupalılar ve Ruslar ise *Batı Türkistan* tabirine pek müracaat etmemişlerdir. Rus edebiyatında Doğu Türkistan terimine 19. yüzyıldan itibaren rastlanmaktadır; ancak bu, daha çok tarih, coğrafya ve etnografya terimi olarak kalmıştır. Ruslar, işgal ettikleri Türkistan vilayetlerini *Türkistan Genel Valiliği* adlı idari bir birim altında resmen 11 Temmuz 1867'den itibaren toplamışlardır. Uygur aydınlar ise 20. yüzyılın başlarında Batı Türkistan'daki bu gelişmeler doğrultusunda *Şarki Türkistan* yani *Doğu Türkistan* terimini işletmeye başlamışlardır.⁹ Sovyet Rusya ise emperyalist maksatlarla Batı Türkistan

⁶ Ehmetcan Mömin, "Şincang Rayoninig Tarihtiki Bezi Namları", *Ötmüşning Tam-ğasi Yer Namliri*, ed. N. Dövlät, Beijing, 2014, s. 128.

⁷ Mömin, "Şincang Rayoninig...", s. 129.

⁸ Hayit, "Türkistan Terimi Üzerine", s. 25.

⁹ Hayit, "Türkistan Terimi Üzerine", s. 25-27.

Eski Türkistan'da Yaşayan Halklar

Türk tarihi alanında yapılan çalışmalarda yaygın görüş; Türkistan sahasının ilk ahalisinin Türkler olmadığı ve Türklerin bölgeye esasen Gök-Türkler devrinden sonra, 6. ve bilhassa 7-8. yüzyıldan sonra geldikleri yönündedir. Bu görüşlere göre Türklerin merkezi Moğolistan'ın içleriydi, Türkistan'a çok geç devirlerde göçmüşlerdi ve hatta bölge ancak İslamiyet'in yayılmasından sonra, 10-11. yüzyıllarda Türkleşmeye başlamıştı.¹ Arkeoloji ve tarih araştırmaları neticesinde bu tür iddiaların birer varsayım olmaktan öteye gitmediği, birçok bakımdan ilmî temellerden yoksun olduğu anlaşılmaktadır. Bu düşüncenin esasına göre Türkistan Hint-Avrupa, İran, Sogd, Çin, Hint, Tibet, Tohar vb. halklarına yurtluk etmiş, Türkler buralara çok sonraları gelmişlerdir.² Mesela Doğu Türkistan bölgesinin çok eski devirlerden beri Çinlilerin veya günümüzde kaybolmuş olan halkların yurdu olduğu fikri, Çinliler tarafından işlenmektedir.³ Ayrıca İranlılar da bugünkü Türkistan sahasının büyük bölümünü yurt tuttuklarını öne sürmüşlerdir. Firdevsi'nin *Şah-name*'sinde İran-Turan mücadelesiyle ilgili anlatılanların tamamen hayal olduğu, İranlıların kendileri için Hint-Avrupa mitolojisinden

¹ Mesela Mair (V. H. Mair, "History of Chinese Turkistan in the pre-Islamic Period", *Sino-Platonic Papers*, 16, March 1990, s. 2-3): "Tarım Havzası'nın en erken halkı İndo-Avrupalı Toharlar ve İranlılardır." R. N. Frye, *Orta Asya Mirası*, çev. F. Tayanç-T. Tayanç, Ankara, 2009, s. 255: "Türk aşiretler, bininci yılın başlarında Orta Asya'nın doğusundaki ve batısındaki vaha devletlerine sızmaya başladılar... Doğu Türkistan'ı yağmalatan ve yavaş yavaş yerleşen sadece Türkler değildi...". Yine bk. Haussig, *İpek Yolu*, s. 279 vd.; E. Waldschmidt, *Gandhara, Kutscha, Turfan, eine Einführung die frühmittelalterliche Kunst Zentralasiens*, Leipzig, 1925.

² Annemarie von Gabain, *Das Uigurische Königreich von Chotscho 850-1250*, Berlin, 1961, s. 14-19.

³ Mesela bk. Shang Yanbin, *Xiyu Wenhua*, Liaodong, 1998, s. 55-59; *Xiyu Tongshi*, ed. Yu Taishan, Beijing, 2003, s. 37-39.

Türkistan tarihi için en önemli kaynaklardan biri Türkistan'a giden eski Çinlilerin seyahat kayıtlarıdır. Bunların çoğu Hindistan'a giderken veya oradan dönerken Türkistan şehirlerinden geçen Budacı rahiplerinin yazdıklarıdır. Rahipler din merkezli kayıtlar tutsalar da gittikleri yerlerin coğrafyası, şehirleri, mimarisi, kültürü, dinî ve siyasi durumu vb. hakkında bilgiler verirler. Seyahatnameler tarih araştırmalarında özel bir yere sahiptir. Bu metinler her ne kadar çoğu kez kaleme alanın kişisel gözlem ve duyumlarından ibaret olup, derin bir inceleme veya bilgi kaynağını sorgulama çabasında olmasa da birçok tarihî hakikati olduğu gibi dile getiren tarih kaynaklarıdır. Rahiplerin seyahat notları dışında Türkistan'a komutan, elçi vb. görevlerle gönderilenlerin biyografileri de daha çok siyasi hadiselerle yer veren, istihbarat bilgileri içeren ve kaleme alanın gerçek zamanlı faaliyetlerine yer veren metinlerdir. Bu son kategoride Türkistan'a ilk giden kişilerin biyografileri birçok bakımdan biz yol göstermektedir. Türkistan'a giden ilk Çinlilerin notlarında Gansu, Doğu Türkistan, Afganistan, Hindistan, Fergana, Maverâünnehir, Harezm, İran, Suriye hakkında bilgiler bulunmaktadır. Bu bölümde seyahat kayıtlarının tahkikli eski Çince nüshalarının Türkistan ile ilgili kısımlarını olduğu gibi sunmaya, böylece tasvirlerdeki canlılığı aksettirmeye ve Çince ifadelerde izaha muhtaç noktaları da yeri geldiğinde notlandırmaya gayret ettik. İlk olarak Zhang Qian'in ve sonra da kronolojik olarak diğerlerinin metinlerine yer vereceğiz.

Zhang Qian (MÖ 138-126)

Türkistan'a dair seyahat haberlerini veren ilk Çinli olan Zhang Qian (MÖ 175-114), Han Hanedanlığı'ndaki Hanzhong eyaletinin yerlisiydi. Çin devletinde üst makamlara gelen başarılı bir saray memuruydu. Onu meşhur eden işi ise Çin tarihinde Türkistan'a ilk kez gerçekleştirdiği elçilik göreviydi. MÖ 139 yılında Gansu'daki

Gansu’da Eski Türkler ve Hun İdaresi

En eski Türk yurtlarından biri olan Gansu, Çin Halk Cumhuriyeti’nin kuzeybatısında yer almakta olup 425800 km² yüzölçümündedir. Batıdan doğuya 1655 km uzunluğunda, kuzeyden güneye 530 km genişliğinde olan Gansu eyaletinin kuzeybatısında Doğu Türkistan, batısında Qinghai eyaleti, kuzeyinde Moğolistan ve İç Moğolistan, doğusunda Shanxi ve Ningxia eyaletleri, güneyinde ise Sichuan eyaleti bulunmaktadır. Gansu’nun merkezinde eyalet başkenti olan Lanzhou, Linxia, Baiyin, Dingxi; güneyinde Gannan ve Longnan doğusunda ise Qingyang ve Pingliang şehirleri bulunmaktadır. Gansu’nun kuzey kısmında Gansu Koridoru bulunmaktadır ve burada Jiuquan, Jiayuguan, Zhangye, Jinchang ve Wuwei adında beş şehir vardır. Gansu bir iç bölge olup herhangi bir denize sınırı bulunmamaktadır ancak pek çok ırmağa sahiptir. Bölgenin ana ırmakları; Sarı Nehir ve kaynağını Qilian Dağları’ndan alan Shiyang, Hei, Shule ırmaklarıdır. Gansu Koridoru’nun doğusunda Tengger Çölü, Wushao Sırtı ve Löss Platosu, batısında Tarım Havzası, Dunhuang’ta yer alan Yang ve Yeşimtaş geçitleri bulunur. Güney sınırında Qilian Dağları, kuzey sınırında Gobi Çölü, Badain Jara Çölü ve Kuzey Dağları bulunmaktadır.¹

¹ Gansu’nun tarihi, coğrafyası, Türk tarihindeki yeri ve önemi üzerine önemli bir çalışma için bk. Umut Köse, *Eski Türk Tarihinde Gansu*, Bilge Oğuz, İstanbul, 2024.

Coğrafya ve Tarih

Tanrı Dağları Türklerin en eski yurtlarındandı. Oldukça bereketli olan bu dağın kuzey ve güney etekleri hem tarım hem de hayvancılığa elverişliydi. Türkler, tıpkı Ötüken gibi bu yeri de kutsal sayıyorlar, dağa *Tanrı* adını veriyorlardı. Tanrı Dağları'nın kuzeyinde Altaylar; kuzeybatısında Isık Göl ve Balkaş Gölü'ne kadar uzanan ovalar; güneyinde Tarım Havzası; batısında Pamir Dağları; doğusunda ise Gobi Çölü ve Gansu Koridoru yer alır. Dağ zinciri Taşkent'ten başlayarak doğuda Komul'un doğusuna kadar yaklaşık 3 bin km uzanır.

Türklerin ataları, Asya Hunlarından önce ve sonra Tanrı Dağları bölgesine geniş şekilde yayılmışlardı; Altaylar ve Kazakistan'daki brakisefal topluluklara oldukça yakındılar. MÖ 1700 tarihinden itibaren Türkistan'a konargöçerler hâkim olmaya başladı. Atlı konargöçer savaşçılar olan Andronovo Kültürü mensupları, Altaylar ve Tanrı Dağları'na yayıldılar. Türklerin ataları olan bu kitlelerin etkileri Hun ve hatta Gök-Türk devrine kadar devam etti. Kazakistan'da da yayılan bu Andronovo insanların Özbekistan'daki Zerefşan Vadisi'nde akrabaları vardı.¹ Bahaeddin Ögel'e göre Türk tarihi ve mitolojisinin ilk çağı, Orhun'da başlamaktadır. Modu, kurt, Ergenekon vb. efsanelerin yurdu Orhun idi. İkinci çağ ise Tanrı Dağları çevresiydi. İslam kaynakları ise Türklerin ana yurdunu Tanrı Dağları'ndaki Isık Göl olarak gösteriyordu.² Türkler, tarihin başlangıcından itibaren Tanrı Dağları ve Isık Göl çevresinde

¹ Ögel, *İslâmiyetten Önce Türk Kültür Tarihi*, s. 4-8; Yıldırım, *Türk Bozkır Kültürünün Doğuşu Andronovo Kültürü*, s. 111 vd.

² Bahaeddin Ögel, *Türk Mitolojisi*, C. II, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1995, s. 57-59; Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş*, C. I, s. 233.

Beşbalık

Beşbalık, Tanrı Dağları'nın kuzey eteklerinde yer alan ve en eski Türk yurtlarından biri olan bir bölgeydi. Tanrı Dağları'nın kuzey eteklerindeki bu saha, Ürümçi'den Turfan'a kadar uzanıyordu. Bu bölgede tarihî önemiyle öne çıkan iki yer bulunmaktadır: Ürümçi ve Cimsar. Ürümçi, Hunlar devrine dair Çin kaynaklarında zikredilen Ön Pulei (Barköl) Devleti'nin topraklarına dâhildi. MS 3. yüzyılda Çin kaynaklarında bu bölge, Puliu Devleti olarak kaydediliyordu. Bu esnada Ön Turfan Devleti'ne bağlıydı. 5-6. yüzyıllarda Gaoche (sonraki Töles) topraklarıydı. 6. yüzyıldan sonra, Gök-Türk toprağı olmuştu. Daha sonra bölgeyi kısa süreliğine işgal eden Çinliler, Houting ("Arka Saray") adlı bir ilçe kurdular. Sonra Beiting Daduhufu ("Beşbalık Büyük Valilik İdaresi")'ne bağlanmıştı. Sonra Tibetlilerin eline geçmişti. Burası 10. yüzyıldan sonra Turfan İdikut Hanlığı'nın *Beşbalık*'ı ve 13. yüzyıldan sonra *Uygur Beşbalık*'ı oldu. 15. yüzyıldan sonra orada Oyratların güçlendi.¹ *Divanü Lûgat-it-Türk*'te, Zülkarneyn tarafından kurulmuş beş şehirden biri olarak *Beşbalık* zikredilmektedir.² Bilge Kağan Yazıtı'nda Beşbalık ile ilgili şu ifadeye yer verilir: "Otuz yaşımda Beş Balık'a doğru ordu sevkettim. Altı defa savaştım... askerini hep öldürdüm. Onun içindeki ne kadar insan... yok olacaktı... çağırmak için geldi. Beş Balık onun için kurtuldu."³ Bu "Kuzey Sarayı" (Beşbalık; Beiting) adının Batı Gök-Türkleri tarafından verildiği anlaşılmaktadır. Nitekim kaynaklardaki bir kayda göre Batı Gök-Türkler gelişip güçlendikleri bir zamanda kağanları İşbara Yabgu Kağan (639-641), Zuhe Dağı'nın

¹ *Xiyu Tongwenzhi*, C. I, s. 6a-6b.

² *Divanü Lûgat-it-Türk*, I, s. 113.

³ Bilge Kağan, Doğu/28.

Kaşgar

Tarihî Kaşgar toprakları Tarım Havzası'nın batı ucunda, Pamir Dağları'nın kuzeydoğusundadır. Kuzeyinde Atuş ilçesi vardır. Güneyinde Kızıl Irmak'ın ayırdığı Yengisar ile bitişiktir. Tarihteki Kaşgar bugünkü eski şehir ve yeni şehir olmak üzere iki ilçe; Peyzavat, Maralbaşı, Yengisar, Atuş, Akto ve hatta zaman zaman da Yarkend gibi yerleri içine alan geniş bir bölgeydi. Kaşgar'ın kuzey kısmı yükseklik, güney kısmı alçaklıktır. Kuzeyde Tanrı Dağları, güneyde Kurum (Kunlun) Dağları, batıda Pamir Dağları uzanmaktadır. Şehirden Kaşgar, Tümen gibi büyük ırmaklar akmaktadır.

Türk şehir kültürünün en eski ve köklü bir şekilde yaşadığı yerlerden biri olan Kaşgar; coğrafyası, bereketli toprakları ve ticaretteki konumuyla bilinmekle birlikte, bunların ötesinde siyasi, kültürel ve dinî bir merkez olarak tarih boyunca büyük bir öneme sahip olmuştur. Kaşgar doğu-batı istikametinde ilerleyen kadim ticaret yolunda, doğudan gelen yolları birleştirip batıya doğru tek bir hatta uzatan önemli bir noktadır. Çin içlerinden Avrupa'nın ortalarına kadar işleyen ticarete büyük duraklardandır. Kaşgar aynı zamanda Doğu-Batı kültürlerinin buluştuğu bir muhittir. Belli bir döneme kadar Buda dinî merkezlerinden biri olmuş, yaklaşık 10. yüzyıldan sonra ise Türk-İslam medeniyetinin ilk büyük merkezi hâline gelmiştir.

Kaşgar'da MÖ 30-20 binyıllarından MÖ 3 binyıllarına kadar sırasıyla Eski Taş Çağı, Orta Taş Çağı, Yeni Taş Çağı, Tunç Çağı, Demir Çağı yaşanmıştır. Bu devirlerin her birine has kalıntılar, izler, kaya resimleri mevcuttur. MÖ 10 binyıllarında Kaşgar'da yoğun bir insan faaliyeti görülmektedir. Bu çağlarda insanlar av etleri, yaban meyveleri, yemişler vb. ile besleniyordu. MÖ 7-6 binyıllarında Yeni Taş Çağı'nda ilkel tarım başladı. MÖ 4 binyıllarında Tunç Çağı geldi. Çok küçük çapta, ilkel usullerle hayvancılık ve tarım yapılıyordu. Tunç aletlerin yapımına başlanmasından sonra insanlar iş

Coğrafya ve Tarih

Fergana; Tarım Havzası ile Maveraünnehir arasında yüksekliği 4 bin metreyi bulan dağlar arasında, deniz seviyesinden ortalama 500 metre yükseklikte engin bir vadidir. Bu çukurluğun kuzeyinde Tanrı Dağları, kuzeydoğusunda Fergana Dağları, güneyinde Alay ve Hisar Dağları yükselir. Fergana Vadisi bugün üç devletin arazisi içindedir. Özbekistan'ın doğu kısmında Nemengan, Andican, Hokand; Kırgızistan'ın batı kısmında Oş, Özgend, Celalabad; Tacikistan'ın kuzey kısmında Hocend gibi yerler doğudan batıya 300 km ve kuzeyden güneye 70 km uzanan tarihî Fergana topraklarındadır. Fergana arazi bakımından üçe ayrılır: 300-400 metre yükseklikte Seyhun'a kadar olan kısım çöl, göl bölgesi, kumlu tepeliktir; ikinci kısım ırmakların etrafında 400-600 metre yükseklikte çakıllı alandır; üçüncü kısmı 600-1200 metre yükseklikte dağlık alandır. Vadinin güneyindeki Konibodom, Şorsu, Riştan gibi tepeler çakıllıdır; doğudaki tepeler lös örtüyle kaplıdır; kuzey tarafı Nemengan, Pap gibi yerler Seyhun'a doğru alçalır. Batı tarafı ise yüksek dağlarla kaplıdır.¹

Fergana Vadisi, Narın ve Karaderya adlı ırmaklarla sulanan bereketli düzlüklerdi. Bu iki ırmak vadide Nemengan yakınlarında birleşir, Seyhun Irmağı'nı meydana getirirlerdi. Vadide bu ırmakların kolları olan çok sayıda ırmak akmaktadır, bu bakımdan bölge tarıma oldukça elverişlidir. Bunun yanında çöl bölgeleri de vardır.

Fergana, tarihi ve coğrafyasıyla bütünlüğü olan bir bölge olsa da coğrafi bölgeleri, yer şekilleri ve iklim bakımından birbirinden ayrılır. Hokand ve batısında yıllık yağış ortalaması 80-100 mm, Andican ve doğusunda 230-260 mm, Oş havalisinde 600 mm, Özgend çukurluğu ve onun dağ eteklerine uzanan kısımlarında 600 mm'dir. En çok su kaynakları vadinin doğusundaki Fergana Dağları tarafla-

¹ Murod Mamatkulov, "Farg'ona Vodiysi", *Uzbekistan Milliy Entsiklopediyasi*, Toshkent, 2001, s. 62.

Coğrafya ve Tarih

Toharistan, İslam coğrafyacıların eserlerine göre Belh ile Bedeşşan arasındaki topraklara verilen bir addır. Yine daha geniş bir anlamda Ceyhun'un her iki kıyısında bulunan ve iktisadi bakımdan Belh'e bağlı bütün bölgeleri içine alan bir yerdi.¹ Burada eski zamanlarda bir Greko-Baktria Devleti kurulmuştu ve bu münasebetle Baktria, Bactria gibi adlarla antik Batı kaynaklarında anılıyordu. Bu yer-bölge adı ise büyük ihtimalle *Baktr* Irmağı'nın adından gelmeydi. Adın eski Farsça *Bakhtri*'den türemiş olduğuna yönelik görüşler vardır.² Ptolemaeus'da *Tocharoi* olarak geçen yerin *Baktria*'ya atfedildiği düşünülmür;³ çünkü tarih kaynaklarında Greko-Baktria Devleti'ni yıkan halklar arasında bir *Tocharoi* zikredilmektedir. Strabon'un *Coğrafya* adlı eserinde Asii, Pasiani, Tochari ve Sacaruli adlı dört halkın Baktria'dan Grekleri çıkardığı ve bunların aslen Seyhun Irmağı'nın öte yakasındaki Sacae ve Sogdiani'ye bitişik ülkeden Sacae'nin ülkelerini işgal etmesiyle geldikleri kaydedilmektedir.⁴ İlk Çin hanedan tarihlerinde ise Baktria ülkesinde Çince *Daxia* olarak zikredilen devletin Yuezhiların yıktığı bildiriliyordu.⁵ Böylece Yuezhi ve Tochari adları aynı halka atfediliyordu. K. Enoki ise bu iki kaydın örtüşmesinin bir anlam ifade etmediğini, Yuezhilar gelmeden önce Baktria Devleti'nin yıkıldığını ve Yuezhiların Tohar değil, Saka olduğunu söylüyordu.⁶ Bahaeddin Ögel'in düşüncesine göre Tohar denen yer ve halk adı çok eski değildi, Yuezhiların göçleri sırasında görülmüştü. Çin kaynaklarında *Daxia* olarak görülen bu ad, Yuezhiların Batı Türkistan'a göçmelerinden sonra Batı Türkistan'da yer adı olarak

¹ Barthold, *Moğol İstilasına Kadar Türkistan*, s. 67-69.

² R. N. Frye, *The Heritage of Persia*, Toronto, 1963, s. 69.

³ Marquart, *Ērānšāhr*, s. 206, n. 1.

⁴ *The Geography of Strabo*, s. 261 (XI, C. VIII).

⁵ *Shi Ji*, s. 3158.

⁶ *Studia Asiatica*, s. 22-30.

Maveraünnehir Adı

Maveraünnehir (*Mavara al-nahr*) Arapça bir söz olup, “nehirin öte tarafında bulunan” anlamına gelmektedir. Bu “nehir” ise *Ceyhun* (Ögüz, *Oxus*, *Amuderya*, *Transoksiana* gibi adlarla da anılır)’dur. İslam ordularının Türkistan’a ilk ilerlemelerinden sonra Araplar Ceyhun’un doğusu ve Seyhun (Sırderya)’nın kuzeyindeki topraklara *Mavara al-Cayhun* genel adını vermişlerdi. *Maveraünnehir* adı ise 15. yüzyıldan itibaren Farsça metinlerde yaygınlaşmaya başladı. Buraya Türkler *Çayardı* diyorlardı. Buraya tarihî olarak Sogd, Fergana, Uruşana gibi bölgeler dâhildi. *Maveraünnehir* denilen yerin kuzey ve doğu sınırları zaman zaman değişse de adlandırmanın Seyhun Irmağı havzasındaki İslam hâkimiyeti münasebetiyle meydana geldiği görülmektedir. *Maveraünnehir* adı günümüzde ise Ceyhun ve Seyhun ırmakları arasındaki topraklara atfedilmektedir.¹ Yerleşik bir kuşak olan *Maveraünnehir* Türk konargöçerlerinin bölgesi olmamakla birlikte herhangi bir doğal engelle korunmuyordu ve Türklerin hâkimiyeti altındaydı. İran ve Turan arasındaki sınırlar tarih boyunca değişikliğe uğrasa da *Maveraünnehir*, konargöçer sahada Türkler tarafından kurulan devletlere bağlanmış, onların doğal hayat alanı içinde yer almıştır. 10. yüzyıldan sonra ise tamamen Türklerin eline geçmiştir. Bölgedeki Türk olmayan unsurlar hızla Türkleşmişlerdir. Bölgedeki sadece konargöçerler değil yerleşikler de Türkçe konuşmaya başlamışlardır.² Bu bakımdan *Maveraünnehir*, çoğu kez doğrudan Türkistan olarak da anlaşılmıştır. Esasında tarihin erken devirlerinden beri *Maveraünnehir* ahalisi ile konargöçer Türkler arasında daimî bir ticaret bağı vardı, bu ise doğal bir birleşme/bütünleşme meydana getiriyordu. Bartold’un dediği

¹ V. V. Barthold, “*Maveraünnehir*”, *İslam Ansiklopedisi*, C. VII, s. 408; O. G. Özgüdenli, “*Mâverâünnehir*”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXVIII, s. 177.

² Barthold, *Moğol İstilasına Kadar Türkistan*, s. 67.

Coğrafya ve Tarih

Horasan adının eski Farsça *hur*: “güneş” ve *asan*: “doğan” sözleriyle oluşup, “doğan güneş ülkesi” anlamına geldiği kabul edilmektedir. Sasaniler devrinde dördüncü iklimde gösterilen Horasan, Eranşahr’ın bir parçasıydı. Parth Devleti içinde *Pazosban* ünvanı taşıyan bir *İspehbed* ile her biri ülkenin bir bölgesinde hükmeden dört *Merzuban* tarafından idare ediliyordu. Bu dört bölge şunlardı: Merv, Belh, Herat ve Maverâünnehir. Arap coğrafyacılar göre ülkenin sınırları şöyleydi: Doğuda Sicistan ve Hindistan (Vahan değil); batıda Oğuz Çölü ve Cürcan; kuzeyde Maverâünnehir ve güneyde ise Fars çölü ve Kumis (Irak-ı Acem). Önemli şehirleri Nişabur, Merv, Herat, Belh ve diğer şehirleri ise Tus, Nasa, Abivard, Sarahs, Badgis, Cürcan, Bamiyan, Garcistan idi. Bugün aynı adı taşıyan eyalet, tarihteki Horasan’ın yarısından az bir sahayı işgal etmektedir.¹ Horasan’ın kuzeyi dağlıktır; dağlar güneydoğu yönünde iki silsile hâlinde Kuzey Afganistan’daki Bend-i Türkistan, Sefid Kuh ve Hindikuş dağlarına varır. Bu dağların Türkmenistan çölleri boyunca devam edeni Küpet, Gülistan, Karadağ ve Hezarmescid, Elburz sıradağlarının uzantısı olanı ise Şahcihan, Aladağ ve Kuhibinalud kütlelerinden meydana gelir. Yüksekliği 3 bin metreyi aşan bu iki dağ zinciri arasında 1350 metre yüksekliğe varan bir yayla vardır. Yaylanın batısında Etrek ve Cürcan, doğusunda Keşfirud ırmakları akar. Dağlık bölgenin güneyinde, batıda Irak-ı Acem’e kadar giden Deştikevir adındaki tuz çölü uzanır. Deştikevir batıdan Horasan’a girişe engel olur. Bu çölün güneyinde yükselen bir sıra tepe, onu daha güneydeki Deştikut’tan ayırır. Burada da çöller ve Nemekzar gibi tuz havzaları vardır. Kuzeyde geniş ve birbirine bitişik, güneyde küçük ve birbiriyle bağlantısı olmayan vahalar vardır. Bu kapalı havzaların ortasında Kuhistan eyaletini teşkil eden Kain ve Bircend bölgeleri

¹ Cl. Huart, “Horasan”, *İslam Ansiklopedisi*, C. V/1, s. 560-561.

Harezmi Vahası

Bugünkü Özbekistan'ın kuzeybatı kısmındaki Harezmi vahası kadim devirlerden beri sulamalı tarım ve şehir medeniyetinin merkezlerinden biridir. İki büyük çöl arasında olması sebebiyle güneydeki tarım vahalarından daha geç dönemlerde tarım ve şehir bölgesi hâline gelmiştir. Burası denizlerden uzakta, kuzeyden soğuk ve güneyden sıcak hava dalgalarına açık, yüksek dağların bulunmadığı bir yerdedir. Kuzeydoğudaki Sultan Üveys Dağı, Pamir veya Tanrı Dağları gibi yüksek değildir. Bu yüzden kuzeyden gelen soğuk hava herhangi bir engelle karşılaşmaz. Kuzeybatıdaki Üstyurt topraklarında Taş Devri'ne tarihlenen Esen, Şahpahta, Çuruk, Aydaş'daki insanlar MÖ 5. binyılda Ceyhun'un Akçaderya Havzası ve Tıyamuyun topraklarına gelip yerleşmişlerdir. Böylece Kelteminar Kültürü ortaya çıkmıştır. Harezmi vahasının coğrafi özelliklerine göre bir tarım geleneği şekillenmiştir. Harezmi Ceyhun'un aşağı havzasında, batıda Üstyurt platosu, güney ve güneybatıda Karakum, doğuda ise Kızılkum ile çevrilen ve kuzeyde Aral Denizi'ne uzanan bir yerdir. Burası alçak düzlükten ibarettir, sadece güneydoğuda kuzeye doğru biraz kayalık arazi vardır. Sığ çukurlar bulunur, tepeleri 4-6 metre yükseklikte vadiler uzanır. Taşsaka arazisinde Ceyhun 8-10 metre yüksekliğe erişir, sağ kıyısı ise alçaktır. Ceyhun'un sağ kıyısında kuzeydoğuda Sultan Üveys Dağları vardır, yüksekliği 471 metredir. Kuzeybatı tarafındaki Yumurtaş ve Kubataş'ın yüksekliği 300 metredir. Nukus şehri etrafından başlayan Ceyhun Havzası deniz yüzeyinden 100 metre yüksekliktedir. Aral Gölü kıyılarının denizden yüksekliği ise ortalama 40 metredir. Kuzeyde Kuzey Kutbu'ndan, kuzeydoğuda Sibirya'dan giren hava dalgası sebebiyle kışları çok soğuktur, bahar geç gelir, güz ise erken başlar.¹

¹ K. Sobirov, *Horazmning Kişlok va Şaharlari Mudofaa İnşootlari*, Fan Nəşriyoti, Toşkənt, 2009, s. 12-13.

Azerbaycan ve Coğrafyası

Tarih boyunca Türklerin yurt tuttuğu kadim coğrafyalardan biri olan Azerbaycan, Hunlardan başlamak üzere Türk boylarının ana akın istikameti olmuştur. Oğuzların çoğalması ve nihayetinde Tuğrul Bey'in hâkimiyetiyle tamamen Türk hâkimiyetine geçmiştir. Türklerin Azerbaycan'a ilk girişleri ise MÖ 7. yüzyıldaki Saka ilerlemeleriyle gerçekleşmiştir.¹ Kafkasya'nın güney kısmında yer alan tarihî Azerbaycan, doğuda Hazar Denizi, batıda Anadolu, kuzeyde Büyük Kafkas Dağları ile sınırlanmıştır. Azerbaycan günümüzde Güney ve Kuzey olmak üzere ikiye ayrılmış durumdadır. İslam öncesi dönemde bugünkü Azerbaycan toprakları farklı adlarla anılmış, ancak bölgenin jeopolitik ve stratejik önemi sürekli olarak vurgulanmıştır. Azerbaycan sözü, tarihî bakımdan bu toprakları tanımlayan coğrafi bir ad şeklinde anlaşılmaktadır. İslam kaynaklarına göre Azerbaycan arazisi Mugan'ın ve Aras Irmağı'nın güneyinde Irak-ı Acem, güneybatısında Cibal, doğusunda Deylem ve Gilan, kuzeyinde Arran, batısında Rum (Anadolu) ile sınırdaş geniş bir bölgeydi. Bu sınırlar zaman zaman değişiyor; Mugan'ın etrafındaki Varthan, Bacervan ve Berzend de buna dâhil oluyordu. İbn Fakih'e göre Azerbaycan Berdaa (Berde) ile Zencan arasındaki ülkeydi. Azerbaycan geniş manasıyla Derbend'e kadar Kafkas Azerbaycan'ını da ihtiva ediyordu.²

Azerbaycan adının, Gaugamela yenilgisinden (MÖ 331) sonra Büyük İskender'in hizmetine giren İranlı satrap *Atropates*'in adından geldiği yönünde görüşler vardır. Atropates, İskender'in ölümünden sonra, önceleri onun adına yönettiği Küçük Media (Media Minor) bölgesinde (Güney Azerbaycan ile kuzeybatı İran dolayla-

¹ Okan Yeşilot, *Ateş Çemberinde Azerbaycan*, Yeditepe, İstanbul, 2011, s. 2.

² Ahmet Zeki Validi, "Azerbaycan'ın Tarihî Coğrafyası", *Azerbaycan Yurt Bilgisi*, 1, 1932, s. 36.

Türklerin Gansu ve Tanrı Dağları'nın eteklerinden batıya doğru yayılan nüfusu en batıda İran ve Suriye'ye ve oradan Anadolu'ya kadar uzanıyordu. Bu ülkelerin kendi tarihi kayıtları ayrıntılıdır ve konumuzla çok ilgili değildir. Yine de eski Türkistan'ın batı sınırları hakkında bir fikir vermesi açısından milattan önceki çağlardan beri İran ve Suriye hakkında az da olsa kayıtlar barındıran orijinal Çin ana kaynaklarından da bahsetmek lazımdır.

Anxi (Parthia)

Çin kaynaklarında Anxi olarak geçen bu devlet, bugünkü İran dolaylarında kurulan Parthia¹ Devleti idi. İlk Çin kayıtlarındaki bilgilere göre devletin merkezi Pandou idi. Buranın kuzeyinde Kangju, doğusunda Herat, batısında Tiaozhi vardı. Arazisi, havası, ürünleri, halkı, gelenekleri Jibin'inkilerle aynıydı. Bunlar da gümüşten sikke keserlerdi. Sikkenin yazı tarafında hükümdarın yüzü, tura tarafında ise eşinin yüzü bulunurdu. Hükümdar ölürse paradaki yüzler değiştirilirdi. Burada büyük deve kuşu² vardı. Ülkede küçükklü büyükklü yüzlerce şehir mevcuttu. Arazisinin yüzölçümü binlerce li idi, batıdaki en büyük devletti. Bu memleket Guishui (Ceyhun) kıyısında idi. Tüccarlar araba ve kayıklarla etraftaki ülkelere giderlerdi. Deriye yatay şekilde yazarlardı. İmparator Wu devrinde, Çin elçileri Anxi (Parthia)'ye geldiğinde Anxi Hükümdarı onları karşılatmıştı.

¹ Anxi: Partia ülkesi. MÖ 247-MS 224 yılları arasında hemen hemen bugünkü İran dolaylarında hüküm süren Arsak veya Arşak (Orta Farsçada: Aşkânîân) Devleti'nin adının Çinceye çeviri yazımıdır (Part kelimesi ise eski Farsça *Parthava*'dan gelir. İran coğrafyasının bu döneminin genel bir tahlili için bk. A. D. H. Bivar, "The Political History of Iran under the Arsacids", *Cambridge History of Iran*, III, Cambridge, 1983, s. 21-99.) Bk. Pulleyblank, "The Consonantal System of Old Chinese", s. 221; Yıldırım, *Türk Tarihi İçin Eski Çince*, s. 3; Chavannes, "Les pays d'Occident d'après le 'Heou Han chou'", s. 177, dpt. 1.

² Kaynakta majue olarak geçmektedir.

DİZİN

A

Abahral Dağ 428
Abarkat 65
Abbad b. Ziyad 549
Abbasi Halifesi Mehdi 514
Abdullah b. Amir 538, 646, 647, 653,
656, 662
Abdullah b. Hazim 576, 647, 648, 659
Abdullah b. Mir b. Kureyz b. Rabi'a İbn
Habib b. Abdişems 648
Abdullah b. Tahir 659
Abdullah b. Zübeyr 576, 757
Abdurrahman b. Muhammed 541
Abdurrahman b. Müslim 681
Abdurrahman b. Semura 541, 653
Abdusattar Nasrî 425
Abdûlmelik b. Mervan 576, 662
Abhan 705
Abhaz 705
Ab-ı Kuhek 583
Ab-ı Rahmat 606, 624
Abivard 637
Abliz Muhemmet Sayramî 391
Abraca 71
Abragana 71
Abşaran 706
Abtu 434
Abusi 146
Acıçay 700
Aclad 150
Aççık Su 337, 338
Adak 333, 334
Adriyatik 47
Adudu 157
Adun 281
Aduo Boyla (Peiluo) 145
Aduo Yuyue 283

A'e ülkesi 343
Afanasyevo Kültürü 100, 301, 302, 569
Afganistan 15, 28, 46, 55-59, 69, 71,
80, 85, 100, 105, 112-114, 119,
131, 149, 150, 185, 272, 302,
471, 536, 539, 545, 547, 549,
554, 559, 569, 637, 638, 641,
652, 655, 737, 745
Âfirebr 61
Afrasyab 442, 450, 458, 571, 572, 598,
602, 605-611, 720
Afrig 680, 682
Afrigi Hanedanı 167
Afrigiler Devleti 690
Afşar 167
Afşına 615
Aftâb Ru 373
Ahameniş 572, 592, 605, 655, 677, 679
Ahamenişler 575, 652
Ahangaran 621, 624-626
Ahmed b. Esed 514
Ahnef b. Kays 538, 647, 648, 653, 656
Ahsikent 503-505, 507, 510, 512, 514-
516, 518-521, 580, 585, 734
Ahsikes 580
Ahsiket 507, 517
Ahsisek 582
Ahşunvar 131
Ahtı 61
Ahuan 537
Ahvan 711
Ahvasabad Kapısı 659
Ahvaz 64
Ailike 420
Ajie Dağı 399
Ajietian Dağı 386, 388, 399
Ak At 392, 393
Ak-Beşim 445

- Akbura 502, 503, 504, 527
 Akçaderya 624, 667, 674, 675, 691
 Akdağ 103, 388
 Ak Dağ 325, 326, 344, 383, 386, 391, 399, 400
 Akdağlar 58
 Ak Dengiz 440
 Akdeniz 22, 36, 47, 55, 78, 82, 84, 219, 571, 727
 Akes 581
 Akesu 41
 Akhun 17, 18, 129-132, 451, 548, 595, 639, 643, 645, 656
 Akhunlar 81, 115, 116, 128, 131, 536, 538, 577, 645, 652, 742, 756
 Ak-kaş 495
 Ak Kaş 402, 494
 Akkurgan 626
 Ak Olen 438
 Akırakır 148
 Aksak Maral 458
 Aksay 306, 438
 Aksu 41, 70, 133, 141, 206, 209-211, 214, 215, 237, 277, 325, 326, 350, 372, 376, 386, 392, 394, 395, 397-403, 428, 439, 469, 479, 484-486, 489, 581
 Ak Su 76
 Aksu Irmağı 394, 398, 403, 484
 Ak Şehir 76
 Akşih Baba 690
 Ak Tağ 179
 Aktam 503
 Aktaş Irmağı 492
 Aktepe 504, 676
 Ak-Tepe 445
 Akto 449, 464
 Aladağ 637
 Ala Dengiz 440
 Alagöl 138
 Alaiye 22
 Alakul 179, 571
 Alakul-Federovo 571
 Alamişik 441
 Alan 73, 115, 175, 611
 Alanggır 458
 Alanmi 596
 Alaşan 39, 62, 356
 Ala-too Dağları 438
 Alay 51, 82, 106, 272, 462, 463, 501, 502, 505, 583, 662
 Alay Dağları 502, 583
 Alayuntlu 167
 Alay Vadisi 106, 272, 462, 463
 Alazan Çayı 711
 Albania 67, 705
 Albanya 175, 711
 Alday 430
 Alecan 510
 Aleksandria 69, 549, 655, 724
 Algu 308, 325, 418
 Algu Dağı 325, 418
 Ali Ekber 66, 331, 483, 495, 730
 Alka-bölük 167
 Alka-evli 167
 Alma-Ata 442, 444
 Almalık 413, 426, 444, 632
 Almassay 503, 525
 Alp Er Tonga 61, 442
 Alp Tegin 542, 548
 Altan Dağ 419, 423
 Alt Atuş 457
 Altay 15, 36, 41, 47, 48, 53, 54, 60, 80, 93, 103, 127, 128, 135, 138-140, 145, 146, 150-152, 178, 295, 302, 303, 324, 420-423, 428-431, 433, 435, 439, 443, 482, 602, 734, 752
 Altay Dağları 41, 53, 54, 103, 138-140, 145, 146, 150, 295, 324, 420, 421, 423, 430, 431, 443
 Altaylar 154, 323
 Altın Çiçek 236
 Altın Dağ 297, 361, 370, 371, 430
 Altın ormanı 141
 Altunte 430

- Altın Tepe 640
Altı Şehir 53
Altun Dağları 53
Altun Irmak 491
Altun Yaruk 332, 730
Aluge 308
A'mal 580
Aman 721
Amida 133
Amirabad 674, 675
Amman 64
Ammianus Marcellinus 71, 133, 483, 678, 729
Amr b. Müslim 541
Amtaul Dağı 378, 384
Amuderya 565, 581, 738
Amul 61, 581, 582, 685
Amur 47, 48
Amuya 581
Ananyi Tapınağı 274
Anau Kültürü 639
Ana Yol 278
Anazhi 388
Anbir 651
Anchang 370
Andarab 245
Andican 501, 503-505, 507, 521, 523, 586
Andicarağ 555
Anding 295
Andışara 543
Andronovo Kültürü 100, 101, 103, 323, 438, 439, 502, 570-572, 591, 592, 624, 678, 752
Anguo 387
Anjihaya 410
An Lushan 181, 537
Antarava 74
Antiochus I 661
Antiokhos 702
Anuşirvan 514, 646, 711, 750
Anxi 42, 73, 110, 111, 113, 132, 141, 143, 144, 157, 189-191, 195-198, 220, 257, 269-273, 277, 278, 285, 306, 354, 382, 388-393, 453, 465, 509, 510, 551, 596, 628, 719-721, 724, 726, 727
Aojian 627, 680
Aorsi 69
Aparni 69
Apa Tarkan 140
Apşeron 706
Aqini 235, 373
Arabia 71
Arabistan 46, 50
Arachosia 68, 69, 71, 108, 549
Araçöl 462, 464, 466
Araksat 678
Aral 47, 49, 50, 58-60, 82, 152, 166, 174, 176, 189, 268, 577, 581, 585, 587, 621, 626, 632, 643, 667, 669, 674, 676-678, 680, 685, 734
Arangkaş 492
Arap 15, 18, 20, 26, 61, 83, 132, 138, 142, 149, 151-153, 162, 175, 176, 178, 180, 256, 257, 264-269, 282, 363, 438, 453, 455, 461, 482, 506, 512, 513, 524, 541, 543, 544, 547, 549, 551, 554, 568, 575-577, 585, 586, 605, 628, 631, 632, 637, 643-646, 653, 658, 662, 681, 703, 706-709, 712, 723, 725, 733, 739, 742
Aras 55, 58, 697, 699-701, 705, 710, 714, 715
Araskan 650
Aratörük 333-336, 340, 343, 392
Ara Törük 336
Aratürük 333-336, 392
Aravan Dağı 505
Aravansay 503, 504
Arbad 397
Arbat 376, 397

- Arbatay 376, 386, 393
 Arç 429
 Ardahuşmisen 686
 Ardıç 457
 Areia 655
 Argandab 547
 Argınlar 67
 Argi 96, 373, 374, 740
 Argipeialar 67
 Argu 172
 Arhan 582, 653
 Arhenü 539
 Arıcı 484
 Arıs Irmağı 587
 Aria 68-71, 655, 679
 Ariacae 668
 Arialılar 68, 71
 Arian 668
 Arik 33
 Arimaspes 67
 Arin Haburğa Dağı 382
 Aris 586, 587, 621
 Arişang 426
 Ariya 638
 Arka Barköl Devleti 415, 416, 433
 Arka Beiliu 361, 362
 Arka Saray 407
 Arka Turfan 72, 133, 334, 343, 346,
 350, 351, 366, 367, 410-412,
 414, 424, 429
 Arran 697, 701, 705-708, 711, 713
 Arsi 374
 Arslan 146, 149, 162, 283-285, 388,
 478, 510, 511, 524, 596
 Arslan Han 283-285
 Arslan İl-Tirtüg 146
 Arslan Kağan 162
 Arslan Tegin 149
 Art-Tegin 162
 Artuç 171, 457, 485, 489
 Artuş 153, 457
 Aryan 93, 744
 Asbuzar 650
 Asezha Manastırı 275
 Asğarun 168, 169
 Ashi 621
 Ashina 102, 126, 128, 136-138, 141,
 144, 146, 148, 165, 353, 388,
 389, 397, 423, 432, 435, 440,
 480, 510, 511, 537
 Ashina Buzhen 137
 Ashina Helu 138, 432, 435
 Ashina Ju 353
 Ashina She'er 388, 389, 397, 480
 Ashina Tuizi 137
 Asıl Saka Kültürü 106, 302
 Asii 69, 533, 643
 Asioi 116
 Askacamuk 681, 682
 Asker-i Bencehir 654
 Askil 130
 Asmiræ 70
 Asoka 105, 244, 245, 253, 275, 302
 Aspacara 71
 Astak 361
 Astana 333, 336, 341, 360, 361, 366
 Astane 336
 Asuoni 547
 Asur 70, 71, 702, 712
 Asus 62
 Aşwin 126
 Asya Hun Devleti 177
 Aşağı Nesya 515
 Aşina 277, 324, 434
 Aşpara 445
 Atal 440
 Atbaş 441
 At-başı 392
 Atbaşı 392, 438
 Ateş Dağı 368
 Ateş Şehri 364
 Atiaci 67
 Atlalıg 147
 Atlantik Okyanusu 47
 Atrapatakan 698
 Atrek Irmağı 56

- Atropatene 698, 702, 704
Atropates 697, 698
At Şehri 298
Aturpatakan 698
Atuş 449, 457, 458
Auxacia 70
Aval 517
Avar 130, 266
Avesta 33, 547, 585, 602, 621, 652,
655, 668, 678, 720
Avfi 148
Avrasya 36, 82, 84-86, 176, 739, 754,
756
Axijie 136
Axilan 511, 596
Axiyan 392
Ayak Kum 57
Ayak Tepe 592
Aybi 57, 413, 426, 434, 435
Aydabal 667
Aydın Göl 57
Aygar Bulak 383
Aylatan 504
Ayrık 393, 420
Ayrıtam 525, 673
Azak 67
Azan 313
Azarbaygan 698
Azar Burzinmihr 658
Azerbâd b. Beyvaresb 705
Azerbaycan 9, 14, 15, 20, 28, 54, 55,
58, 65, 67, 154, 175, 176, 644,
648, 697-706, 709-712, 714,
715, 734, 735, 740, 744-746,
751, 752
Azercüşnes 705
Azhelier 277
Aziv 651
- B**
- Bab el-Belami 599
Bab el-Ebvab 703, 708, 713
Bab el-Kıbab 659
Bab-ı Kuhek 615
Bab-ı Nevbahar 654
Bab-ı Şest 654
Bab-ı Yahya 654
Babu Firuzabad 657
Babu Firuzabaz 657
Babu Huşk 657
Bâbu'l Ebvab 705
Babu'l Hadid 654
Babu'l Hinduvan 654
Babu'l Yahud 654
Babu Seray 657
Babu Ziyad 657
Babür 520
Bacervan 697, 704
Badahş 545
Badahşi 545
Badain Jara Çölü 289
Badakshan 264
Badga 169
Badgis 637, 644-647, 650, 652, 655
Badkube 706
Baersiheke 342
Baga Tarkan 139, 143, 144
Bagatur 144, 628
Bagatur Tudun 144, 628
Baghaskan 517
Bağışamal 601
Baglan 654, 655
Baglanu 539
Bagram Kumı 476
Bagraş 57, 372, 373, 376, 384
Bağşur 650
Bağ-Şura 63
Bağdat 60, 61, 64, 65, 545, 661, 707,
712, 725
Bağlan 653
Bahanna 506, 510
Bahena 267, 268
Bahman-Abad 649
Bahram Gur 131
Bahtrış 652
Bahua 133, 429

- Baiji 365
 Bailongdui 348
 Baima 392, 393
 Baimobi 390
 Baishan 218, 325, 326, 344, 383, 386, 388, 399
 Baishui 76, 239, 631
 Baiyin 289
 Baja 176
 Bakar 542
 Bakhtri 533
 Bakır Kale 61
 Baktr Irmağı 533
 Baktria 14, 60, 68-71, 79, 80, 82, 96, 108, 111, 112, 114, 116, 186-193, 195-197, 264, 300, 533-537, 555, 569-573, 591, 593, 594, 604, 610, 617, 625, 638, 642-644, 652, 720
 Baktrialılar 93, 641
 Baktria-Margiana Kültürü 569, 570, 571
 Baku 706, 739
 Bakuh 706
 Bakur 220, 721
 Bakuye 706
 Bakü 54, 705, 706, 738
 Bala Göl 342
 Balak 154
 Balamı 575
 Balandtepe 504, 505, 523, 525, 526
 Balasagun 144, 146, 147, 171, 421, 438, 445
 Balâsagûn 401
 Balhan 680
 Balikun 40, 41, 342
 Balin 663
 Balkanlar 46
 Balkaş 47, 50, 138, 152, 174, 178, 179, 268, 323, 424, 436-440, 443, 632
 Baltistan 74, 471, 550, 551
 Balujia 75, 237, 398
 Balura 249
 Bamiluo 74
 Bamiyan 263, 264, 267, 543, 545, 549, 637, 655
 Bamkakus 515
 Bamyân 539, 543-545, 547, 548, 552, 663
 Bamyân Dağı 543
 Bamyân Dağları 543
 Ban Chao 43, 205-220, 343, 374, 380, 381, 451, 470, 480, 720
 Bannu Ovası 59
 Ban Yong 133, 351, 367, 429
 Baomao 111, 112, 536
 Baozhuang 282
 Baozhu Prenses 159
 Bap 524
 Barab 516, 579, 631, 632
 Barakdiz 650
 Baratekin 166, 684
 Barçuk 162, 332, 458, 459
 Barhan 277, 389, 398, 403, 484
 Barhan Irmağı 403
 Baris Göl 342
 Barig 147
 Barika 708
 Barkoduk 484, 486
 Barköl 40, 41, 82, 179, 181, 205, 206, 218, 325, 329, 333, 340, 342-345, 347, 350, 367, 370, 407, 412, 415, 416, 428, 429, 433
 Barköl Beyi Zilizhi 342
 Barköl Devleti 415, 416, 429, 433
 Barlas Dağı 148
 Barlug 163
 Barman 283, 395
 Barmış 583, 584
 Barsa-Kelmas 676
 Bars Chotan 342
 Barscol 342
 Barsgan 172
 Barshan 63, 392, 441, 517
 Barskhan 148

- Barski 342
Bars Kül 342
Barxan 98
Barzand 704
Basand 66
Basaran 543
Basikuo 342
Basku 342
Basmıl 146, 148, 149, 342, 421, 422
Basra 47, 52, 219, 538, 647, 648, 656, 658, 659, 661, 662, 724, 726, 727
Basûrcan 64
Baş Ağrıtan 465
Başin 663
Başkala 558
Başkirtlar 168
Batæ 70
Batı Denizi 41, 189, 190, 219, 265, 268, 298, 324, 401, 443, 455, 479, 560, 655, 724, 728
Batı Gök-Türk 127, 136, 137, 138, 174, 178, 254, 353, 371, 424, 510, 632, 646, 722
Batı Gök-Türk Kağanı Tardu 127
Batı Gök-Türkleri 150, 181, 343, 389, 407, 420, 422, 423, 426, 431, 433, 628
Batı Gök-Türk Yabgusu 646
Batı Huatuo Bulağı 328
Batı Kum Eyaleti 307
Batı Liang Devleti 223, 307
Batı Qin Devleti 222
Batı Rong 424
Batı Rongları 223, 727
Batı Toprakları 37, 38, 71, 124, 192, 193, 197, 206, 210-212, 215, 217-219, 228, 230, 234, 297, 305, 343, 344, 350, 366, 367, 374, 390, 431, 432, 627, 720, 722, 723
Batı Türk Kağanlığı 136, 511
Batı Wei 292
Batı Zhou 37
Batlamyus 69
Batur Tümenhan 473
Baun 650
Bautes 70
Bavard 649
Bayan Çor 166
Bayander 150, 151
Bayangolin 382
Bayan Kabar Dağı 434
Bayat 167
Bayıglığ 370
Bayındır 151, 152, 167
Bayırku 146, 161, 165
Bayingol 382, 436
Baykal 47, 52, 148, 268, 752
Bayram Kumı 472
Baysak 458
Baysuntag 610
Baytak 428, 429, 430
Baz Kağan 165
B.dhminiya 686
Becenâk 175
Bedehşan 41, 111, 132, 247, 460, 464, 466, 533, 539, 545, 546, 558, 566, 582, 638, 653-655, 662
Bedel 63, 400
Begram 113
Beğdili 167
Behistun 625, 679
Behmenabad 660
Behram Cuşanas 648
Behram Çubin 646, 648
Behram Gur 645
Beidi 291
Beidihou Kuyusu 124
Beihe 403
Beijianzhi 216, 217
Beiliu 343, 361, 362, 368, 369
Beiliu Devleti 362, 368
Beilu 350
Beilusi 723
Beipin 484

- Beirujiuli 175
 Beishan 124, 284
 Beitian 508, 626
 Beiting 148, 272, 278, 279, 283, 376, 407, 408, 412, 413, 432-434, 443
 Beiting Irmağı 434
 Beiyuanzhi 126
 Beiyu Dağı 311
 Bekabad 626
 Bek-Tegin 163
 Belazuri 507, 678
 Belâzuri 514
 Belh 60, 66, 68, 70, 130, 132, 143, 149, 533, 538, 539, 543, 548, 576, 581, 582, 585, 618, 637-639, 644-647, 651-657, 659, 662, 664, 752
 Belhab 58
 Belhemkan 164
 Belucistan 55, 57, 59, 71
 Benakes 579, 580, 630
 Benaket 585
 Bencehir 568, 654
 Bendao 278
 Bend-i Emir 58
 Benditürkistan 637
 Benek 582
 Benjul 148
 Benrangsheluo 250
 Benu Esed Kapısı 599
 Benu Sa'd Kapısı 599
 Berbalık 329
 Berdaa 697, 705, 706
 Berde 697, 705-707, 710, 711, 713
 Berek Irmağı 630
 Bereş 583, 584
 Berhetekin 542, 543
 Berhuvey 658
 Beric 705
 Beruket 171
 Bervanan 715
 Berzenc 701
 Berzend 697, 704, 715
 Beşarık 474
 Beşbalık 72, 96, 104, 138, 144-146, 148, 149, 155, 161-163, 180, 181, 272, 278, 279, 283, 284, 329, 343, 371, 372, 376, 383, 386, 394, 395, 407, 408, 410-413, 417-420, 422, 430, 432, 435, 444, 550
 Beş Duolu 136, 137, 416, 425, 427
 Beş Kollu Irmak 298
 Beşmin 583, 584
 Beş Nushibi 136, 137
 Beş Ok 136
 Beş Shini 552
 Beşterek 410
 Bevavi 148
 Beyağı 598
 Beyhak 638
 Beyhaki 547
 Beykend 61, 65, 575, 577, 579, 583, 596-600
 Beykent 575
 Beylekan 704
 Bharasamkranti Sûtra 272
 Bhima 253, 485
 Bifengyi 281
 Biglilik 173
 Bikan 518
 Bila Guo 148
 Bilesuvar 703
 Bilge Kağan 138, 141, 144, 149, 407, 553, 623
 Bilge Kağan Yazıtı 141, 407
 Bilge Kül Kadir Kağan 147
 Bilgoto 66
 Bima 253
 Binalud Dağı 658
 Binalud Dağları 638
 Bin Bulak 238, 239, 246, 256, 330, 432, 435, 466, 561, 631
 Binkat 66
 Binkes 580, 628-631
 Binzhi Manastırı 275
 Birbalık 301, 410, 412, 428

- Bircend 637
Bi'r el-Hüseyn 580
Bi'r Humeyd 580
Birink 518
Biruni 103, 116, 392, 401, 450, 483, 488, 491, 542, 545, 558, 585, 602, 621, 622, 642, 648, 679, 681, 682, 688, 689, 691, 735
Bisfer 515
Bishamen Tanrısı 252
Biskam 586, 630
Biskend 566
Bistan 147
Biş Balık 434
Bişebişan 518
Bitaxa 71
Bizans 60, 129, 133, 154, 175, 176, 266, 646, 703, 712, 715, 722, 728, 738
B.nabid 649
B.njul 148, 396
B.nvadha 649
Boda Dağı 443
Bodhisattva 230, 262
Boduochuangna 243, 247, 546
Boduoli 728
Bogda Dağı 443
Boğarık 154
Bohan 508
Bohanna 508
Bohe 232, 462, 463, 465, 553
Bohuan 141, 277, 389, 398, 484
Bojiayi 484, 487, 488
Bola 628
Bolan 57, 108, 616
Bolar Şah 558
Bolasi 242, 619
Bolçu 140, 141
Bolihe 243
Bolongir Irmağı 318
Boluluo 249
Boluowuluobuluo 557
Bolü 74, 260, 261, 275, 461, 550-552, 556, 557
Bomiluo 248
Bomi Vadisi 273, 552
Boom Kapçıgayı 442
Boro Horu Dağı 426
Boro Hucir 426
Boro Koro 424, 432
Bortala 138, 425, 426, 432, 434, 435
Bortala Dağı 426
Bortala Helu 432
Bortala Irmak 426
Borysthenes 67
Bosi 133, 233, 264-267, 282, 363, 617, 680, 721, 723
Bosini 722
Bostantograk 484
Bowang Beyi 192
Boxi Dağı 619
Boxide 618
Boye 470
Boz Barmak 438
Boz-ok 167
Bozok 632
Bökri 377
Böri 342
Brahman 231, 261, 356, 547, 562, 617
Brahmancılık 540
Brahmaputra 50
Brahui Dağları 108
B.rniya 490
B.rtuj 457
Bugda 181, 325, 369, 371, 382, 383, 412, 414, 418, 429
Bugu 165
Buğra Han 172, 457
Buhaer 587
Buhara 23, 34, 60, 61, 65, 66, 101, 114, 129, 131, 142, 143, 167, 241, 266, 512, 566, 568, 574-580, 583, 584, 587, 588, 590-601, 612, 613, 616, 618, 627, 631, 646, 654, 739
Buhara Huda 595
Buhara Irmağı 583, 599
Buhe 241, 587, 595

- Bujuzheng 469
 Bukarak 588
 Bukend 518
 Bukeyi Dağı 231, 562
 Bulaç 171
 Bulaqiyan 171
 Bulgar 59, 60, 61, 64, 154, 175, 688, 703
 Bulgar şehri 64
 Bulun Göl 466
 Bulun Tokay Göl 435
 Bulushe 282, 363
 Bumeckes 619
 Bumisket 587
 Buncikent 586
 Buncikes 583, 599, 615
 Bunkes 629, 630
 Buqar 588
 Burban 582
 Burçmulla 625
 Burdas 64
 Burgar 583, 584
 Burgasutay 429
 Burgu 166
 Burgulik 624, 625
 Burguliksay 624
 Burmaçat 439
 Burtu Irmağı 378
 Burultokay 430
 Bushang 650
 Bust 549, 646, 651
 Buşehr 724
 Buşenc 644, 646, 647, 652, 657
 Bûşenc 65
 Buşeng 538
 Buttam 578, 584
 Buttaman 517
 Buyluk 360, 361, 362
 Buyruk Başı Sazhi 155
 Buzahkes 631
 Buzcan 660
 Buzdighur 649
 Buzemaciz 584
 Buzhagan 650
 Buzhebozi 552
 Buzhen 137
 Buzhou Dağı 385
 Buzlu Dağ 237
 Büceyr 515
 Bügri 377
 Bügür 46, 338, 341, 376-378, 380, 381, 386, 748
 Büğdüz 167
 Bükür 377
 Bürkütkala 675
 Büst 576
 Büttem 582, 583, 599, 615
 Büyük An (Buhara) 596
 Büyük Balkan 54
 Büyük Baltistan 551
 Büyük Berrak Göl 237, 441
 Büyük Bolor 257, 260
 Büyük Bolü (Bolor) 260, 261, 550
 Büyük Buhara 34
 Büyük Carmania 71
 Büyük Çöl (Taklamakan) 253, 490
 Büyük Deniz 727
 Büyük Duweicheng 387
 Büyük Fulin 266
 Büyük Göl 189, 440
 Büyük Hun Devleti 103, 106, 107, 114, 154, 290, 294, 312, 328, 334, 413, 414, 471, 508
 Büyük İskender 79, 114, 300, 539, 549, 572, 655, 697
 Büyük Jiang (General) 119
 Büyük Kunmi 119, 124, 125, 126
 Büyük Kuyuk Kala 170
 Büyük-ordu 443
 Büyük Xueshan 74, 242, 244, 246
 Büyük Yuezhi 73, 110, 111, 113, 133, 187-189, 191, 195, 462, 464, 465, 470, 509, 627
 Büyük Yuezhilar 110, 115, 119, 191, 536, 720
 Bye-ma 485
 Byzantium 60

C

- Cabrukan 704
Cacan 168, 169
Cadusia 67
Cadusii 68
Caecasta 621
Cagasutay 428
Cagıstay 181, 325, 383, 434
Cakuka 475, 476
Čakuka 474
Calgız Uy 439
Calscar 455
Cam 376, 397, 417
Cambalık 410, 414, 417, 433
Cambalık Irmağı 417
Cambisena 711
Camgar 148, 163
Câmi' el-hikâyât 148
Cami'üt-Tevarih 34, 167, 360
Camlakes 151
Camul 331
Canbaskala 675, 691
Candağa 168
Cangle 623
Cankend 169
Cao ülkesi 266
Carachoço 359
Carbaye 654
Carek 518
Cargelan 444
Carschar 455
Casahar 455
Casar 455
Cascar 455
Casia 84
Catan 481
Čaxra 547
Cayih 61
Cebeli'l-Malih 64
Cebrail 176
Celalabad 56, 501, 523
Celuo 387
Cend 167, 168, 579, 587, 633
Cengiz Han 34, 40, 59-61, 99, 162, 308, 750
Cenne 583
Cenqu 194, 197
Cenze 700, 702, 716
Ceryab 580, 582
Cesiman 648
Ceşire 684
Cevgaşec 583
Ceyhun 4, 33, 34, 47, 48, 50, 51, 54, 56-58, 61, 64-66, 68, 110, 112, 128, 131, 132, 142, 149, 172, 186, 189, 190, 241-243, 246, 249, 425, 440, 463, 468, 471, 510, 533, 535, 537, 539, 540, 543-545, 552, 553, 555, 565-567, 569, 575-577, 579-584, 588-590, 592, 596-598, 600, 606, 610, 618, 620, 624, 638, 639, 641, 645-648, 667-669, 671, 672, 674, 676, 677, 679, 680, 683-688, 719, 750
Ceyse 64
Chacen 482
Chanfeng 200, 509
Chang'an 60, 81, 82, 95, 139, 189, 221, 222, 255, 272, 279, 296, 344, 347, 350
Changbala 417
Changfeng 509
Chang Hui 123, 124, 125
Changji 410
Changle Prenses 352
Changliu 337
Changpu 307
Changquan 298, 329
Changquan ("Uzun Bulak") Irmağı 298, 329
Changyi 201
Chanhuan 414, 417, 418
Chanyu 110, 135, 187, 188, 190, 193, 198, 343, 347, 349, 350, 441, 468, 510, 627, 680

- Characene 42, 219, 220, 655, 720, 721, 724
 Characene Krallığı 724
 Charachene 727
 Chasahar 455
 Chasciar 455
 Chassar 455
 Chatan 481
 Chatem 482
 Chauriana 483
 Chavrava 483
 Chebi 145, 431
 Chebishi Çor 141
 Che Ling 199
 Chen Cheng 325, 329, 341, 360, 364, 369, 371, 410
 Chengchang Devleti 366
 Chengda 213
 Chenghua 316
 Cheng Zhou 379
 Chen Mu 209, 217
 Cheshi 111, 346, 387
 Cheshi Hou Chengchang ("Arka Turfan Chengchang") 346
 Cheshiliu Vadisi 371
 Cheyan 122
 Chi'an 379, 393
 Chi'e'yanna 243
 Chifu Qiangui 222
 Chigu 119, 124, 125, 329, 394, 433, 441
 Chihe 396, 484
 Chihe ("Kızıl Irmak") 396, 484
 Chijin 308, 309
 Chili 145
 Chimi 124, 125
 Chionite 133
 Chionites 133
 Chiqi 145
 Chisan 727, 728
 Chishi 360, 370, 418
 Chishui 349
 Chiting 328
 Choaspa 71
 Chorasnia 668, 671, 679, 736
 Chota 481
 Chotam 481
 Chotan 342, 481
 Choumozhi 493
 Chuanqukou 311
 Chuluo Kağan 424
 Chumi 127, 181, 277, 383, 397, 411, 420, 422
 Chumukun 416, 420
 Chuning 416, 434
 Chupan 416
 Chu Suilang 355
 Chuyue 181, 277, 382, 397, 411, 420, 422, 429, 430
 Cıgatu 700
 Cıgdıl 517
 Cibai 61, 657, 697, 704
 Cidgil 630
 Cidkal 586
 Cigdelik 420
 Cigdil 515
 Cihannüma 66
 Cikdelik 420, 421, 422, 458
 Cikdelik Tokay 458
 Cikerbend 684
 Cik Kapısı 659
 Cilicia 68
 Cilimi 125, 126
 Cim Balık 411
 Cimlikat 164
 Cimsar 407, 410-413
 Cim Suyu 425
 Cina 84
 Cinanekes 63
 Cinankes 162, 163, 629
 Cink 413, 414, 434, 435
 Ciralank 434, 436
 Cirm 653
 Civar Gol 423
 Cizzak 506, 586
 Claudius Ptolemaeus 69

- Cocan 481
Comedi 70
Congling 72, 211, 226, 231, 232, 246,
270, 282, 325, 363, 465, 466,
559, 561, 562
Congshandao 353
Coram 481
Cota 481
Cotam 481
Cotran 481
Cugapa 475
Cugopa 475
Cu-gu-pan 475
Cukupa 475, 476
Cul (Cil-Arık) 445
Cungar 52, 53, 99, 152, 396, 413
Cungarlar 40, 408, 414, 424
Cungarya 49, 53, 54, 85, 110, 278
Cungarya Aladağı 54
Cuozi Dağı 155
Curçen 29
Cur Kucu Dağı 431
Cuseniler 644
Cuvara 633
Cuveybar Bekar 583
Cuveybar el-Kavaririyyin 583
Cuvikat 632
Cüdde 64
Cüneyd b. Abdurrahman 143
Cürcan 65, 70, 637-639, 647, 659, 663,
683
Cürcaniye 61, 130, 683-687, 689
Cürçen 661
Cüveyni 360
Cüzcan 143, 544, 547, 638, 652
Cyrus Irmağı 69
- Ç
Çäbiş 431
Çaç 239, 240, 511-516, 586, 611, 621,
622, 627-629
Çadgal 517, 518
Çagan Gol 422
Çaganiyan 132, 243, 543, 555, 568,
569, 575, 580, 582, 584, 615,
619, 620, 646
Çagantünge 376, 377, 380
Çagantünkki 377
Çagastay 181, 325, 382, 383, 434
Çağaniyan 132
Çağan Köl 421
Çağantokay 459
Çağatay 34, 99, 419, 424, 426, 474
Çakılık 42, 72, 73, 81, 99, 103, 206-
208, 210, 211, 216, 221, 223,
227, 229, 303, 304, 339, 350,
367, 368, 375, 385, 394, 464,
465, 467, 468, 470, 479, 484,
487, 491, 495, 497, 656, 753
Çakmak Irmağı 457
Çakra 547
Çaldivar 441
Çalış 373
Çam (Cim) Irmağı 61, 725
Ç'am Irmağı 417
Çanbalık 410
Çanggi 417
Çarçan 402
Çardara 625, 626
Çargelan 441
Çarın 427
Çarsu 25
Çaruk 458
Çaruklu 167
Çaştepe 676
Çatgal 621
Çatkal 621, 624
Çavuldur 167
Çayardı 565
Çeçi Irmak 436
Çedır 277, 371, 376, 378, 380, 381,
386, 394, 463, 468, 470
Çepni 167
Çerçen 60, 73, 75, 189, 227, 254, 380,
386, 489, 495-497, 753
Çetşirin 458

Çıplak Dağ 228, 229
 Çiçiklik 472
 Çigil 147, 283
 Çigil 127, 147, 148, 151, 172, 173, 180, 427
 Çiğiller 172, 173, 326
 Çikil 632
 Çiladharmā 278
 Çilas 108
 Çimkent 621, 631
 Çinancket 63
 Çinanç Kend 360
 Çinankes 62
 Çinaz 586
 Çinggil 420, 422, 423, 429
 Çin İmparatoru Gaozu 352
 Çin İmparatoru Taizong 234, 352, 612
 Çin İmparatoru Wu 120, 318
 Çin komutanı Wan Dugui 379
 Çinksihōza Irmak 380, 384
 Çin Seddi 39, 48, 49, 78, 110, 189, 196, 201, 305
 Çira 457, 484, 485, 489, 491
 Çirçik 573, 586, 621, 624, 626
 Çirmişçe 313
 Çitin 328
 Çitral 227, 545
 Çoban Ata 583
 Çogir 53
 Çola-Kazak 445
 Çomul 330
 Çonk Göl 399
 Çopan 174, 456
 Çor 136, 138, 140-42, 144, 146, 166, 174, 440, 511
 Çotkal 586
 Çrāvasti 277
 Çu 93, 145, 173, 174, 179, 437-439, 442-445, 623, 632
 Çuhuy 379
 Çu Irmağı 174, 438, 442, 623
 Çuku 376, 379, 380, 383
 Çukur 379, 383, 588

Çulman 47
 Çumgal 441
 Çuntepe 504
 Çuruk 667
 Çust Kültürü 100, 502, 503
 Çu Vadisi 438, 442-445
 Çürçetler 421
 Çür Kulik 497
 Çür Kut-leng 497

D

Dabomi 270
 Dabusiye 579
 Dachashiluo 253, 557
 Dachong Taizi 280
 Daçabala Sûtra 272, 277
 Daçabhûmi Sûtra 272, 278
 Dadeli 489
 Daduhufu 376, 407
 Da'e Irmağı 721
 Dafe 328
 Dafeicaodui 328
 Dafudanfali 596
 Dagan 139, 511, 553, 555
 Daguan 255
 Dahuan Guimei 281
 Dahuanguimeiqi Çölü 339
 Dai-iwan 506
 Daiyahaizi 384
 Dajian 119
 Dale 122
 Dali Irmağı 494
 Daling Vadisi 137
 Dalu 119-121, 194
 Daluba Köyü 399
 Daluosı 75, 146, 239, 443, 631
 Dalverzin 503
 Dameğan 61, 65
 Damghan 70
 Dami 73, 242, 620
 Damna 71
 Damnæ halkı 70
 Damoxitiedi 243, 248, 249, 463, 553

- Dan Dağı 433
Dandanakan 651, 654, 664
Danek Raçi 66
Danjiefang 723
Dao Hu 349, 350
Dao Zheng 222, 225
Daqi 423
Daqin 219, 220, 560, 720, 721, 725-728
Da Qingchi 237, 441
Dârâ 539
Darezenka 543
Darfu 169
Dargam 584, 615, 616
Dargan 672, 683, 685
Dargom 601, 606, 611
Dar-i Endere 651
Darius 625
Darnuh 169
Dasu 495
Dasha Dağı 75
Dashicheng 141
Dashouling 273
Daşti-Koz 570, 571, 572
Datan 135
Da Tang Xiyu Ji 234, 235, 244, 372, 466, 492, 494, 495, 561, 729
Daudu Moğay 341
Daver 549
Davrez 712
Dawan 118-120, 201-205, 502, 505-509, 520-523
Daxata 71
Daxia 96, 110-112, 116, 119, 187, 202, 291, 533-537
Daxian 416
Daxing 195
Dayi 198
Dayu 281
Dayun Manastırı 316
Dazhen 278
Debusiye 579, 584
Debûsiyye 65
Dehistan 33
Dehlan 169
Dekerkerd 518
Demavend 70
Demir Kapı 74, 114, 241, 242, 246, 375, 376, 378, 379, 381, 384, 534, 535, 599, 610, 617, 629, 708
Denfagankes 629
Dengliyiluomishi 144
Dengliyiluomishi (Tengride Bolmuş) Kağan 144
Denizin Batısı 205, 721, 727
Derbend 697, 702, 703, 708, 710, 713, 733
Derbend'i Ebvab 708
Der-i Meşkan 663
Derk-i Bamûye 64
Deruo 460, 461, 463, 477
Dervaz 662
Desakir 61
Deskere 61
Deştikevir 637, 638
Deşt-i Kevir 638
Deşti Kıpçak 80
Deştılut 637, 638
Deva Tapınağı 236
Devkesken Vadisi 676
Devkhai Ounni 129
Devsalgan 692
Deylem 697, 704
Dharmadhatu 271
Dharmaksema 316
Dihistan 664
Dimaşk 520, 654
Dış Kıpçak 179
Dicle 47, 61, 64, 70, 724
Didi 425
Dielishi 433
Dielishi (Tölis Şad) 433
Dieluo 233
Dieshijiayan 552
Dih-i Çub 153
Dih-i Qaratigin 686

- Dihua 410
 Dik Bayır 67
 Dilong 279
 Dilong Kapısı 279
 Dima 678
 Dimaşk 60
 Dimyat 455, 482
 Dinever 65
 Dinga Balık 413
 Dinglingler 103
 Dingxi 289
 Dinyeper 67
 Dionysius Periegeta 108
 Dishi 122
 Dishuiyazi 337
 Dişan Kala 690
 Divanü Lûgat-it-Türk 27, 332, 335, 336,
 342, 359, 361, 365, 373, 377,
 380, 384, 390, 393, 396, 400-
 402, 407, 417, 425, 427, 428,
 437, 450, 454, 457, 458, 472,
 473, 476, 488, 508, 720, 730
 Diwu 299
 Diyarbakir 133
 Diza 650
 Dizbah 658
 Dizelh 664
 Dizek 579, 580, 619
 Diz-i Ahnaf 650
 Dizrûyin 61
 Djambalekh 417
 Dodurga 167
 Doğu An 241, 596
 Doğu Cao 616, 619
 Doğu Hua 328
 Doğu Jin Hanedanlığı 221
 Doğu Jumi Devleti 371
 Doğu Tepe 345
 Dokuz Oğuz 63, 147, 150, 151, 153,
 155, 163-166, 171, 364, 391,
 400, 420, 459
 Dokuztara 436
 Don 67, 154
 Donetz 67
 Donghai 298
 Dongling Dağı 492, 493
 Dongnü 74
 Dongxiang 307
 Dou Gu 206-208, 343, 344
 Doule 42, 220
 Döğər 167
 Drangae 68
 Drangiana 71, 108
 Drangiani 71
 D.rm.şan 651
 Drosache 71
 Duan Chenggen 316
 Duan Da 316
 Duan Jiong 316
 Duan Mingxiu 278
 Duan Xiushi 316
 Du Dağı 329
 Dudu Dağı 280, 345
 Duhujing 73
 Duhuoluo 276, 537
 Duixu Vadisi 371
 Dujin (Ötüken) Dağı 431
 Dulu 422
 Duluo 75, 151, 174, 253
 Duluoluo 280
 Dumodu 143, 144
 Dunhong Dağı 383, 385, 416
 Dunhong Irmağı 385, 416
 Dunhuang 9, 39, 40, 60, 72, 73, 99,
 103, 105, 110, 119, 123, 124,
 126, 157, 161, 190, 200-204,
 211, 221, 223, 227, 228, 257,
 258, 278, 289, 293, 295, 296,
 300-312, 315, 317, 318, 328,
 332, 337, 343, 351, 359, 367,
 374, 378, 408, 465, 468, 561,
 737, 743, 746, 747, 752, 754
 Dunhuang Jun 310
 Duobi 390
 Duobole 555
 Duoda Dağı 145

Duoda Dağları 419
Duohe 389, 398, 613
Duohuoxian 143, 144
Duoliu 382
Duolu 136, 137, 416, 425, 427, 432, 433, 443
Duolu Kağan 432
Duolular 411
Duolu Şad 432
Duomi 555
Duopilei 553
Duquan 328
Durmen 609, 610
Dusaboti 596
Dushan 329
Dusuoboti 613
Duva 484, 485
Duwei 46, 119, 361, 387, 394, 467
Duweicheng 387
Du Xian 141
Duye Gölü 298
Dürbelcin 420, 421, 427, 431, 436, 437

E

Ebarkes 580, 616
Ebgar 615, 616
Ebinur 57, 413
Ebiverdi 652
E'bozhi 510
Ebreşehr 659
Ebruy 575, 598
Ebu Bekr el-Dimaşki 604
Ebu Dulef 153, 700, 705, 706, 713, 729
Ebû'l Kasım el-Akkî 653
Ebu Müslim Horasani 662
Ebu Tahir es-Semerkandi 602
Ebülce-Han 444
Ebülğazi Bahadır Han 155, 729
Ebürçen 619
Ecbatana 70, 721
Eçitku 458
Eçke Başı 386, 393, 399
Edil 61

Efrazerud 709
Eftal 128
Eftalit 17, 128-132, 134, 149, 227, 233, 451, 464, 536, 537, 540, 547, 548, 595, 645, 646, 656
Eftalitai 128
Eftalitler 93, 128-133, 135, 149, 228, 536, 540, 551, 595, 645
Ehsisek 580
Ejderha Gölü 249, 259
Ejderha Kumulları 223
Ejderha Tapınağı 284
Ejin 356
Ejina 281
Ekbatana 679
Ekerci Dağ 373
El-A'lâku'n-Nefise 704
El-Âsâr el-Bâkiye 642, 648, 682
Elburz 55, 70, 637
el-Cemâhir fi ma'rifet el-cehâvir 488, 545
Elishe Vardapet 130
Eltömür 337
Emavon 33
Emba 47, 152
Emdekan 515
Emeviler 513, 549, 576
Emi'er 421
Emil 77, 421
Emir Kudama 450
Emoda 69
Enderab 539
Enderabe 654
Endere 487, 651
Ender ez-Kıfçak 179
Ender ez-Kıfçak 153
Enderistan 685
Endicarag 582
Endir 436, 484, 486, 487
Endire 486, 487
Enduri 487
Enqu 175
Ephtalanos 128

- Eptalit 128
 Eranşahr 637
 Erbao 364
 Erbecen 579
 Ercis 423
 Erdebil 661, 699, 700, 702-705, 708-710, 715, 733
 Erdeher 710
 Erdelankes 515, 516
 Erden 61
 Erdeşir 644, 658, 723
 Erdevil 395
 Ergan 617
 Ergül 376, 377, 380, 386, 401, 478
 Erivan 705
 Erk 163, 497, 738
 Erkend 580
 Erkin 136, 137, 144, 167, 254, 332, 359, 553, 554, 738
 Ermeni 33, 130, 133, 154, 175, 176, 414, 417, 678, 687, 712
 Ermeni Hethum'un Seyahatnamesi 414
 Ermeni Kalakantlı Moses 175
 Ermenistan 15, 68, 705
 Ermeniyye 715
 Erran 705, 708
 Er-Ran 701
 Er'ranze 414
 Ershi 199, 201-205, 342, 344, 450, 504, 506-509, 522, 523, 619
 Ershi Generali 201-205, 342, 344, 450
 Ersübanikes 619
 Ertang 362, 371
 Erwei 143, 144
 Erwei Tegin 143
 Erzehive 684
 Esbara 517
 Esbicab 580, 629
 Esed 143, 513, 514, 544, 599, 648
 Esen 253, 667
 Esfiraz 657
 Eski Ahsi 520
 Eski Barköl 350, 412
 Eskil 130
 Eslah 513
 Esna 704
 Esrud Irmağı 585
 Esuo Dağı 181, 382, 383
 Eşcird 582
 Eşme Irmak 378
 Eşme Tiz Tak 492
 Eşres b. Abdullah el-Sülemi 142
 Ethaguri 70
 Etil 33
 Etrek 637, 638
 Etsin Gol 281, 297, 356
 Eval 516
 Evliya Ata 631
 Evliya Çelebi 712
 Evs b. Sa'lebe b. Züferi 656
 Eylak 580
 Eylatan 503
 Eymur 151
 Eymür 152, 167
 Eyş 507
 Ezar 63
 Ezherhane 514
 Ezl 63
 Ezran 542
F
 Faganiş 132
 Fahire 587
 Fa Jie 272, 274-276, 278
 Falü 329
 Famir 566
 Fangqian 480
 Fangyi Cheng 126, 743
 Fannei 626
 Fanqulei Vadisi 362
 Fanyan 544, 552
 Fanyanna 544
 Fanyin 263, 264, 267
 Far 115, 542, 739
 Farab 61, 65, 166, 566, 580, 586, 587, 598, 631

Fareyab 655
Fargar 582
Fargird 650
Fars 15, 105, 133, 176, 450, 506, 637,
639, 657, 659, 661, 678, 712
Faryab 638
Faustus 712
Fa Xian 9, 83, 221-227, 474, 561, 729,
730
Fazl b. Yahya 541, 545
Fecce Guravend 541
Fedorov 101, 624
Fehrec 64
Feihan 239
Fen-Derya 584
Fenek 615
Feng Chao 272, 273, 274
Feng Hanım 124, 125
Fenghua Kağan 157, 296
Feng Jiabin 140
Fennezbür 64
Ferah 517, 655
Ferahiye 173
Ferave 639, 664
Ferebr 582
Fergana 14, 51, 53, 65, 73, 80, 82, 100,
102, 103, 105, 110, 114, 115,
118, 119, 142, 144, 146, 152,
172, 180, 185-191, 195, 196,
198-202, 257, 259, 267, 268,
291, 302, 305, 317, 326, 336,
376, 377, 385, 424, 441, 451,
463, 469, 479, 493, 501-524,
526-528, 535, 536, 565, 566,
568, 569, 579, 580, 585, 619,
628, 630, 646, 653, 731, 734
Fergana Dağları 501, 502, 516
Fergana Vadisi 51, 82, 100, 259, 501,
502, 507, 519, 520, 522, 524,
527
Fernakes 629
Fervan 654
Feşidize 583, 599

Fırat 47, 69, 70, 721, 724
File Binenler Ülkesi 192
Filkala 602, 689
Fir 668, 680
Firdevsi 91, 450, 585
Firebr 579, 580, 599, 600
Firuz 130, 131, 645, 659, 723
Firuz III 659
Fuchu 241, 620
Fudiye 552
Fuduxin 480
Fuguo 387, 394
Fuhe 587
Fukang 410-414, 417, 418
Fulin 175, 265, 266, 352, 551, 722, 728
Fulishisatangna 74, 244
Fumo 617, 627
Furi 62
Furnamad 65
Furnemed 580, 616
Furuşan Kapısı 598
Futu 355, 387, 411, 412, 551
Fuwahun 175
Fuyou büyük ırmağı 267
Fuzhi 628

G

Gağkes 619
Gai Jiayun 143, 144
Gailing Beyi 346
Gaizang 222, 313, 314
Gamaş Irmağı 152
Gandang 368
Gandara 94, 114, 134, 227, 228, 257,
261, 262, 274, 275, 549, 558,
559, 645, 673
Gandara stili 94
Ganfu 186, 187
Ganjun 299
Ganj Vadisi 113
Ganlu Irmağı 328
Ganluquan Irmağı 329
Ganmi 480

- Ganmuli 331
 Gannac 579, 629
 Gansu 9, 14-16, 37-39, 41, 46, 48, 61, 67, 79, 81, 82, 98, 102, 103, 110, 112, 127, 139, 155-157, 160-162, 181, 185, 187, 192, 196, 217, 222, 229, 257, 272, 278, 279, 289-308, 310-312, 315-317, 323, 335, 347, 355, 367, 396, 450, 508, 534, 719, 742, 743, 755
 Gansu Uygurları 9, 156, 157, 160, 161, 296
 Gantuoluo 274, 275
 Gan Yanshou 627
 Gan Ying 219-221, 720, 721
 Ganzhou 63, 66, 157-159, 292, 296, 307, 309
 Ganzhou Uygur Kağanı Jinqiong 296
 Gaochang 162, 224, 346, 349, 351, 359, 363, 364
 Gaoche 69, 129, 363, 407
 Gaofu 111, 112, 113, 536, 540
 Gaofu (Kabil) Yabguluğu 111-113, 536, 540
 Gaoquan Daban 329
 Gaotai 284
 Gaotou 273
 Gao Xianzhi 551, 628
 Gaozong 102, 480, 723
 Gaozu 315, 352
 Garabehşene 582
 Garamhisa 683
 Garanæi 70
 Garbiyan 169
 Garcistan 543, 637, 663
 Garçistan 650
 Gardeman 684
 Gargun Gölü 169
 Garkend 580
 Garkende 629
 Gashiqili 270
 Gashunhetuo 337
 Gasunhoto 337
 Gatrutçay 176
 Gaugamela 697
 Gaur Kala 642
 Gavasay 502, 525
 Gavhare 683, 685
 Gazaka 702
 Gazek 619
 Gazne 149, 244, 539, 546-548, 558, 639, 655, 737
 Gaznin 548
 Gazyan 333, 337, 338
 Gedrosia 71
 Gedun Pula 329
 Geduo 283
 Gelae 68
 Gelan 273
 Geleng 371
 Geluolü 145
 Geluomei 281, 342
 Gencdih 631
 Gence 701, 705, 716
 Genuoge 262
 Genze 705
 Geographia 69-71
 Gerdizi 61, 147, 150, 151, 164, 172, 174, 326, 370, 400, 431, 435, 436, 471, 472, 474, 644
 Germiniyye 600
 Gerros 67
 Gevaharz 660
 Geziyandun 337
 Ghur 638
 Gıtrifiyye 601
 Gidank Dağı 432
 Gilgit 73, 108, 218, 461, 540, 550, 552, 557, 558, 747
 Girang 650, 663
 Gobi 39, 48, 51, 103, 193, 289, 312, 323, 328, 534
 Golzarriyun 585
 Gomal 58, 59
 Gomati 225

- Gongyu 239
Gongyue 136
Gortepe 505
Gostana 483
Gottan 481
Govesay 503, 504
Gökçe Dağı 62
Gökçe Göl 58
Gökemen 62, 431
Gök Hükümdar 160
Göksel At 195
Göksiyur 640
Göksur 100, 569
Gök-Türkler 6, 15, 18, 28, 60, 91, 93,
95, 96, 106, 129, 131, 132, 136,
139, 145, 150, 165, 174, 178,
181, 239, 259, 275, 277, 295,
303, 324, 329, 332-335, 337,
339-342, 344, 351, 362, 367,
370, 382-384, 390, 392, 393,
398, 399, 407, 411-416, 419-
422, 424-427, 429, 430, 432-
436, 454, 463, 465, 466, 470,
471, 474, 476, 477, 484, 485,
487-491, 510, 537, 540, 558,
646, 736
Göyçe 703
Grek 14, 17, 33, 67, 69, 77, 81, 84, 93,
95, 113, 114, 133, 536, 539,
572, 581, 585, 592, 593, 602,
655, 661, 678, 679
Guangchong 366
Guangde 208, 469, 470, 479
Guanglu Dafu 205
Guangwu 350
Guangzhi 218, 306, 307
Guangzhou 265
Guangzhong 367
Guazhou 296, 307, 308, 318, 329, 552
Gubar 583, 584
Gubezin 618
Guçung 301, 410, 412, 428
Guduo 276, 553, 554, 620
Guduolu Dun Dadu 537
Gudushi 554
Gugou 348, 349
Guguo 268
Guhu Devleti 368, 371
Guifang 37, 102, 290, 291
Guiren 551
Guisai 468
Guishan 507, 508, 525, 526
Guishuang 110-113, 536, 617
Guishuangni 617
Guishuang Yabguluğu 111
Guishui 189, 190, 535, 719
Guizi 372, 386, 390, 391
Gulca Irmak 436
Guma 225, 461, 479, 484, 485, 487,
488, 490, 492
Gumangxia 555
Gumo 209, 237, 277, 350, 372, 387,
394, 395, 397, 401
Guo Di Zhi 311
Guojiabao 311
Guoli 680
Guo Pu 370, 385
Guo Xiaoke 388, 389
Guo Xin 277
Guo Xun 206, 207
Gupta 134
Guravend 541, 545
Gur Dağları 56
Gurek 143, 613, 614
Gurgan 130, 639
Guriyan Kapısı 598
Gurzivan 651
Gushi 189, 197, 198, 396
Gushimi 550, 556, 557
Gusiluo 159
Guz 639
Guza 64
Guzan 391
Guzang 222, 291, 293, 294, 297-299,
312-316, 755
Guzar 244

- Guzanan 149, 651, 663
 Güçlük 417
 Gülbağ 457, 458
 Gülistan 637
 Gümülket 163
 Gümüş Dağ 370, 383, 384
 Güney Azerbaycan 54, 55, 697, 699, 701, 703
 Güney Dağı 493
 Güney Dağları 39, 72, 192, 297, 313, 345, 465, 470, 489, 491, 561
 Güney Denizi 265
 Güney Gölü 330
 Güney Liang Devleti 222
 Güney Sarayı 422
 Gürgan 638, 645, 649
 Gürgeç 61, 64, 166, 174, 668, 684, 686, 689
 Gürhan 417
 Gzang 547
- H**
- Haberan 716
 Habeşistan 117
 Habsalank Irmak 399
 Habtag 343
 Haccac 538, 541, 662, 681
 Haibei 726, 727
 Haital 128, 130, 132
 Haixi 205, 721, 726, 727
 Haixi ("Denizin Batısı") 205, 721, 726, 727
 Hakaniye 34
 Hakaniye Ölkesi 34
 Hakaniyye 162
 Hakem b. Amr 538, 647, 662
 Haket 63
 Halacistan 150
 Halaç 149, 548
 Halahuozhe 363
 Halahuozhou 359, 360, 363
 Halashala 41
 Hale 332
 Halemile 332
 Halencan 685
 Halık 399
 Halican 685
 Halie 309
 Halife el-Mehdi 166
 Halife Mu'temid 538
 Halluh 62, 459
 Hamali 331
 Hâmdan 450
 Hameili 331
 Hami 41, 330-332, 738
 Hamidullah Kazvini 585
 Hamili 330, 331, 332
 Hammarbek 546
 Hamuk 598
 Hamuket 598
 Hâmûn 71
 Hanbalık 66
 Hanbantuo 231, 232, 562
 Hanbun 597
 Hancû 64
 Hando 396
 Handong Beyi 309
 Handud 248
 Handuşa 360, 361
 Hanerik 458
 Hanfu 64
 Hangar 175
 Hangay 47, 48
 Han-ı Revan 660
 Han İmparatoru Wu 496
 Hanjiazhai 284, 371
 Hankoru 360, 362
 Hanmi 332, 489
 Hanmianli 331, 332
 Hanmo 230
 Hanniballar 70
 Han Sizhong 137
 Han Tengri 53
 Hantuo 231, 460
 Han Wei 84, 389, 397, 749
 Hanzhong 185, 186

- Hao Beyi Wang Hui 201
Hara Döbe 338
Hara Göl 399
Hara Hocu 364
Haraiva 655
Harak 664
Haramkam 601
Haranvati 549
Haraşkes 629, 630
Harbab 546, 566
Harbab Irmağı 546
Harbaga 435, 436
Harbaga Irmak 435
Harbuh 426
Harçigay Dağı 426
Harezm 14, 15, 61, 64, 66, 100, 103, 168, 169, 174, 185, 241, 512, 543, 566, 569, 572, 576,-580, 582, 583, 593, 602, 612, 629, 642, 643, 653, 658, 661, 667-692
Harezm Dağı 64, 174
Harezm Gölü 168, 169, 174, 566, 577, 578, 582, 629, 683, 685, 686
Harezmililer 671, 679-682, 687
Hargan 241
Hargankes 600
Harğalık 474
Harın 438
Harirud 51, 56, 57, 58
Hari Rud 638
Haris Dağı 699
Harizmi 149
Harkana 579, 580
Harkerur 683
Harmî 64
Harnai 57
Harran-Cuvan 445
Harun 543
Haruza Irmağı 585
Harünürreşid 709
Hasart 585
Hashigaer 40
Hashihaer 453
Hastenderab 539
Haşart 585
Haşimcird 582
Hatun Bulak 329
Hatunkes 579, 629
Hauş 651
Haves 580
Havzan 663
Hayatila 149
Hayber Geçidi 56, 737
Haylam 516, 517
Haymend 660
Hayralam 518
Hays 64
Haytal 555, 566
Hazar 47-49, 54, 55, 56, 59, 60, 64, 67-70, 80, 82, 126, 152, 166, 167, 174, 220, 268, 440, 594, 638, 643, 645, 670, 676-678, 680, 683, 686, 687, 697, 700, 701, 703, 704, 706, 708, 709, 711, 712, 721, 723, 725, 728, 737
Hazaracat 56, 652
Hazardağ 703
Hazar Denizi 47-49, 54, 56-68, 69, 70, 80, 166, 220, 268, 594, 638, 678, 680, 686, 687, 697, 700, 701, 704, 706-709, 725
Hazar Kapısı 69, 70
Hazarkent 703
Hazarlı 703
Hazarşah 703
Hazaryurt 703
H.ç.man 472
Hebei 201, 231
Heboluo Irmağı 74
Hecatompylos 69, 70, 720
Hechuo 360
Hedaluozhi 544, 547
Heguantan 460
Hehan 241, 596
Hehlutu Irmak 431

- Heiweimei 276
 Heiyi Dashi 616
 Hekataios 678
 Hela Bilge (Pijia) Kağan 148, 149
 Helahezhou 360
 Helan Dağları 356
 Helaverd 543, 555, 582
 Helen 572, 573, 609, 610, 641, 674
 Helibushibi 388-390
 Helibushibi'nin oğlu Suji 390
 Heli Dağı 299
 Helingjia 596
 Heliyuemo 271, 273, 274
 Heliyuemo Sanzang 271, 274
 Helmand Irmağı 59
 Heluochuan 281, 356
 Heluodubuluo 557
 Heluohu 243
 Heluohuosi 427
 Heluoquan Irmağı 329
 Heluotuo 460
 Hematala 247, 546
 Hemcan 64
 Hemedan 60, 61, 68, 219, 661, 715, 721
 Hemezan 65
 Hemili 331
 Hemo 111, 112, 395, 535
 Hemodus 70
 Hemuli 331
 Henan 231, 234, 358
 Hendo 362
 Hendu 361
 Hengkeng 73
 Hepantuo Devleti 460, 462, 463, 465
 Hepthal-khion 129
 Hep't'al 128
 Herat 52, 58, 60, 65, 66, 69, 70, 107, 108, 111, 130, 219, 309, 486, 538, 555, 637-639, 643-647, 650, 652, 655-658, 664, 719, 720, 724, 726, 750
 Herirud 638, 655
 Hermaeus 539
 Herodotos 61, 67, 77, 113, 581, 625, 678, 702, 704, 730
 Hesa 126, 680
 Hesaluo 244
 Heshe Yiju Bishi 554
 Heskeli 148
 Hethum 414, 417
 Hetian 41
 Hexi 39, 126, 192, 217, 291, 294, 297, 396, 747
 Hexi Komutanlıkları 39
 Hexina 244, 547
 Hezar 64
 Hezarmescid 637
 Hezhou 359
 Hitayname 66, 331, 483, 484, 495, 730
 Hiarchan 473
 Hiberia 68
 Hifcâh 176
 Hihavend 65
 Himalaya 47, 48, 50, 56
 Himyeri 604
 Hind 64, 116, 117, 129, 149, 539, 542, 543, 559, 566, 729
 Hindiçin 35
 Hindikuş 51, 52, 55, 56, 58, 59, 71, 73, 74, 79, 117, 119, 134, 238, 242, 245, 246, 253, 282, 300, 356, 363, 466, 535, 539, 543, 544, 551, 552, 561, 569, 581, 619, 637
 Hindistan 18, 35, 41, 46-48, 52, 56, 68, 69, 71, 79, 80, 82, 84, 94, 105, 108, 113, 114, 134, 185, 191, 195, 221, 222, 224, 226, 227, 234-236, 251, 252, 255-259, 261, 267, 272, 274, 276, 295, 300, 302, 456, 486, 487, 535, 536, 540, 548, 550, 552, 557-560, 617, 637-639, 642, 645, 658, 670, 715, 726
 Hint-Avrupalı 13, 93, 105, 117, 301, 303

- Hintli 94, 113, 252, 316
Hint-Parthlar 108
Hionitler 528
Hire 605
Hirkan 678
Hirkaniyalıların 581
Hirmki 172
Hisar Dağları 501, 584
Hisar Vadileri 53
Hiva 60, 668, 670-672, 683, 684, 685, 686, 689, 690
Hiyam 168
Hoca Gıyaseddin Nakkaş 66
Hocakent 624
Hocampaşa 504
Hoceket 64
Hocend 100, 142, 501, 502, 512, 513, 515, 517, 519, 520, 567, 580, 585, 586, 619, 628
Hocende 579, 580
Hoçing 382, 398, 436
Hokand 501, 504, 506, 507, 515, 516, 527, 580
Honah 715
Hongsi ("Kızıl Tapınak") Dağı 299
Horasan 14, 18, 33, 54-56, 61, 65, 69, 93, 131, 142, 143, 167, 168, 512, 513, 517, 538, 541, 542, 545, 548, 575-577, 580, 596-600, 613, 617, 628, 629, 637-640, 642-653, 655-660, 662, 664, 681-684, 707, 720, 733, 737, 740
Horasanabaz 657
Horğos 427
Host 74
Hoşut 377, 379, 380, 383, 418
Hotan 389, 488, 491, 495
Hoten 17, 41, 43, 44, 48, 57, 60, 62, 64, 66, 72, 75, 81, 82, 94, 105, 107, 112, 113, 132, 133, 141, 161, 186, 188, 189, 195, 198, 206, 208, 210, 211, 213, 214, 218, 221, 224, 225, 227, 230, 231, 233, 252, 253, 257, 270-272, 276-278, 282, 302, 303, 318, 332, 363, 368, 372, 385, 388, 391, 394, 398, 401, 402, 408, 414, 456, 457, 460, 461, 466, 469-471, 475-477, 479-495, 558, 753
Hoten Generali Xiumopa 479
Hoten Hükümdarı Fangqian 480
Hoten Hükümdarı Fuduxin 480
Hoten Hükümdarı Guangde 208, 469
Hoten Irmağı 48, 72, 398, 401, 484, 492-494
Hoten Kültürü 107, 302
Hoten-Saka Kültürü 107
Hotunsala 325, 383, 398, 399, 423, 428, 437
Hotunsala Dağı 325, 398, 399, 428
Hou Junji 353
Houting 407
Hoy 715
Hristiyanlar 163, 164, 359, 710
Huaidao 138, 144
Huairan Kağan 146
Huangfu Dan 160
Huanglugang 338
Huangqu 311, 470
Huangshafu 298
Huang Wenbi 488, 497
Huang Xingzhang 408
Huangyangping 280
Huanna 252, 482
Huanqian 198
Hua Tölesleri 133
Hubiduo 618
Hubina 244
Hucade 579, 600
Hucan 660
Hucao 111, 536
Huda 595, 648
Hudimenken 600
Hufra Kapısı 599

- Huhanye Chanyu 510, 627
 Hui Chao 9, 256, 271, 275, 544, 756
 Hui Da 225
 Huifan 426
 Hui Jian 223, 224
 Hui Jiang 40
 Hui Jing 222, 225, 226
 Hui Li 234, 254
 Hui Lin 258
 Hui Wu 222, 224
 Huixiangluanjing 272
 Huixianglunjing 278
 Hui Ying 222
 Huiyuan 432
 Hujian Vadisi 461
 Hukai 304
 Huland-gun Irmağı 171
 Huland (Hukand?) Irmağı 163, 171
 Hulanzi 349
 Hulayd b. Kas 659
 Hulbuk 555
 Hulm 58, 539, 653, 654
 Hulu 137, 318
 Huluhan 723
 Hulusu Kül Çor 138
 Hulumo 243
 Hulusu 330
 Hulvan 61, 65
 Humbuztepe 677
 Humdan 63
 Humen 510
 Humeyd b. Kahtabe 541, 746
 Humi 70, 74, 269, 270, 273, 463, 550, 552-554
 Huna 74, 129, 133, 134
 Hunan 705, 716
 Hunbun 597
 Hun Chanyusu 123, 126, 135, 187, 193, 291, 293, 305, 343, 349, 350, 429, 467
 Hun Devleti 21, 103, 106, 107, 114, 154, 177, 290, 294, 299, 303, 304, 312, 328, 334, 351, 413, 414, 471, 496, 508, 643, 735
 Huni 134, 611
 Huntuoduo 248
 Hun Xiutu Beyi 298
 Hunye 38, 192-194, 291-294, 304, 312
 Hunye Beyi 291-294, 304
 Hunza 73, 108, 218
 Huodan 276, 482
 Huokan 463, 553
 Huoliximi 680
 Huoliximijia 241
 Huo Qubing 38, 293
 Huosha 620
 Huoshan 135
 Huoxun 612, 680
 Huozhou 359, 363, 364
 Hurşab 579, 586
 Hurzad 681
 Huseluo 137, 138, 139
 Hushijian 544, 547
 Husrevkerd 660
 Huşkent 507
 Huşket 507
 Huşk-rud 585
 Huşsek 542
 Hutipo 551
 Huttel 65, 66, 132, 143, 243, 257, 268, 272, 276, 539, 554-566, 569, 580, 582, 682
 Hutubi 414
 Hutucheng 467
 Huvara 579, 633
 Huvar el-Rey 61
 Huvas 542
 Huveyris 699
 Huwu 416
 Huyan Beyi 133, 340, 351, 367, 429
 Huzeyme b. Hazım 709
 Huzhentan 553, 554
 Huzistan 707
 Hükümdar Gudulu (Kutluk) Tardu 132
 Hükümdar Peixing 270
 Hülbü 582
 Hüzmüz 71, 644, 646
 Hüsrev 131, 132, 646, 711, 722, 750

Hüsrev Anuşirvan 646, 750
Hvakend 580
Hvamnya 482
Hvanya 482
Hvarazm 668
Hvare 168
Hvarezm 669
Hvon 130
Hyecho 256-259, 266, 267, 268, 275,
544, 554, 559, 756
Hyon 128
Hyonit 643
Hyrkania 68, 69, 70, 71, 506, 638
Hyrkodes 593, 594
Hz. Ali 659
Hz. Osman 538, 647, 648, 659, 662,
703
Hz. Ömer 647, 703

I

I. Ardeşir 113
Iaxartis 68, 622
Ierken 473
İğrak 400
I. Hüsrev 131, 132, 711
II. Kanişka 113
II. Sargon 712
II. Şapur 133, 712
II. Yezdgird 130
Imaos 33, 69
Irak 61, 600, 601, 616, 637, 659, 662,
697, 704, 707, 721
Isbere 515
Isık Göl 41, 53, 54, 63, 79, 138, 148, 180,
237, 238, 246, 254, 300, 323,
427, 437, 438-444, 466, 561, 632
Issedon 82, 115
I. Şapur 113, 621
İşbara Tölis Şad 432
İşbara Yabgu 407, 420, 430
Iva 167
Iwu 72
Iyrkai 67

İ

İbn Ebi's-Sâc 710
İbrahim b. Cibr 541
İçan Kala 689
İç Kıpçaklar 179
İç Moğolistan 48, 85, 155, 289
İdikut 34, 161, 224, 335, 355, 360, 363,
407, 411, 414
İdikut Uygur Hanlığı 335, 411
İdil 33, 47, 49, 59, 64, 130, 153, 154,
174, 178, 313, 602, 658, 669,
677
İdrisi 152, 168, 169
İduk-kut 162
İduk-kut Barçuk Art-Tegin 162
İgerçi Dağ 380
İgizyar 459
İgrac-art 164, 399, 400, 436
İğdir 167
İhşid 514, 615
İkiügüz 425, 432, 435
İkiz Yar 472
İla 425, 436, 440
İlak 516, 586, 629, 630
İlak ırmağı 630
İli 36, 40, 41, 47, 53, 67, 110, 112, 135,
149, 151, 154, 173, 210, 291,
307, 309, 370, 382, 398, 399,
410, 413, 414, 417, 423-428,
431-434, 436, 437, 439, 440,
443, 444, 508, 567, 623
İli Balık 309, 425
İli Generali 40
İli Havzası 41, 135, 154, 423, 426, 432,
508
İli Irmağı 149, 423-427, 432, 433, 436,
440, 444, 567
İli Vadisi 67, 110, 112, 151, 210, 291,
417, 437
İl Kağan 353
İlteber 388, 547, 553, 555
İlteriş 165, 166
İmak 151

- İmek 150
İmil 149, 421, 440, 749
İmparator Guangwu 350
İmparator He 220
İmparatoriçe Hu 227
İmparatoriçe Wu 390, 547
İmparatoriçe Zetian 137
İmparator Ming 45, 339
İmparator Shenzong 160
İmparator Taizong 279
İmparator Wu 39, 41, 42, 44, 212, 305, 556, 719
İmparator Xuan 44, 122, 212, 273
İmparator Xuan Zong 273
İmparator Yuan 44, 45
İmparator Zhidao Daming Daming Xiao 273
İndo-Avrupalı 91, 115
İndus 50, 57-59, 71, 108, 244, 540, 543, 552, 560
İnel Kağan 139
İpek Yolu 27, 28, 36, 60, 61, 67, 68, 76-86, 91, 93, 94, 96, 97, 106, 126, 300, 646, 733, 735, 740, 750, 752, 753, 755
İran 15, 17, 19, 35, 37, 46, 47, 50, 52, 54, 55, 58, 59, 71, 79, 85, 91, 94, 95, 100, 105-107, 116, 117, 130-132, 150, 154, 185, 220, 256, 257, 258, 300, 302, 385, 442, 538, 565, 569, 570, 572, 575, 581, 604, 623, 638, 641, 644, 645, 647, 650, 652, 654, 656, 658, 668, 679, 697, 699, 700, 702, 706, 709, 712, 713, 715, 719, 721, 729, 755, 757
İraniler 94, 575, 581
İran-Saka 17
İranşehir 660
İren Kabirga 428
İrevan 705
İrgüzükat 164
İrkeştam 106, 462, 463
İrmeniye 699
İrminiye 705, 709
İrtim 174
İrtiş 47, 57, 62, 67, 138, 140, 141, 145, 150-153, 155, 176, 178, 179, 422, 423, 435, 440, 602
İsbicab 578, 579, 580, 631
İsfahan 65, 707
İsfara 586
İsfayramsay 503, 504, 528
İsferain 660
İsficab 76, 166, 171, 173, 239, 629, 631
İsfizar 652
İshak 548
İskender 14, 69, 79, 114, 300, 450, 536, 539, 549, 572, 604, 605, 609, 642, 643, 652, 655, 661, 679, 680, 697
İskit 67, 68, 69, 93, 105, 108, 115-117, 675, 677, 703, 704
İsmail b. Ahmed 648
İspehbed 637
İssedon 71, 520
İstemi 136, 646, 750
İstiyakend 515, 516
İşbara 66
İşburkan 655
İşim 154, 178, 179
İşim-Tobol 178
İştikan 518, 579, 584, 611, 614, 616
İvirgol 335
- J**
Jahudhan 651
Jailam Irmağı 559
Jajarm 649
Jambudvipa 245, 246, 249
Jaraşan 650
Jarmagan 649
Jartepe 573
Jiinanjkath 364
Jiabishi 244, 255
Jiabuluo 550

- Jialuo 258
Jiamiluo 258
Jiamolübo 74
Jiandeli Irmağı 489
Jiandu 491
Jiangbin 122
Jiangdu Prensesi 197
Jiangwuchang 315
Jianmo Vadisi 460, 464
Jiantuoluo 261, 262, 271, 274, 559
Jianwenmiluo 272
Jiaohe 283, 346, 370
Jiashidili 454
Jiashijili 454
Jiashimiluo 274, 556
Jiatenu 429
Jiayemiluo 260, 261
Jiayuguan 41, 289, 360
Jibin 110, 113, 225, 261-264, 267, 272,
274, 461, 555, 556, 559, 655,
719
Jiduojuze 681
Jiebudana 241, 619
Jiecha 225, 226
Jiedan Dağı 433
Jie Devleti 362, 371
Jiedushi 277
Jie Fa 278
Jiefan 470, 472
Jiehe Beyi 346
Jielan 235
Jieliedian 389, 390
Jielifa 547, 554
Jiepantuo 464
Jiesha 454
Jieshi 132, 451, 474
Jieshilar 537
Jieshuangna 75, 238, 241, 617
Jieyou Prenses 121, 122, 124
Jiezhi 46, 620
Jihu 387
Jijiang 132
Jijun 119
Jiliang 484, 487
Jiling 723
Jimo 75, 237, 395
Jinan 470, 472
Jinanjkath 364
Jinchang 289
Jincheng 39, 72, 192, 306
Jinfang 141
Jinfu 145, 347
Jingjue 380, 387, 486
Jingyang 271, 272
Jingyin 283
Jingzhou 221, 273
Jinhe Prenses 141, 144
Jinhua 236
Jinizha 275
Jinling 282-284, 361, 363, 371, 412
Jinmaidouli 255
Jinman 72, 410, 411, 412
Jinqiong 157, 296
Jinshan 145, 146, 325, 370, 420, 430
Jinshan Jun Wang 146
Jinsuo Dağı 429, 430
Jinsuo (Karamaylı) Dağı 420, 429, 430
Jinweishan 430
Jinya Dağı 432
Jipin 273
Jishi 175, 310, 386, 494, 623, 736
Jiumotuo 70
Jiuquan 39, 196, 197, 200, 202, 203,
223, 289, 292-295, 305, 306,
307, 344, 347, 355, 367
Jiwangjue 137
Jiyi 465, 561
Jizhecen Tapınağı 274
Juandu 451, 462, 463, 555
Juanjuan 129, 135, 451
Juban 133
Juheyanna 243
Juhulai 349
Julan 74, 144, 551
Julien 453, 482
Juli 377
Julu Irmağı 551
Juluonu 551

Julusang 73
 Jumi 73, 343, 350, 371, 489, 552, 553
 Jumi Hükümdarı Yixilan Sijin 553
 Jumi şehri 489
 Junituo 243
 Jumizhi 276
 Junjiu 351
 Junsu 346, 348
 Jupiluo 392, 393
 Jupiluo (Sayram) 392, 393
 Juqu 75, 251, 324, 496
 Jusadanna 482
 Juwei 273
 Juwei ülkesini 273
 Juyan 202
 Juyi 390
 Juzhanti 619, 628
 Juzhina 390

K

Kaba 260, 417, 435, 457
 Kaba Irmak 435
 Kabcıgay 382, 383
 Kabele 705, 710, 716
 Kabhanda 249
 Kabil 58, 59, 68, 108, 111-113, 274, 473, 512, 536, 538-543, 546, 547, 549, 560, 653
 Kabil Irmağı 58, 59, 274, 539, 549
 Kabil Şahı 543
 Kabil Vadisi 108, 540
 Kabirga Bulak 365
 Kabk Dağları 704
 Kabulistan 646
 Kabulşah 541, 542
 Kabul Şah 541
 Kabuzan 611, 612, 613
 Kaçgâr-başı 401
 Kaçık 382, 434
 Kadis 130
 Kadis-Hun 130
 Kafirnigar 54
 Kafirnihan 581

Kafir-qala 611
 Kafkas 54, 55, 68, 69, 71, 85, 117, 697, 699, 700, 703, 704, 706, 708, 711, 712, 714
 Kafkas Albaniyası 703
 Kafkas Dağları 54, 55, 68, 71, 697, 699, 700, 704, 708
 Kafkas Kapısı 68
 Kafkasya 46, 58, 154, 177, 697, 699, 702-704, 712, 714, 715
 Kağılık 221, 225-227, 231, 460- 462, 470, 474, 476, 477
 Kağan Futu 355
 Kaidao 280
 Kain 637
 Kaiyuan 270, 282
 Kakşal Dağı 325
 Kalamıştepe 505
 Kalas 580, 629, 630
 Kale Kapısı 599
 Kalık Kıya 457
 Kalif 582
 Kalikala 701
 Kalusadhara 454
 Kalusantara 454
 Kalusântara 454
 Kalusottara 454
 Kama 47
 Kamcu 66
 Kamçık 524
 Kami 331
 Kamil 66, 330, 331, 332
 Kamıl 331
 Kamiştepe 504
 Kamkali 623
 Kampir Duval 594
 Kamul 63, 330, 331, 332
 Kāmül 331
 Kanarang 659
 Kanaras 623
 Kanas 57
 Kandehear 108, 112, 539, 543, 546, 549, 653, 655, 737

- Kangar 101, 152, 174, 175, 574, 595, 622, 623
Kang Devleti 101, 626
Kangha 621, 623
Kangitae 623
Kangju 17, 18, 38, 73, 101, 112, 114, 119, 125, 128, 132, 134, 135, 175, 186-189, 191, 195, 203-205, 210, 211, 213, 326, 424, 469, 574, 594-596, 610-612, 617, 621-623, 626-628, 643, 670, 680, 719, 720
Kangju Devleti 101, 119, 213, 469, 596, 617, 680
Kangjular 128
Kanglı 174, 363, 623
Kanglılar 128, 363, 622, 757
Kang (Semerkand) 101, 175, 240, 266, 267, 467, 611, 619, 623, 626, 628, 721
Kangü 623
Kanişka 113, 114, 211, 262, 275, 540, 560, 643, 644, 749
Kanişka III 114
Kanju 508
Kanka 621, 626
Kankali 623
Kankul 363
Kankly 623
Kan Moheduo (Bagadur) 510
Kanmuli 331
Kantu 64
Kapgan 138, 139, 140, 295
Kapisa 244, 257, 261-264, 267, 539, 540, 544, 547, 556, 559
Kaptak 428, 429
Kapul 539
Kaputana 241
Karaamorán 66
Kara Arça 457
Karabağ 176, 699
Karabak 395
Kara-bölük 167
Kara-Bur 571
Karacuk 166, 167
Karacuk Dağları 167
Karacurin-i Türk 598
Karaçokka 333, 337, 338, 344
Karaçuk Dağı 442
Karadağ 55, 637
Karadeniz 46, 47, 49, 52, 60, 68, 85, 167, 174, 178, 314, 673, 733, 742, 749
Karaderya 501, 502, 518, 586
Karadöve 333, 338
Kara-evli 167
Kara Guyeni Dağ 424, 428
Kara Han 147, 172
Karahanlı 34, 147, 149, 162, 172, 173, 442, 444, 457, 520
Karahanlılar 29, 105, 162, 441, 442
Kara Hitay 417, 421
Kara Hitay Kuşluk (Güçlük) 417
Kara-Hıtaylara 162
Karahoca 66, 72, 73, 224, 359, 360, 361, 363, 364, 367, 372, 396, 410, 411, 567
Kara Hoca 360
Kara Hoço 360
Kara İrtiş Irmağı 435
Karakalpakistan 691
Karakaş 360, 365, 459, 479, 484, 488, 489, 492-495
Kara Kaş 402, 481
Karâkâş 488
Karakol 439
Kara-kul 592
Karakum 48, 51, 54, 58, 569, 638, 667, 689
Karakurum 48, 51, 53, 108, 417, 554
Karakurum Dağları 48, 108, 554
Karakülce 502
Karamay 420
Karamaylı 420, 429, 430
Karamaylı Dağı 429, 430
Karangu Tag 492

- Karangutağ 492
 Karanku Tak 492
 Kara Nor 312
 Kara Su 297, 312, 399, 410, 478, 485, 710
 Karasuk 301, 439
 Karasuk Kültürü 301
 Karaşehher 37, 41, 94, 96, 112, 131, 133, 141, 179, 206, 209, 211, 215-218, 221, 224, 230, 235, 257, 270, 271, 277, 278, 303, 325, 326, 337, 339, 346, 348, 350, 351, 353, 355, 366, 369-384, 386-388, 390, 396, 397, 411, 412, 416, 422, 427, 463, 468-470
 Karaşehher Devleti 216, 350, 353, 355, 372, 377, 378, 381, 384
 Karaşehher Hükümdarı Anazhi 388
 Karaşehher Hükümdarı Guang 216, 217
 Karaşehher Hükümdarı Long An 374
 Karaşehher Hükümdarı Long Tuqi 375
 Karaşehher Hükümdarı Xi 375
 Karaşehir 277
 Karatal 439
 Karatav 587
 Kara Tazgun 479
 Karategin 69, 70, 99, 106, 462, 463, 466, 552
 Karatepe 504
 Kara Tepe 338, 640
 Karatigin 683
 Kara Töpe 329
 Karatu Irmak 435
 Kara Türgiş İl Etmiş (Yilidimishi) Kutluk Bilge Kağan 144
 Kara Türgişler 143-145
 Karavul 66
 Karavultepe 528
 Kara Yağma 172
 Kara Yulgun 395, 397, 398
 Kara Yurkun Irmak 403
 Karbenk 543, 555
 Karebenc 582
 Karga Amış 403
 Kargalık 225, 231, 475, 476
 Kargaskuh Çölü 639
 Karı Bay 174
 Karineyn 663
 Karkın 167
 Karlı Dağlar 41, 75, 282, 363, 619
 Karluk 18, 62, 127, 141, 145, 147-150, 153, 163, 164, 171-173, 180, 283, 338, 396, 416, 419, 422, 443, 444, 459, 517, 520, 566, 568, 630
 Karluk Kapısı 444
 Karluklar 112, 145-149, 151, 152, 161, 167, 172, 173, 180, 295, 413, 416, 419-421, 426, 435, 443, 513, 566, 632
 Karluk Töpe 338
 Karman 471
 Karmasın 65
 Karmawacana 456
 Karminiya 65
 Karmir-hyon 130
 Karmışın 61
 Karnak 167, 168
 Karpatlar 49
 Karpura 550
 Karşi 584, 617, 618
 Karuh 650
 Karyan 471
 Karyet-u Süleyman 64
 Kas 117, 454, 579, 659, 668, 688
 Kasan 117, 508, 512, 514-518, 585
 Kasansay 502, 503, 508, 510, 585
 Kasar 126
 Kasia 70, 84
 Kas (Kat) 659, 668, 688
 Kasra-baş 149
 Kasrı Irmağı 470, 472
 Kassabun 585, 617
 Kassarin 585
 Kaşafud Irmağı 56

- Kaşan 117, 512
Kaş Balık 455
Kaşgar 34, 40, 41, 57, 60, 63, 65, 70,
72-74, 94, 98, 105, 106, 113,
117, 133, 136, 141, 144, 162,
171-173, 180, 206, 209-213,
215, 232, 249, 251, 257, 270-
273, 276-278, 302, 325, 326,
336, 372, 380, 389, 391, 392,
394, 395, 397, 401, 428, 449-
451, 453-460, 462, 464-467,
470-473, 475-480, 484, 492,
512, 550, 555, 561, 662, 753,
756
Kaşgar Devleti 395, 458, 473
Kaşgar Hükümdarı Zhong 213
Kaşgarlı Mahmud 9, 29, 34, 98, 128,
149, 151, 167, 168, 172, 173,
178, 373, 391, 400, 437, 450,
488, 508, 602, 603, 622, 720
Kaşgiri 454
Kaş Irmak 424, 425, 428, 436, 437
Kaşkaderya 570, 584, 585, 588-590
Kaştası 484, 489, 493, 494
Kaşukath 517
Kat 602, 668, 683, 685, 686, 688
Kat-derhaş 683
Katılış 493, 494
Katun 650
Katvan-ı Dize 580
Kaunchi Kültürü 101, 573, 574, 626
Kautanai 414
Kavad 131
Kavazhan 650
Kavunçitepe 626
Kaydu 301, 373, 378, 379, 381, 383,
384
Kayı 167
Kayında 439, 445
Kaykan Irmak 436
Kaym 147
Kayrak-Kum 502
Kayrakkum Kültürü 502
Kayravan 661
Kays b. Heysem 538, 647, 648, 656,
659
Kazak 20, 128, 176, 306, 369, 417, 426,
427, 436, 445, 674, 756
Kazakistan 36, 48, 49, 53, 60, 85, 100,
130, 144, 150, 152, 154, 175,
178, 179, 323, 427, 430, 431,
439, 442, 502, 623, 631, 738
Kazan 313, 314, 733
Kazgurd 444
Kaz Irmak 459
Kazvin 65, 720
Kebudan Gölü 700
Kebursira 543
Keçik 360, 365
Keder 194, 579, 586, 587, 632
Kedun (Hatun) Manastırı 275
Keduoluo 243, 554
Kefantan 270
Kehabad 619
Kehan Futu 412
Kehuli Manastırı 275
Kelaçi 524
Kelemištepe 504
Keles 573
Keleşçik 629
Kelteminar 100, 569, 639, 667, 669
Kemerce 142
Kem Irmağı 180
Kemili 331
Kemîzert 62, 431
Kemoli 331
Kemşmişgansûr 63
Kencu Tak 492
Kençlü 64
Kend 20, 360, 450, 478, 516, 518, 580
Kendili 64
Kendir 61, 62, 524
Keng 175, 623
Kengei Aladağı 54
Kenger 17, 101, 114, 174, 610, 623,
703

- Kengeresler 174, 622
 Kengrak 622, 629
 Kengü 174, 623
 Kenker 622
 Kepantuo Devleti 460, 463
 Kerac 65
 Kerç 55, 673
 Kerden 549
 Kerder 579, 683, 685, 686
 Kerderanhas 683, 685, 686
 Keriye 189, 210, 230, 332, 338, 380, 386, 401, 457, 469, 481, 484, 486, 489, 491, 495
 Kermikhion 130
 Kerminiye 577, 579, 584, 600
 Kerne 707
 Kerran 582
 Kervan 516, 651
 Kesai 510
 Kesanyantu 337
 Keş 75, 238, 241, 455, 584, 618
 Keş Balık 455
 Keşfirud 637, 638
 Keşk 585, 617
 Keşkeriye 34
 Keşk-rûd 585
 Keşmir 59, 66, 107, 108, 110, 113, 117, 133, 225, 257-261, 271-275, 460, 461, 464, 465, 486, 540, 547, 550, 555-558, 653, 655, 656
 Kete Kovuk 420, 421, 422
 Kevakinu 148
 Keyhusrev 680
 Keyumers 652
 Kezek 629
 Kezne 683
 Khamil 331
 Khanghali 623
 Khardeş 176
 Kharostra 454
 Kharostrag 454
 Kharoşti 108, 482
 Khatlam 517
 Khaymand 650
 Khirakli 458
 Khirm.ki 458
 Kh.müd 331
 Khost 245
 Khujan 649
 Khülandghün Irmağı 399
 Khur 650
 Khursab 517
 Khusb 650
 Khutaiyai 415
 Khuvakand 517
 Kınık 167
 Kıpçak 80, 150, 153, 167, 176-179, 703, 742
 Kıpçaklar 167, 176-179, 733, 742, 751, 756
 Kıran Irmak 435
 Kırçin 441
 Kırgız 20, 62, 93, 139, 153, 163, 171, 173, 180, 283, 464, 568, 739
 Kırgızistan 36, 49, 53, 85, 438, 440, 442, 463, 501, 585
 Kırgızlar 103, 163, 173, 179-181, 307, 443
 Kırım 55, 67
 Kırkhan 153
 Kırkhücre 503-505, 523-525
 Kırkırhan 179
 Kıtan 162, 178, 280, 285
 Kıtanlar 180, 285
 Kızart 439
 Kızık 167
 Kızıl Başı Göl 430
 Kızıl Irmak 396, 398, 399, 449, 484
 Kızılkala 672, 691
 Kızıl Kaya (Chishi) Dağı 370, 371, 418
 Kızıl Kır 593, 595
 Kızılkum 48, 51, 569, 621, 667
 Kızılözen 700
 Kızıl Sangır 374, 495
 Kızıl Saray 314

- Kızılsu 132, 464, 581
Kızıl Su 297, 349
Kızılsu Irmağı 132
Kızıl Taş 360
Kızlartepe 505
Kibçag 176
Kici 620
Kidara 133, 134, 595, 644, 645
Kidara-Kuşan 645
Kidarit 129, 130, 133-135, 595, 611
Kidarit Hunları 133
Kifcâk 176
Kilikya 68
Kimak 62, 148, 151
Kimak'end 148
Kimek 61, 62, 150-154, 164, 176, 178, 179, 421, 742
Kimmer 703, 704
Kimmerler 103, 702, 749, 756
Kimsigiya 163
Kincine 620
Kingan Dağları 48
Kiñüt 373, 384
Kirenk 664
Kiriş İrmak 376
Kirman 64, 653, 661
Kirmanşah 61
Kirminkas 148
Kirthar 57
Kirya 402
Kiş 66, 114, 117, 144, 266, 512, 576, 577, 579, 584, 585, 597, 611-614, 616-619, 627, 712
Kiş Hükümdarı 144, 618
Kiş Kapısı 614
Kişşe 65, 584
Kişşü 580
Kitâb el-coğrafya 483
Kitâb el-saydana 491
Kitab Mâ li'l Hind 116
Kitan 421
K.nd.rm 651
Kobuk 177
Koçkar 325, 398, 400, 401
Koçkor 438
Koçnğar Başı 400, 401
Koço 92, 162, 359
Koçu 363
Kohak 601
Kolbulak 624
Komul 27, 40, 41, 46, 60, 63, 72, 82, 103, 127, 161, 164, 179, 205, 206, 281, 309, 319, 323, 325, 326, 328-345, 350, 353, 360, 367, 370, 382, 389, 429, 450, 750, 754
Komul Hanı 335
Konggor Obo 432
Kongkor Ulunk 426
Konibodom 501
Kopet Dağı 54, 56
Kopun 174
Korammat 226
Korgas 425, 426, 427, 432
Korkut Ata Türbesi 587, 633
Korla 60, 215-217, 277, 372-375, 378-381, 383, 384, 386, 469
Korla Hükümdarı Fan 217
Korykoslu Hayton 687, 730
Kosana 391
Koş 110, 111, 466
Koşılış 624
Koştiken 333, 336
Koşurçuk 462, 464
Kovuk 177, 416, 420-422
Kovuksar 420, 421, 422
Kozalikir 677
Kozalikir Kültürü 677
Köçe 377, 390, 402
Kögmen 62, 325, 329, 344, 345
Köhne Ürgenç 689
Kökçe 58, 440, 545
Kökçesu 581
Kökçe Tengiz 440
Kök Nur 39, 159, 227, 229, 278, 312, 402

- Köksar 458
 Köktepe 571
 Kök Tokay 429
 Kökyal 147
 Kökyar 474-476
 Kök Yar Dağ 478
 Köl Beg 174
 Könasar 425, 427
 Körüngle 379, 380
 Köşüti 345
 Közlüm 440
 K.ra Hoco 360
 Kremnes 67
 K.rfnazkhas 686
 Krisma 246, 247
 Kroran 73, 75, 81, 303, 368, 395, 415, 495, 496, 497
 Kuba 505, 513, 515-519, 579, 580, 586, 711
 Kuba Irmağı 586
 Kubatağ 667
 Kubazıyan 543
 Kucha 390
 Kuche 41, 390
 Kuci 391
 Kuça 17, 27, 41, 63, 64, 73, 75, 92, 94, 96, 112, 122, 132, 133, 135, 141, 144, 155, 157, 158, 161, 162, 171, 180, 206, 208-217, 230, 235-237, 257, 270-273, 277, 278, 285, 303, 325, 326, 350, 366, 372-374, 376, 378-380, 384, 386-395, 398, 399, 423, 424, 433, 443, 451, 456, 468, 469, 480, 489, 537, 551, 628, 753
 Kuça Hükümdarı Baimobi 390
 Kuça Hükümdarı Jian 208
 Kuça Hükümdarı Jiangbin 122
 Kuça Hükümdarı Sufabojue 388
 Kuça Irmağı 63, 171, 399
 Kuça Kağanı 158, 162
 Kuçâne 390
 Kuçar 391
 Kuçi 63
 Kuçkar 401
 Kudame bin Cafer 546
 Kudreti Meşk Avlusu 315
 Kuerle 380
 Kuhan 552
 Kuh-i Baba Dağları 543
 Kuhibinalud 637
 Kuh-i Chachstan 621
 Kuh-i Sim 650
 Kuhistan 538, 637, 638, 649, 652, 659
 Kujistan 650
 Kujula Kadfises 113, 539, 643
 Kulan 147, 632
 Kulca 417, 428
 Kuldar 610
 Kulpey 174
 Kultobe 621
 Kulun (Julun) Irmağı 423
 Kulyab 132
 Kulzum 64
 Kuman 176, 178, 458
 Kumanos 176
 Kumar 402
 Kumarajiva 316
 Kumberket 63
 Kum Bulak 338
 Kum Dağı 472, 475, 476
 Kum Deryası (Shahe) 223, 226
 Kumgan 484
 Kumidh 620
 Kumis 61, 163, 637-639
 Kumis-art 163
 Kumkeçik 459
 Küm.s 436
 Küm.s-art (geçidi) 436
 Kumtağ 340
 Kuna 704
 Kundur 649
 Kunduz 58, 74, 245, 246, 465, 466, 539, 543, 561, 581, 652
 Kungang 484

- Kunges Vadisi 437
Kunjlai 308, 309
Kunkra 490
Künkrā 490
Kunlun 37, 48, 53, 98, 186, 198, 261, 265, 299, 367, 401, 402, 416, 449, 534
Kunlun Dağı 401
Kunmi 119, 122-127, 197, 212, 348
Kunming 192, 196
Kunmo 119-121, 193, 194, 304, 336
Kunqiu 388
Kunwu 331
Kunye 312
Kuoxiduo 74, 245
Kurama 524, 621, 624
Kurama Dağları 524
Kuran 74, 551
Kurarahun 163
Kurdar 686
Kurgancha 572
Kurgan Tuyube 571
Kurikanlar 180
Kuri 649, 650
Kurkiyye 707
Kurra Irmağı 707
Kurram 58, 59
Kursul 142
Kuruçay 176
Kuruk Dağ 383
Kuruktağ 374
Kurum 48, 53, 84, 186, 299, 402, 449, 479
Kusahe (Hüsrev) 722
Kusan 390, 391
Kusana 391
Kusdar 64
Kushui 338
Kusin 392
Kusinagara 257
Kuşan 17, 18, 56, 73, 80, 81, 110-114, 116, 128, 130, 133, 210, 213, 215, 391, 462, 508, 520, 522, 527, 536, 537, 539, 540, 548, 555, 560, 573, 594, 610, 627, 639, 642, 644, 645, 655, 670, 673, 674, 691, 742
Kûşân 391
Kuşan Devleti 128, 674
Kuşan İmparatoru II. Kanişka 113
Kuşaniyye 65
Kuşanlar 80, 81, 110, 114, 115, 211, 213, 214, 232, 291, 539, 540, 560, 594, 643-645, 658, 749, 756
Kuşanya 114, 241, 596, 612, 616, 617
Kuşhan 275
Kuşluk 417
Kuşmahan 61
Kuşmihan 651
Kuşmithan 686
Kutadgu Bilig 361
Kuteybe 415, 453, 512, 538, 541, 577, 597, 613, 614, 628, 629, 648, 681, 682, 687
Kutıbay 413-415
Kutluk Şad 554
Kutsana 482
Kutsi 390, 391
Kutukbay 414, 434
Kuva 503, 505
Kuvasay 528
Kuvaziyan 580, 582
Kuxian 390
Kuyas 172
Kuyisay Kültürü 675
Kuyuk Kesken 170
Kuyu Mazar 594
Kuzark 163
Kuzey Afrika 46, 703, 746
Kuzey Anadolu 54
Kuzey Çin 21, 28, 29, 46, 48, 52, 80, 295
Kuzey Dağları 124, 289
Kuzey Denizi 189, 268
Kuzey Hindistan 46, 113, 114, 226, 227, 258, 486, 550, 558, 645
Kuzey Irmağı (Beihe) 403, 478

Kuzey Kafkas Bozkırı 85
 Kuzey Liang 294, 299, 351, 496, 735
 Kuzey Sarayı 329, 407, 408, 416, 433
 Kuzey Wei İmparatoru Xiaowen 451
 Kuzey Zhou İmparatoru Wu 375
 Kuzhd 650
 Küci 391
 Küçe 373, 384
 Küçük Bolor 257
 Küçük Bolü 260, 261, 550, 551
 Küçük Buhara 34
 Küçük Fulin 265, 266
 Küçük Göl 342
 Küçük Kağan 433
 Küçük Kunmi 125, 126, 212
 Küçük Kuşanlar 540
 Küçük Pan 317
 Küçük Pulei (Barköl) Devleti 347
 Küçük Tepe 641
 Küçük Yuezhilar 110
 Kühenkesir 147
 Külan 444
 Kül Çor 138, 140, 142
 Kül-Erkin 167
 Küllük 484
 Kümidh 69, 70
 Kümis 436
 Kümi Talas 437
 Kün Beg 128
 Künc-i Rustak 652
 Kündaver Dağı 62
 Kündür 660
 Künes 382, 423-427, 428, 436, 437
 Künkis 425, 436
 Küpet 637
 Kür 55, 58, 68, 154, 177, 410, 434, 444, 699, 700, 701, 705, 710-713, 742
 Kür Irmağı 68, 154, 700, 701, 710-713
 Kür Kara Su 410
 Kürkes 579, 619
 Kür-Tağ 444
 Kürtü Daba 431

Kürtü Dağ 431
 Kürünggüy 325
 Küsan 391
 Küsän 390
 Küsen 390, 391, 459
 Küsen Irmak 459
 Küşan 117
 Küşän 390
 Küşen 116
 Küytün 426
 Kvaf 638

L

Laçın Tokay 485
 Ladak 221, 225, 226, 460, 461, 471
 Lahman 56, 539
 Lakki 59
 Lalezar 606
 Lama Taranatha 558
 Lampaka 262
 Lanbo 242, 262
 Lanikaz 150
 Lanpo 273
 Lanshi 111, 191, 535, 536
 Lanzhou 39, 48, 60, 72, 221, 222, 289, 292, 295, 305, 310, 743
 Laoshang Chanyu 110, 190
 Lapçuk 281, 328, 329, 333, 338-340
 Lasa 300
 Lavekend 555, 582
 Lavik 548
 Lazika 708
 Lazina 173
 Lazkird 705
 Leban 148
 Leishiqi 370
 Lekzan Dağı 715
 Lemcin 360, 361, 365
 Lempe 360, 366
 Lena 47
 Lengger 484, 490
 Lesub 707
 Levkera 664

- Leyican 716
Leyueni 626
Liang Devleti 222, 223, 307, 374
Liangzhou 135, 292, 295-297, 313, 314, 316
Liangzhou Valisi Zhang Gui 314
Liao Hanedanlığı 279
Liao Shi 360
Li Daoyuan 37, 298
Lide 294
Li Duo 201, 204
Liejiaomi 121, 127
Li Fang 290
Lifu Jun 387
Li Furen 201
Ligan 190, 196, 725
Li Gao 223, 307
Li Guang 192
Li Guangli 200, 201, 205
Ligui 469, 479
Li Gui 316
Lijan 720
Lijian 655
Li Jingwei 359
Li Jiqian 158, 356
Li Ling 281, 329
Ling Dağı 75, 398, 400
Lingfeng 351
Lingju 196, 293
Lingquan 137
Lingyuan Gölü 298
Lintao 39, 110, 305
Linxia 289
Lipushe 281
Liqian 725, 727
Li Qian 126, 128
Liucheng 364, 366
Liu Guanghua 310
Liuke Çölü 280, 345
Liusha 229, 307, 368
Liushazhou 410
Liu Tuz Gölü 328, 334
Liuzhong 282, 366, 368, 464
Liwu Komutanı 123
Li Xian 160, 292
Li Xianglin 487
Li Yan 210
Li Yanfu 158
Li Yi 212, 213
Li Zhong 350
Lobnur 57
Logar 539, 663
Loklun 413-415, 433
Long An 374
Long Dağı 222
Longdui 73, 223
Longle 306, 307, 318
Longnan 289
Longquan 379, 381
Long Rulin 277
Longtang 284
Longtran 329
Long Tuqi 375
Longxi 110, 186, 187, 189, 291
Longxing 272, 278, 279
Longxing Tapınağı 272, 278, 279
Loralai 59
Loreh 56
Loton 483
Lotus Tapınağı 272
Loulun 73, 189, 197, 199, 223, 254, 304, 346, 368, 415, 495, 496
Louzi Dağı 280, 345
Lubin'e'fen 155
Lu Cai 228
Luchen 366, 368
Lucheng 368
Lu Guang 230
Luguchen 366, 368
Lukebi 368
Lukchake 368
Lûkîn 64
Lulug 147
Lunlin 379, 381
Lunling 451
Luntai 46, 376, 377

Luntou 200, 202, 203, 376
 Lun Yu 357
 Luolan 544
 Luolüyituo 553
 Luoyang 60, 111, 206, 218, 227-230,
 232, 233, 306, 464, 732, 752
 Luoyang Qielan Ji 228, 229, 230, 233,
 732
 Lusheng 356
 Luwuliu Vadisi 429
 Lu Yang 276
 Lüfen 728
 Lüguangguan 370
 Lüjiabao 311
 Lükçün 72, 282, 360, 362-368, 372,
 395, 412, 459, 464, 479, 489
 Lü Yueren 196
 Lyavandak 594

M

Mabnecrabat 164
 Macaristan 46, 49
 Macheng 298
 Macheng Irmağı 298
 Maçin 98, 741
 Maes Titianus 82
 Magilansay 504
 Maha-prajnaparamita Sutra 160
 Mahāsammata 558
 Mahā Turuşka 558
 Mah Pazarı 601
 Mai Quan 277
 Maizhu 308
 Makran 55
 Malaixi 551
 Malin 650, 660
 Manakeldi 441
 Manas 57, 179, 181, 382, 383, 410,
 413, 415-417, 434, 442, 741
 Manas Irmağı 181, 383, 415, 417, 434
 Ma'n b. Zaide 549
 Mançu 309, 484
 Mançurya 46, 47, 85

Mangalay Suyah 373
 Maniheizm 96
 Mankışlak 167
 Manli 451, 460
 Manna 702
 Manqu 220, 721
 Mansûra 64
 Mansur Han 376, 397
 Maşan 651
 Maonü Waizi 280
 Maracanda 602, 604, 605, 609
 Maralbaş 105, 338, 449, 457, 458, 459
 Marco Polo 331-333, 342, 358- 360,
 454, 455, 472-476, 482, 483,
 731, 746, 749
 Marend 715
 Marga 168
 Margan 168, 169
 Margan Dağı 169
 Margiana 70, 71, 569, 570-572, 625,
 638, 641, 720
 Margiana Antiochia 70
 Margianalılar 68
 Margilan 504, 505
 Margilansay 502, 503, 504, 528
 Marginan 515, 518, 519, 586
 Marinus 81, 82
 Marud 663
 Masaf 597
 Masend 543
 Masha 584
 Masif 597
 Masinan 650
 Massaget 115, 670, 677, 679
 Maşan 651
 Mati Dağı 299
 Mavara al-Cayhun 565
 Mavara al-nahr 565
 Maveräünnehir 9, 14, 18, 33, 34, 36,
 37, 48, 52, 78-81, 94, 95, 100,
 101, 103, 114, 115, 130-132,
 134, 135, 142, 143, 147, 166,
 173, 175, 185, 256, 257, 267,
 300, 501, 512, 513, 515, 516,

- 521, 565-583, 590, 592, 594,
595, 598-601, 610, 615, 617-
619, 623, 629, 630, 633, 637,
643-645, 647, 648, 657, 659,
662-664, 682, 733, 734
- Maydatepe 504
Mayhana 649
Maylisuv 503
Maymarg 240, 241, 266, 553
Maymurg 66, 611-613, 615, 617, 618
Mazar 461, 484, 485, 493, 594
Mazar Dağı 493
Mazartepe 504
Mazdek 131
Mazduran 642
Mazhi 299
Mazinan 649
Mazong Dağı 281, 329, 345
Media 70, 71, 80, 697
Medinetü's-Selam 712
Medinetü's-Sufriyye 587
Medinetü't-Tüccar 587
Medler 702
Mefatihü'l-ulum 149
Mehdi 166, 514
Meicai 200, 204, 509
Meigu Prenses 158
Meijinmang 550
Mekong 50
Mekran 538
Melikşah 173
Memastin 598
Membeklû 62, 431
Me'mun 648, 662
Menandros 60
Menare 518
Mengchi 137, 138
Mengdi Manastırı 274
Mengdi Weiheluo 274
Mengjian 243, 246
Mengjieli 461
Mengjin Irmağı 232
Mengli 161
- Mengmen 231
Mengqi 42, 220
Mensü Han 396
Merağa 700, 704, 709, 710, 714, 746
Merağa-Urmiye 700
Merci'l-Kal'a 65
Merdküşan 599
Merend 555, 704
Merhamet 504, 505, 507, 521
Mersümende 619
Merv 58, 60, 61, 65, 70, 219, 538, 543,
576, 593, 637, 638, 641, 642,
644, 645, 647, 650-652, 656,
657, 659, 661-664, 720, 746, 751
Merverruz 647, 652, 655, 661, 663, 664
Merveşşahican 661
Mervezi 153, 154, 180
Merv Irmağı 58, 650, 651, 663
Merv-i Rudan 638
Merv-i Şahican 638, 644, 662
Merv Suyu 663
Merzuban 637
Mesâlikü'l-Ebsâr 575
Mesene 219, 724
Mesudi 440, 604, 629, 642, 649, 705
Meşed 504
Meşekli 676
Meşhed 56, 61, 658
Meyan-rudan 515, 516, 518
Meydan 539, 659
Mezar-ı Şerif 652
Mezminiyye 683, 687
Mezopotamya 52, 80, 107, 621, 701
Mezyameckes 579, 600
Miktikorgon 504
Mısır 548, 576, 660, 673, 726, 727
Miaona Tegin 356
Mihranrud Irmağı 712
Mihuhan 553
Milcikath 148
Mili'e 158
Mi (Maymarg) ülkesi 240, 266, 553,
611-613, 617, 618

- Mimo 618
 Mimohe 240, 618
 Minaxiduo Irmağı 557
 Min Bulak 75
 Mingan 306, 307
 Minghuan 283
 Mingsha 307, 311
 Mingtepe 504, 507, 521-523
 Mink Bulak 330
 Minusinsk 439
 Miran 99, 495, 753
 Mirki 147, 444
 Mirzaçöl 586
 Mirza Haydar Duğlat 330, 373, 731
 Mirza Şah Mahmud 497
 Misan 715
 Mishe 136, 137
 Miyan 517
 Miyana 704
 Mizdahan 671, 683, 684, 687
 Mochuo 613
 Modan 273
 Modu 102, 110, 177, 189, 290, 291, 304, 305, 312, 317, 323, 495
 Modu Chanyu 110
 Moduo Daguan 255
 Mogao 311
 Mogay 341
 Mogulistan 34
 Moğol 5, 17, 22, 26, 34, 37, 40, 64, 66, 83, 85, 99, 115, 128, 163, 177, 178, 180, 280, 306, 308, 335, 340, 360, 364, 366, 374, 382, 390, 402, 413-417, 419, 421, 424-426, 436, 453, 455, 473, 482, 508, 514, 518, 520, 533, 539, 546, 565, 584, 631, 633, 656, 657, 734, 735, 751, 757
 Moğolistan 5, 46-49, 51, 66, 80, 85, 91, 110, 150, 155, 171, 180, 272, 289, 300, 324, 417, 430, 439
 Mohe 139, 145, 388, 412, 424, 553
 Moheboduomo 557
 Mohe Dagan 139
 Moheduo 510, 628
 Moheqi 329
 Moheyan 339
 Mojietuo 74
 Moka 715
 Mola 145
 Molingzan 555
 Molla Musa Sayramî 396
 Moluo Tegin 356
 Moman 283
 Mongoloid 97
 Montes Caspius 69
 Monü Wangzi 280
 Mora Buda Pagodası 456
 Morgab 58
 Mori Kazak Özerk ilçesi 369
 Moses Xorenac'i 33, 744
 Mosiban 723
 Moula 419
 Moulou 419
 Moyan Çor 146, 166
 Moyemen 618
 Mozhenjiang 125, 126
 Mozhuai 728
 Möre 377
 Muaviye 538, 541, 596, 647, 653, 656, 659, 662, 681
 Mu'cem el-büldân 391
 Muduobi 557
 Mugan 697, 704, 705, 711
 Mugpaşa 504
 Mugtepe 508
 Muğire 681
 Muğire b. Abdullah 681
 Muğkan 579, 600
 Muğkede 515
 Muhazim b. Bistam 544, 545
 Muhtasarı Kitâbi'l-Büldân 613
 Mukan 701, 704
 Mukata'atı'l Bulûs 64
 Mukran 64
 Multan 653
 Mulu 596, 720
 Muminabad 570

Munçaktepe 523-526
Mundigak 100, 569
Mundi Vihâra 274
Mungan 246
Munk 555
Muntasır 514
Murakkasa 515
Mureh 638
Murgab 51, 57, 638, 640, 641, 643,
661, 663, 669
Murtuk 360-362, 368, 371
Musa Horenki 33
Mûsare 64
Musfari 651
Muskan 518
Muş Irmak 457
Mutki 420, 422
Muyunkum Çölü 442
Muzart 325, 393, 397-400, 403
Muz (Buz) Dağ 325, 400, 423, 428, 432
Muz Dağ 325, 423, 432
Muz Irmak 428
Muzluk Dağ 412
Mücmelüt-Tevârih 172
Mühelleb b. Ebu Sufre 576, 613, 647,
656, 662
Müminabad 570
Münk 582
Müslim b. Said 142, 512
Müslim b. Said el-Kilabi 142

N

Nabannæ 70
Nabo 273
Nachebu Çor 440
Nac Kent 368
Nadunili 537
Nafubo 75, 254
Nahçıvan 176, 700, 714, 715
Naluoyan 553
Namakiye 153
Namazga 640
Namik 583

Namkakhus 517
Nanchansi 221
Nancheng 394
Nandou 555
Nandoumi 127, 304
Nanhe 372
Nanhu 311
Nanping 370
Nanshan 39, 72, 110, 188, 190, 192
Nantou 460, 464
Naoyeluo Tapınağı 274
Napcik 340
Narat Dağ 325, 423, 428
Narın 53, 440, 501
Narin 334, 416, 420-422, 435, 493, 518
Narinkir 333, 340
Narin Kir 334
Narin Kovuk 416, 420-422
Narinköl 427
Narseh 723
Narşahi 575, 587, 597, 598, 600
Naryan 651
Nasa 637, 649
Nasebo 617, 618
Nasrabad 518
Nasr b. Ahmed 517
Nau-bihar 652
Naulibus 71
Nauqan 649
Navi-kat 147
Naysabur 658
Nazhi 281, 328, 339, 340
N.druf 490
Necakes 579, 629
Neccariye 618
Necm 516
Necrenek 515
Nehravan 61
Nehrü'l Melik 701, 705
Neiduo Vadisi 369, 371
Nemeckes 579, 600
Nemekzar 637
Nemengan 501, 507, 510, 520, 523,
524, 526

- Nengerhar 539
 Nepal 48, 267
 Nersi 644, 645
 Nesa 518, 652, 664, 680
 Nesaea 69
 Nesef 65, 66, 512, 575, 577, 580, 584, 585, 617, 618
 Nesefi 575
 Nesturi 162
 Neşapur 658
 Neşoy 715
 Nevbahar 652-654
 Nevce 169
 Nevhabk 62
 Nevikend 63
 Nevkad 518
 Nevkefağ 684
 Nevkende 599
 Nev-Şahpuhr 658
 Niaofei 463, 553
 Niao ("Kuş") Şehri 313
 Nieduo 550
 Niehe 273
 Niemo 254
 Nil 64, 721, 727
 Nilka 436, 487
 Nimi 121, 123, 124, 125
 Nimi Kunmi 124
 Nim-Revzan 644
 Ningmi 489
 Ningxia 158, 289
 Ningyuan 158, 510, 511
 Ningyuan Generali 158
 Ninieshi 723
 Nirang 253
 Nisa 638, 641
 Nisabur 658
 Nishu Erkin 137
 Nisibis 71
 Nişabur 60, 61, 65, 637, 638, 644, 645, 649, 650, 652, 656-661, 664
 Nişapur 658
 Niujiao 492, 493
 Niumi 588, 595
 Niu Xin 278
 Niv-Şapur 644
 Niye 73, 75, 253, 386, 479, 484, 486, 489, 491, 495
 Niye Irmağı 491
 Nizek 538, 647
 Nizek Tarhan 538, 647
 Noc 386
 Nom 335, 429
 Nongqi 429
 Noyon-Ula 439
 Nuchijian 76, 239
 Nuckend 76
 Nuckles 619, 631
 Nuh 442, 514, 652, 705, 714
 Nukad 515, 516
 Nukendeh Irmağı 583
 Nukus 667, 689
 Numicket 587, 588
 Nun-kat 147
 Nuristan 545
 Nur Kapısı 599
 Nushibi 136, 137, 139, 422
 Nuşerd 648
 Nuzhaban 686
 Nuzhagan 650
 Nuzvar 683
 Nüzhet el-müştak 168
 Nüzhetü'l-Kulûb 585
 Nüzvar 684
 O
 Ob 47, 621
 Odon 482, 483
 O-don-kas-dkar 483
 Ogur 154, 175
 Oğuz 5, 6, 63, 99, 147, 150, 151, 153, 155, 163-171, 176, 177, 289, 364, 391, 400, 420, 442, 444, 459, 514, 527, 566, 568, 578, 632, 633, 637, 639, 668, 682, 686, 703, 731, 733, 739, 742, 746, 750, 754

Oğuz Bozkır 167
Oğuz Kağan 176, 177, 444, 731
Oğuz Kağan Destanı 176, 177, 444, 731
Oğuzlar 23, 62, 146, 148, 153, 163-168, 170-174, 176, 443, 490, 566, 633, 685, 749, 750
Oğuz Yabgu Devleti 153, 167
Oichardes 402
Okho 414
Okunev Kültürü 302
Olan Usu 410, 434
On Altı Ülke 222
Onogur 175
Onok 127
On Ok 17, 136-141, 144, 146, 324, 433, 440, 623
On Ok Kağanı 146
Onsu 338, 395, 397, 737
On Şad 136
On Uygur 420
Oratepe 506
Ordos 39, 48, 290, 294, 305
Ordukend 392, 450
Ordu Kend 450
Organchi 668
Orhun 47, 100, 112, 138, 174, 180, 323, 324, 588, 622, 623, 729, 733
Orhun Vadisi 324
Orhun Yazıtları 100, 138, 174, 588, 622, 623, 733
Orkoçuk 422, 432
Orosana 71
Orta Afrika 50
Or-Tağ 444
Orta Ülke 232
Ortogordomaris 71
Ortopana 71
Ortopana 69
Osman b. Abdullah 142
Oş 250, 463, 501, 503-505, 507, 515-518, 523, 526, 527, 580, 586
Otbaşı 392

Otrar 61, 586, 631
Otuz Kıman 458
Oxus 68, 565, 581, 678
Oyrat 308, 309, 342, 372, 419
Ozan 313
Ozmiş 146

Ö

Öketağ 400
Ömer Şeyh 520
Ön Asya 42, 54, 107
Önceki Liang Devleti 374
Ön Cheshi 346
Ön Pulei (Barköl) Devleti 407
Ön Turfan 42-45, 72, 73, 224, 326, 343, 350-352, 362-364, 366, 368, 407, 411, 468
Ön Turfan Devleti 73, 224, 326, 343, 350, 351, 362-364, 366, 407, 411, 468
Ötüken 13, 14, 16, 18, 21, 28, 33, 40, 53, 60, 81, 100, 128, 146, 147, 155, 157, 161, 163, 176, 178, 266, 278, 290, 296, 315, 323, 324, 355, 431, 566, 604, 702, 734-736, 739-741, 744, 752, 754-757
Özbek 20, 352
Özbekistan 14, 36, 49, 53, 85, 114, 323, 440, 501, 502, 592, 617, 641, 652, 667
Özbekler 440, 586
Özi 67
Özkend 508, 515-518, 580, 585, 587, 633

P

Pahlavalar 108
Paiche 486
Pakend 593
Pakistan 53, 55-57, 71, 80, 271, 554, 751
Paliana 71

- Pamir 37, 47, 48, 50-53, 56, 60, 69, 70, 72-74, 79, 82, 96, 108, 171, 186, 211, 215, 218, 226-228, 231, 232, 237, 240, 242, 243, 246-250, 270, 273, 282, 300, 323, 325, 326, 345, 363, 374, 385, 388, 398, 400-402, 443, 449, 458, 460, 463-467, 470, 477, 480, 492, 493, 502, 535, 537, 551, 552, 554, 559, 561, 562, 566, 581, 583, 611, 612, 619, 620, 667, 754
- Pamphyliya 68
- Panca-varsika 226
- Pandou 719
- Pangle 157
- Pang Tegin 155
- Panjikath 410
- Pantikapes 67
- Pantskank 175
- Pantuo 209
- Panzhen 212
- Panzheyueshi 226
- Pap 501, 503-505, 517, 523-525
- Parachoathras 68
- Parak 586
- Park 586
- Paropamisus 69
- Paropanisadae 71
- Pars Göl 342
- Partav 706
- Parth 42, 69, 70, 73, 80, 107, 110, 111, 113, 539, 637, 641-643, 678
- Parthia 71, 190, 191, 195-198, 220, 465, 509, 510, 540, 572, 655, 670, 679, 719-721, 724, 726-728, 742
- Parthlar 68, 80, 108, 115, 702
- Paryab 651
- Pasiakae 490
- Pasiani 69, 490, 533, 643
- Patkalık 369, 370, 418
- Patzinakhitai 175
- Paximihai 342
- Payış 63
- Pazkank 175
- Paznank 176
- Pazosban 637
- Peçene 167
- Peçenek 64, 152, 153, 167, 174, 175, 178, 703
- Peçenekler 174, 175, 177, 179, 747, 749
- Pehlevi 539, 678
- Pehleviler 712
- Pehlizek 644, 658
- Pei Cen 343, 755
- Peichen 175
- Peiju 175
- Pei Lengheng 276
- Peinou 175
- Peixing 270
- Peixiye 467
- Pei Yide 158
- Pekin 48, 66, 343
- Pencab 108, 114, 134, 274
- Pencikent 100, 101, 528, 569, 570, 571, 573, 574, 584, 586, 609
- Penciket 163
- Pencul 63
- Penç Irmağı 581
- Pençikent 573
- Pençul 180
- Penghuai 491
- Persepolis 679
- Persia 57, 71, 133, 233, 242, 250, 258, 264-267, 282, 317, 363, 533, 535, 547, 619, 646, 680, 720-723, 728, 738, 739
- Pervan 539
- Peşaver 56, 59, 271, 274
- Peyzavat 449, 484
- Pharasmanes 679
- Piada 71
- Piaobaizhou 351
- Piaosha 226, 461, 477
- Piçan 41, 282, 325, 329, 360-363, 365, 366, 368-371, 373, 378, 396, 410, 418, 435

Pilu Da Zang 221
Pimo 75, 485, 495
Pimo Irmak 495
Pimo Vadisi 75
Ping Gölü 298
Pingkang 307
Pingleguang 123
Pingliang 289, 324
Pingling 212
Pingxi 139
Piran 386
Pischel 454
Pishan 225, 461, 479, 480, 485-487, 490
Piskem 586
Piskom 586, 621
Pissuri 69
Pişe 490
Pişna 484, 485, 487, 490
Piyalma 484, 485, 490, 491
Pizhan 41, 366
Plinius 67, 585
Pofu 145, 419
Pohan 510
Pohuan 277, 403
Po Irmağı 403, 470
Poli 537, 723
Poli Dağı 537
Polovets 176
Poluoduluo 73
Poluomen 261, 547, 617
Poluona 510
Poluoxidana 245
Poluoximobuluo 74
Pompeius Trogus 643
Ponu 197, 496
Pozhi 465
Priskos 129, 133
Prokonnessoslu Aristes 67
Prokopios 129, 130
Prophthasia 68, 69
Ptolemaeus 69, 77, 81, 82, 96, 108,
402, 472, 483, 533, 622, 668,
710, 714

Ptolemy 70, 71
Pturpamni 359
Puchang 362, 366, 373, 385
Puchang Gölü 362, 385
Puchanghai 72
Puchishan 264
Puda 113
Pu Gölü 385
Pugu 146, 377
Puguzhen 145, 435
Pulei 218, 329, 342, 347, 350, 407, 411,
412
Puli 460-462, 467, 470, 477
Puliu Devleti 407
Puluo 537
Punça 64
Puren 460, 464
Puren Tepeleri 460
Putiao 655
Puyasala 250

Q

Qa'in 649
Qazan 313
Qazi Baba I 676
Qianguang 314
Qiangui 222
Qianjian Dağı 277
Qianjian Tapınağı 277
Qianlong 40
Qianqi 307
Qianquan 75, 238, 256
Qiaosaidi 469
Qibi 146, 353, 371, 382, 388, 510
Qibi Heli 353, 388
Qibiyu 382
Qidan 252, 280, 285
Qiemi 414
Qiemu 387
Qiepantuo 249
Qijun 387, 394, 467
Qili 311, 470

- Qilian 37, 98, 103, 110, 186, 190, 192,
 289, 293, 297, 299, 303, 304,
 310, 325, 344, 612
 Qilisemo 243, 246
 Qimou 419
 Qinchu 176
 Qincheng 341
 Qing Dağı 464
 Qinghai 39, 159, 228, 229, 278, 289,
 295
 Qinghe 422
 Qingjian Irmağı 298
 Qinglong 272
 Qingshui 222
 Qingyan 299
 Qingyang 289, 291
 Qinhai 367
 Qin İmparatorluğu 39
 Qinqhai 41
 Qiong 191, 192
 Qipi Heli 354
 Qisha Zang 221
 Qishi 618
 Qitai 301, 410
 Qiuci 235, 277
 Qiujiu Jingsheng 316
 Qiujiuque 113
 Qiujiuque (Kujula Kadfises) 113
 Qiuzi 277, 390
 Qivč'aq 176
 Quan Shi 318
 Qu Boya 351, 352
 Quci 390
 Qudan 252, 482
 Quehu Duwei 387
 Quehu Jun 387
 Quelü 144
 Quepantuo 460
 Quetta 57
 Quhui 379
 Quhulai 497
 Qulanga 243
 Qulangna 551
 Qule 480, 484, 489, 491, 628
 Qule Devleti 491
 Quli 46, 347, 348, 377, 378, 380
 Qulushudale 454
 Qumanshan 62
 Qumi 70
 Qumuzhi 612
 Qusadana 276
 Qusadanna 252, 487
 Qusha 249, 251, 451, 454, 471, 473,
 474, 617, 618
 Qushe 177
 Qushijunqian 492, 493
 Qushuangnija 241, 617
 Qu Wentai 352-355
 Quxian Talin 402
 Qu Yong 353
 Quzhi 277, 391
 Quzhihan 390
 Qu Zhisheng 354, 355
 Quzi 390
- R**
- Rabah 583
 Rabi b. Ziyad 549
 Rahabe 515
 Rama 244
 Ramiş Tepe 592
 Ramitan 593, 595
 Ramiten 575
 Ramitin 596
 Rasas Irmağı 584
 Ra's el-Tak 614, 615
 Rass 701
 Raşid Sultan 401
 Raşt 516, 566, 619
 Raven 539, 653
 Ravini 649
 Rayagan 649
 Raykutiya 490
 R. buşaran 651
 Rebi' b. Ziyad 538, 541, 647, 656, 662
 Rebincen 584
 Registan 599

Rehab 705
Rehai 237, 440, 441
Renced 518
Renmei 157, 296
Renyu 157, 296
Renzu 298
Rere Tapınağı 274
Resezhi 276
Ress (Aras) Irmağı 701
Restûya 64
Reşidüddin 34, 167, 177, 602
Revan 660, 705, 716
Reveydulla Hemdulla 359
Rey 61, 65, 639, 649, 653, 661, 707
Ribat-ı Ebi Ahmed 580
Ribat-i Anferen 580
Ribat-i Ebi Ahmed 580
Ribat-i Sa'd 580
Ribat Sa'd 65
Rided 615
Riştan 501, 515, 517-519, 580
Rivded 615
Roma 19, 33, 47, 69, 77, 82-84, 175,
219, 220, 257, 266, 317, 540,
617, 673, 674, 678, 679, 721,
725, 727, 728, 743
Roma İmparatorluğu 69, 77, 540, 725,
727
Ronglu Devleti 484
Rouran 451
Ruanruan 135
Ruda Irmağı 168, 169
Rudişur 638
Rud-i Zer 583
Ruhac 549
Ruluoli 275
Ruogan 497
Ruoqiang 464, 497
Ruoshui 190, 297
Ruslar 34, 174
Rustabik 543
Rusya 5, 15, 34, 47, 67, 80, 85, 176,
430, 506
Rutan 222

Rutbil 541
Ruub 539
Ruycen 619
Ruzan 517
Ruzevend 684

S

Sabalan 709
Sabar 154, 400, 703
Sabarlar 154
Sabat 579, 580, 586, 619
Sabeir 154
Saber 154
Sabir 176, 602, 703
Sabirkent 703
Sabr 154
Sabran 167, 168, 579, 587, 631, 633
Sabzavar 649
Sacae 533
Sacaruli 533
Saferdiz 683, 686
Saffari Hanedanlığı 538
Safirbay 210, 214
Sagala 108
Saganiyan 65, 66
Sağarud 660
Sağ Guli Beyi 123
Sahçu 63
Sahra Çölü 49
Said b. Abdülaziz 142
Said b. Amr el-Haraşi 142
Said b. As b. Ümeyye b. Abdişems 648
Said b. Osman 596, 613, 647
Said Han 376, 397
Saijiashen 463, 553
Sailimu 392
Sajinhuli Manastırı 276
Saka 17, 71, 93, 105-108, 119, 223,
275, 302, 303, 310, 359, 368,
408, 439, 441, 450, 455, 471,
474, 520, 533, 555, 625, 626,
655, 656, 670, 675, 676, 679,
697, 703, 753, 754, 757

- Sakae 643
 Sakal 140
 Sakalar 93, 103, 105-108, 114, 300, 302, 303, 463, 536, 643, 656, 679, 703, 738
 Sakarouloi 116
 Sakastan 108
 Saklâ 106
 Sakmatin 598
 Saku 474
 Sakya 247, 248
 Salamat Bulak 438
 Salavat Dağı 712
 Salumidh 650
 Salur 167
 Salween 50
 Samaerhan 309
 Saman 590, 602, 648
 Samangan 652
 Samaniler 514, 577
 Samar 602
 Samara ibn Afrikaşa 602
 Samarcan 602
 Samarcha 602
 Samay 602
 Sâm-hâş 599
 Sami 35, 248
 Sampul 484
 Samtun 415
 Samur 602, 701, 705
 Sanang Setsen 342, 360
 Sancı 410, 412-417, 428, 431, 433
 Sancu 488
 Sangan 650
 Sangharama 235
 Sang Hongyang 46
 Sangır 374, 495
 Sanglaha 63
 Sangqian 133
 Sanlongsha 73
 Santun 415
 Sanwei Dağı 307, 311, 325
 San Xing Yehu 145
 Sanzang 271, 273, 274, 277, 278
 Sapodagan 273
 Sapo Tarhan 273
 Sappali Kültürü 570
 Sapran 168
 Sarahs 637
 Sarasm 100, 569, 570
 Saraucæ 643
 Sarav 704
 Sarhud 541
 Sarig 445
 Sarı Göl 478
 Sarı Irmak 37, 39, 48, 50, 66, 72, 103, 189, 198, 229, 280, 297, 305, 314, 318, 345, 356, 385, 401, 416, 426, 458, 465, 470, 479, 491, 493, 494, 561, 757
 Sarıkamış 669, 670, 675, 677
 Sarıkorgan 528
 Sarıköl 460
 Sarı Su 61, 174
 Sarısu Havzası 179
 Sarı Türgişler 143
 Sarin 619
 Sarkunus 458
 Sarmat 115, 594, 607, 673, 676
 Sarmatia 68, 71, 594
 Sarmatlar 69, 756
 Sarmencen 582
 Sarnius Irmağı 68
 Sarsamkes 63
 Sarvan 651
 Sarvasti-vada 274
 Sarvastivada 235-237, 249, 251
 Sasani 94, 113, 129, 131-134, 514, 573, 575, 595, 621, 638, 642, 644-647, 651, 652, 703, 708, 710-712, 714
 Sasaniler 131, 134, 536, 540, 637, 638, 645, 646, 652, 662, 702, 708
 Satuk Buğra Han 457
 Savalan 709
 Save 61

- Saven 428
Savir 602
Savran 587, 633
Savulak 338
Sayan 47, 48, 62, 80, 178
Sayan Dağları 48, 62, 80
Say Başı Irmak 330
Saybulak 337, 338
Sayci 143
Saydam 227
Saylak 459
Sayram 57, 66, 166, 392, 393, 417, 420, 427, 444, 631, 632
Say Sabar Deresi 400
Sazhi 155, 157
Scythia 71
S.d.n.k 400, 401
Sebelan 699, 709
Sebeos 33
Sebir 154
Sebüik Tegin 542
Sedihen 616
Sedur 684
Sefene 598
Seferbay 372, 394, 397, 457-459
Sefid Kuh 51, 56, 58, 59, 637
Sefidrud 700
Sefine 582
Sehend 699, 701, 709, 712
Seistan 114
Sekcu 66
Sekimşet 539
Sekiz Oğuz 166
Seklekend 539, 653
Selçuklu 167, 173
Selçuklular 442, 714, 715
Selenge 6, 47, 61, 65, 94, 136, 150, 155, 165, 166, 174, 175, 177-180, 330, 453, 567, 602, 604, 643, 687, 703, 729, 730-740, 743, 753, 756
Seleucia 79, 725
Seleukos 593, 652, 702
Selman-ı Farisi 587
Selmas 715
Selm b. Ziyad 576, 597, 656, 681
Selumek 660
Semer 602
Semerkand 60, 65, 66, 82, 83, 100, 101, 134, 135, 142, 143, 166, 240, 241, 266, 267, 309, 372, 514, 543, 566-571, 573-576, 578-580, 583-585, 590, 595, 597, 599, 601, 602, 604-607, 609-616, 618, 619, 628, 654, 662, 707, 721
Semerya 602
Semincan 654
Semizkend 602
Sementin 598
Senavab 584
Sencan Kapısı 663
Sencerfağan 615
Sendasenek 658
Senghebuluo 557
Senkan 660
Sepid-rud 700
Sepin Gar 56
Sepren 168
Sera 70, 71, 81, 82
Serahs 65, 647, 650, 652, 656, 663, 664
Serakirase 631
Sera Metropolis 71, 81, 82
Serayasım 539
Seray-ı Daran 64
Seray-ı Halef 64
Seres 33, 71, 115
Serica 33, 70, 71, 81, 82
Sericus 70
Ser-i Pul 58
Serir 708
Serler 68
Sermerkand 65
Servantepe 504
Setalak 595
Setyenkcen 619

- Seyhun 33, 47, 48, 50, 57, 68, 69, 79, 96, 101, 128, 131, 138, 142, 145, 152, 166-170, 174, 179, 189, 239, 240, 267, 300, 440, 443, 501, 513-518, 520, 524-526, 533, 565, 573, 578, 580, 584-587, 595, 596, 610, 621-623, 625, 626, 628-631, 633, 668, 675, 676, 679, 685, 686
- Seyhun Irmağı 68, 138, 167, 240, 501, 516, 533, 565, 573, 585, 630, 633
- Seylan 221, 265
- Seyr 549
- Shaanxi 37, 104, 160, 205, 218, 271, 367, 732
- Shabo 377
- Shaboluo Jilifa 553
- Shache 106, 112, 208, 461, 467, 471-475
- Shahe 223, 229, 278
- Shale 132, 232, 453
- Shama 351
- Shami Manastırı 263
- Shanbuzhou 245, 246, 249
- Shandan 294, 295, 299
- Shandong 221
- Shanduzhou 466, 561
- Shangguan Jie 205
- Shanghu 413, 417, 418
- Shangma 341
- Shangmaya 341
- Shangmi 74, 248
- Shanguo 374, 375, 495
- Shangwu 37, 219, 222, 451, 732, 748, 757
- Shan Hai Jing 37, 98, 219, 303, 310, 311, 325, 326, 369, 370, 385, 416, 731
- Shanlai 496
- Shanshan 72, 206, 207, 210, 223, 229, 328, 329, 339, 367, 368, 495, 496
- Shanxi 104, 221, 222, 289, 534
- Shaoshifen 681
- Shaquanzi 338
- Shasebi 618
- Shashanzi 340
- Shatuo 181, 382, 383, 420, 423, 429
- Shaxijing 73
- Shazhou 63, 66, 157, 158, 229, 296, 307, 308, 311, 339
- Shazhou Uyгур Kağanı Yağlakar 158
- She'a'hu 616
- Shegui Kağan 398
- Shehuluosatana 263
- Shemi 551, 552
- Shen Bulağı 328
- Shendu 191, 195, 196, 387, 469, 560
- Shengui 228, 231
- Shenli 196
- Shenquan 307
- Shensha 307
- Shenshan 484
- Sheshetitun 425
- Shewei 277, 559
- Shezhong 119
- Shezhong Dali 119
- Shidijing 272
- Shi Gölü 298
- Shilijing 272
- Shilimangjialuo 537
- Shiliqiliduo 251
- Shiluodamo 278
- Shiluo ülkesi 266
- Shini 74, 269, 270, 273, 276, 552
- Shipan 423
- Shiqini 243, 248, 552
- Shirezheng 356
- Shiyang 289, 298, 312
- Shizhihan 137
- Shizi Wang (Arslan Han) 283
- Shouba Irmağı 494
- Shoubo 494
- Shouchang 318
- Shravasti 559

- Shuangmi 111, 112, 535, 536
Shuangmi Yabguluğu 111
Shu Devleti 192, 196
Shuiadushana 619
Shuji 494
Shule 73, 74, 251, 289, 312, 453, 454
Shumengboli 461
Shun 218
Shunguo 141
Shuni 510
Shunishi 416
Shunishichuban 145, 382
Shunyi Beyi 144
Shuofang 538
Shushu 484
Shuyu Vadisi 412
Shuzhi Irmağı 494
Sıcak Deniz 237, 440, 441
Sıgnak 168, 587, 633
Sirderya 565, 585
Sirkılıktay 428
Sıtgün 168
Sialk-Hissar 640
Sialkot 108
Sibeimoyun Dağı 544
Sibin 721
Sibinakan 649
Sibirya 36, 46, 47, 48, 67, 100, 103, 154, 176, 179, 300, 302, 303, 502, 569, 602, 667
Sichuan 191, 192, 196, 289
Sicistan 65, 541, 543, 549, 637, 639, 657, 659
Sidhing 400, 401
Sijian 468
Sijin 144, 553, 554
Sikes 63
Sikul 173
Silis 585
Sima Qian 38
Simhapura 557
Simincan 539, 653, 654
Simnan 61
Simo 552
Simodaluo 247
Simtepe 503
Sinan 549, 712, 735
Sinavab 584
Sinc 664
Sind 64, 108, 538, 542, 548, 555, 567, 646, 661
Sindhu 262
Sindhukula 258
Singim 361, 362, 368, 396
Sipao 338
Siparayin 649
Sipi Kağan 254
Siraci 69
Sirişk 657
Sirkıp 365
Sir Tarduşlar 178, 423, 431
Sis Irmağı 62
Sistan 108, 114, 149, 547, 549, 638, 657
Sita 249, 250, 251, 402, 475, 476
Sitan 481
Siyab 601, 606, 607
Siyah Kuh Dağları 56
Siyam Dağları 585
Siyavuş 61, 598, 680
Siyavuş b. Keykavus 680
Skandagupta 134
Skythia 33
Slav 105, 688
Smara-kanta 602
S.m.kna 173
Sofan 503
Sofi Ata 66
Sogd 22, 23, 33, 68, 71, 91, 134, 143, 171, 352, 450, 511, 518, 528, 535, 547, 565-569, 573, 574, 576, 580, 583, 584, 597, 599, 600, 602, 604, 610, 611, 613-618, 621, 625, 627, 642, 646, 679
Sogdiana 101, 238, 570-574, 595, 604, 643, 744

- Soğan Dağı 466, 561
 Sokh 517, 528
 Sol Yuqian 137
 Song Hanedanlığı 157, 160, 162, 279, 280, 296, 356
 Song İmparatoru Renzong 159
 Song İmparatoru Taizong 157, 158, 285, 363
 Songling 72
 Song Yun 9, 83, 227, 228, 230, 234, 466, 474, 562, 736
 Sotera 71
 Söget 484, 491
 Srikiritadhi 454
 Srikritati 251, 453, 454
 Srub Kültürü 101, 624
 Strabon 68, 116, 506, 533, 604, 643, 679, 702-704, 710-712
 Sua Daba 432
 Suar 602
 Subar 602
 Subaşı 360, 362, 368-371, 383, 392, 393
 Subaşı Dağ 370, 383
 Subei Moğol Özerk ilçesi 306
 Suci Yazıtı 335
 Sudoushini 619
 Suduishana 619
 Sudulisena 240
 Sufabojue 388
 Sufadie 388
 Sufushelizhilini 550
 Suganiyan 580, 583
 Sugnak 168, 587
 Suguang 122
 Sugun 458
 Suğdak 454
 Suğlak 454
 Suğnak 167
 Suh Dağları 515
 Sui İmparatoru Yang 451
 Suilai 434
 Suiyang 484
 Suiye 146, 254, 277, 391, 443, 723
 Suiyuan 550
 Suji 390
 Suktör Geçidi 400
 Sukuluk 445
 Sul 708
 Sulak 253, 454, 602
 Suli 238, 535
 Sulik 454
 Sulintuoyizhi 550
 Sultanabad 505
 Sultan Ahmet Han 473
 Sultan Said Han 376, 397
 Sultan Üveys Dağı 667, 691
 Sulu Kağan 142, 513
 Suman 243
 Sumer 602
 Sumuştam 345
 Suna Deva 244
 Sunbo 555
 Sungari 47
 Suntaş 457
 Sunzhong 213
 Suoboci 260
 Suoduogan 263
 Suoge 140, 143, 145, 424
 Suole 550
 Suowen 158
 Suoyi Irmağı 550
 Surgtepe 528
 Surhan 54, 132, 581
 Surhan Derya 54, 132
 Suriye 77, 133, 185, 219, 220, 352, 560, 576, 673, 719, 720, 725
 Surus 653
 Susamır 438
 Susanakan 651
 Sushilizhi 551
 Su Shouxin 159
 Susiana 71
 Sute 171, 611
 Sutruşana 586
 Suvar 703

Suxie 198, 617, 627
Suyab 173, 238, 256, 277, 391, 425,
427, 443, 445, 513
Suye 75, 238, 628
Suyeshui 400
Suyi 171
Suzhou 293, 308, 309, 363
Sübanikes 631
Sü-başı 167
Südnek 164
Süryani 154, 175, 445, 483
Sütkend 167, 168, 566, 587, 631, 633
Sütürkes 630
Süze 679
Svat 108

Ş

Şabe 646
Şaberan 705, 711, 716
Şabirinji 651
Şabran 703, 708, 711
Şaburan 711
Şad Tutuk 150
Şah Behar 541
Şahcihan 637
Şahı Yezdicerd II 708
Şah-ı Zinde 609
Şahidulla 460, 469
Şahimerdan 504
Şahname 91, 490, 539, 546, 585, 650
Şahpahta 667
Şahriyar 722, 723
Şahruh 66
Şahruhiye 626
Şakan 338
Şam 60, 707, 728
Şamahıye 705, 716
Şamal 459
Şaman 602
Şamkur 701, 705
Şamrun 459
Şapur 113, 133, 621, 638, 644, 658,
712

Şapur I 638, 644, 658
Şapur II 644
Şarki Türkistan 34
Şaş 65, 568, 569, 578, 580, 585, 586,
614, 619, 621, 622, 628-631
Şaştege 626
Şatial 108
Şavan 526
Şavdar 601
Şavedan 518
Şavgar 587, 631-633
Şavkes 580
Şavzar 615, 616
Şavzar Dağları 615
Şazgat 420
Şed 435
Şehcani 661
Şehir 411, 495, 498, 750
Şehirtepe 504
Şehrazûr 65
Şehrisebz 584
Şehristansay 586
Şehr-i Veyran 594
Şeki 705, 710, 712, 734
Şelaş 515, 516
Şemir 602, 604, 605
Şemir b. İfrikis 602, 604
Şemirkend 604
Şemirşek Kültürü 301-303
Şemir Yurış bin Yasir Yunim Zül-Ez'ar 605
Şemir Zul-Cenah 604
Şemkür 700
Şerefüddin Ali Yezdî 392, 732
Şerrat Gölü 714
Şervan 711
Şıkınan 546
Şırdak-Beg 441
Şignan 74, 243, 248, 257, 269, 270,
273, 276, 552
Şikes 516
Şikit 518
Şilci 631
Şimkent 631

Şing-i Abbadi 651
 Şir Behram 66
 Şir-i Kişver 575, 598
 Şirin Tagab 58
 Şirler Diyarı 711
 Şirvan 56, 705, 710, 711, 734
 Şiş-Tübe 445
 Şopul 341
 Şorabaşat 504, 522
 Şorçuk 381
 Şorsu 501
 Şota 478
 Şugnan Şah 558
 Şul 450
 Şuman 579, 582, 619
 Şunci 410
 Şurahrud 658
 Şurmin 650
 Şveta Huna 129

T

Tabas 638, 650
 Tabasayn 649
 Taberistan 65, 639, 647, 663, 723
 Tabgaç 28, 132, 133, 222, 228, 233,
 272, 297, 310, 315, 316, 328,
 344, 365, 375, 387, 451, 480
 Tabgaç İmparatoru Taiwu 297, 315, 387
 Tabiaten 285
 Tabis 68
 Tacik 54
 Tacikistan 36, 49, 80, 85, 114, 131, 460,
 464, 466, 501, 502, 545, 554,
 571, 584, 638, 652
 Taerhani 419
 Tafkan 358, 359, 410
 Tafkan Dağı 163, 360
 Tagar 423
 Tağboyı 474, 476
 Tağmat 648
 Tahl Tedarik Komutanlığı 45, 339
 Tahir b. Hüseyin 648
 Tahiriler 648

Tahiriyye 582, 683
 Tahmuras 650, 652
 Tahrán 61, 658
 Taht-ı Süleyman 56
 Tahune 583
 Taihou 228
 Taishan 91, 106, 145, 223, 303, 310,
 451, 655, 656, 751, 757
 Taiwu 297, 315, 387
 Taixing 231
 Taizong 157, 158, 234, 279, 283, 285,
 352, 363, 612
 Tajue 277
 Tajue Tapınağı 277
 Takka 257
 Taklamakan 23, 48, 53, 75, 81, 82, 189,
 206, 227, 253, 257, 311, 466,
 479, 490, 495
 Taksasila 253
 Talabahatai 41
 Talas 75, 143-146, 149, 166, 172, 179,
 180, 239, 435, 437, 438, 442-
 444, 512, 577, 628, 631, 632
 Talas Ala-Dağları 442
 Talekan 644, 645, 651
 Taliş 55
 Talikan 131
 Talimu 402
 Talin 402
 Talkh.za 148
 Talki Dağ 424, 426
 Talmat 174
 Taltigi 341
 Tamahus 515, 517
 Taman 55
 Tamasavana 257
 Tamazan 651
 Tamran Dağları 651
 Tanais 67, 585
 Tangdou 349
 Tang Gute Zhi Lu Jiyou 414
 Tang İmparatoru Gaozu 315
 Tangquan 281

- Tangut 160, 309, 356, 746
Tang Vadisi 325
Tangyi 187, 188
Tanhan 358, 360, 371, 414, 418
Tannu-Ola 47
Tanrı Dağları 14, 15, 33, 38, 41, 47-50,
53, 54, 59, 60, 62, 67, 80, 82,
95, 96, 100, 103, 105, 110, 114,
128, 138, 154, 180, 186, 205,
218, 257, 284, 299, 302, 303,
311, 312, 323-326, 328, 329,
334, 337, 341-345, 358, 362,
368-371, 373, 380, 382, 393,
398, 399, 407, 410-412, 414-
419, 422, 423, 429, 430, 434,
437-442, 444, 449, 450, 465,
501, 502, 536, 561, 585, 621,
667, 679, 719
Tanzag-art 164
Tao Irmağı 39, 305
Taşian 215, 380
Tarab 597
Taraz 65, 66, 144, 153, 172, 443, 444,
445, 513, 566, 578-580, 631,
632
Tarbagatay 41, 54, 151, 153, 410, 413,
416, 419, 420, 422, 428, 431,
433, 435
Tarbend 628
Tardu 127, 132, 398, 537
Tarduş Şadı 139
Tarekan 653
Tarhan 103, 273, 419, 426, 511, 538,
647, 653, 749
Tarım Havzası 14, 36, 48, 50, 52, 53,
57, 63, 68, 73, 77, 80, 82, 84,
91, 92, 94, 102, 103, 105, 110,
289, 296, 302, 303, 305, 317,
323, 373, 401, 449, 450, 466,
471, 479, 495, 501
Tarım Irmağı 48, 57, 72, 397, 398, 401,
402, 403
Târîh-i Buhârâ 513, 575, 587, 597, 598,
600, 601, 729
Tarih-i Cihangüşa 417
Tarih-i Emîniye 396
Tarih-i Hamidi 342, 396
Tarih-i Reşidi 342, 376, 390, 392, 397,
401, 402, 417, 418, 429, 437,
440, 442, 457, 460, 478, 479,
485, 489, 492, 493, 497
Tarkan 128, 139, 140, 143, 144, 281,
511, 553, 555, 622
Tarmakisa 712
Tarnak 547
Tarpus 359
Tarsus 359
Taryat 172
Tashili 145, 419
Taşbalık 325, 333, 340, 344, 345, 429
Taşdeng 376, 379, 381
Taşhavuz 689
Taşhay İrmak 378
Taşkand 622
Taşkent 25, 65, 66, 75, 76, 101, 114,
131, 142, 144, 239, 240, 323,
443, 502, 508, 511, 513, 568,
569, 580, 585-587, 590, 602,
609, 612, 619, 621, 622-628,
630, 735, 741, 742, 748, 757
Taş Kule 69
Taşkurgan 58, 74, 133, 227, 231, 232,
249, 251, 257, 270, 460-462,
464-466, 472-477, 561, 562
Taş Şehir 347
Taş Tepe 345, 473
Taşvelik 340
Tatar 150, 151, 359, 706, 756
Tatarlar 161, 163, 756
Taurus 68, 70
Tavaran 649
Tavarih Hemsâ Şerkî 425
Tavavin 583
Tavavis 65, 579, 599, 600
Tavr 712
Tawan 73, 508
Tawgaç 98
Tawwağ 724

- Taxila 557
 Tayekan 539, 654, 655
 Tayüan 505
 Tazabagyab 624, 674
 Tazabagyab Kültürü 624
 Tebelgü 377
 Tebla 705
 Tebriz 699-701, 704, 712, 735
 Tecin 64
 Tedrûf 64
 Tegin 138, 143, 149, 155, 162, 163, 275, 280, 281, 332, 356, 542, 548, 623, 628
 Tejen 51, 57, 670
 Tejumeng 171
 Tekes 424, 425, 427, 428, 436, 437
 Tekilik 484, 485, 491
 Temir-Kaskoktepe 525
 Temliyat 555, 582
 Tenahe'er 414
 Tenegir 414
 Tengger 39, 289
 Tenggir Dağı 382, 433
 Tengjie'er 414
 Tengkir 414
 Tenkkir 414
 Tepe Hisar 100, 569
 Tepekorgan 504, 527
 Teqinsa (Tegin Şad?) Manastırı 275
 Teren Irmak 398
 Terken 622
 Terra Lepidea 622
 Terskey Aladağı 54
 Tespi 459
 Teşikkala 675
 Tevilga 376, 380
 Tevris 712
 Tha'alibi 575
 Tharrhana 71
 Thavrez 712
 Theophanes 128
 Thogar 558
 Thogara 71
 Throani 70
 Thurkhanstan 33
 Thyssagetlerin 67
 Tiandi 299, 352, 354, 356, 362, 367
 Tian Lu 209
 Tianma 195
 Tianqin Pusa 262
 Tianshan 41, 218, 325, 412, 740
 Tianshui 295
 Tianzhu 113, 222, 224, 256, 272, 274, 560, 726
 Tiaozhi 42, 190, 196, 219, 220, 655, 719, 720, 721, 724, 726
 Tiberya 713
 Tibet 41, 46, 48, 50, 59, 62, 63, 72, 77, 80-82, 85, 91, 96, 99, 147, 161, 163, 171, 188, 257, 258, 260, 261, 267, 270, 275, 278, 296, 297, 302, 307, 331, 340, 349, 358, 385, 402, 453, 475, 478, 480, 483, 487, 490, 492, 517, 542, 550, 551, 553-555, 557, 568, 582, 653, 735, 740, 746
 Tibetliler 48, 62, 99, 161, 180, 278, 296, 297, 308, 343, 390, 413, 453, 550, 551, 555, 558
 Tibriz 712
 Tiele 103
 Tiemen 74, 617
 Tiflis 64, 700, 705, 713, 734
 Tigraya Sakaları 677
 Timen (Tümen) Irmağı 479
 Timurlular 83, 84, 390, 444, 520, 586, 735
 Tingzhou 139, 326, 377
 Tinzi Ab 478
 Tirmiz 65, 66, 73, 112, 242, 243, 543, 577, 579, 580, 582, 606, 620
 Tisğun Irmak 474
 Tişan 518
 Tixiu 451
 Tiz-Ab 478
 Tizgün Irmak 478
 Tobol-İşim 154
 Tochari 69, 533

- Tocharoi 533
Toçi 58, 59
Todunk Kaba 417
Togar 558
Togra 370, 412, 418
Toguzguz 364, 459
Toguz Toroo 438
Toğuçi 338, 341
Toğuzguz 63
Tohar 91, 92, 95-97, 111, 115, 116, 253, 276, 301, 303, 310, 391, 497, 533, 534, 547, 622, 720
Toharistan 14, 73, 74, 96, 114, 115, 129-134, 142, 143, 149, 222, 227, 232, 242, 245-248, 257, 263, 264, 267-269, 303, 463, 506, 533, 535-541, 543, 544, 546, 547, 550, 551, 553, 554, 559-561, 573, 576, 617-619, 638, 639, 646, 647, 653, 656, 721, 723, 728
Toharistan Yabguluğu 537
Toharlar 91, 95, 96, 116, 310
Tohsı 147, 425, 427
Tohsılar 173
Tokhari 643
Tokharoi 116
Tokmak 75, 136-139, 143, 144-146, 238, 239, 254, 277, 389, 391, 425, 427, 433, 435, 438, 443, 631, 723
Toksun 360, 362, 369, 418
Tokunay 386, 392, 393
Tokuz Kend 478
Tokuz Oğuzlar 62
Tokuz Tarav 441
Tolay Dağı 369
Tolek 445
Tongra 146, 165
Tongtian 281
Tong Yabgu 254
Tonyukuk 128, 139, 140, 295, 482, 733
Tonyukuk Yazıtı 128, 482
Top Öyler 336
Toprakkala 671, 673, 674, 690
Toros 68
Toru 258, 391, 746
Toşkan 402
Toutong 465, 561
Tovriz 712
Tökürük 335, 336, 434
Töles 103, 129, 136, 166, 233, 274, 357, 377, 388, 407, 420, 423, 451
Tölesler 358, 363, 423
Tölis Şad 432, 433
Töliš 161
Tömenarik 587, 633
Tömürtü 436
Törekurgan 507, 526
Törtköl 691
Tösköy Ala-Too 438, 440
Transkafkasya 701
Transoksiana 565
Tsenpo 550
Tsewang Rabtan 396
Tubba' el Akran İbn Şemir 604
Tubbat 490
Tubbat (Tibet) Kağanı 490
Tubkar 518
Tubo 146, 260, 261
Tucui Dağı 370
Tuduo İrmak 232, 466
Tuerman 396
Tufa 222
Tufan 270, 275, 358
Tufkan 359
Tugulike 334
Tuğluk Timur 34
Tuğşad 596
Tuhulu 335
Tuhun 613
Tuhunay 393
Tuhuoluo 73, 74, 242, 263, 264, 267-269, 534, 535-537, 617
Tuhuoxian 511
Tujue 175, 260-263, 266-268, 274, 275, 310, 623, 736

- Tula 47, 165
 Tulan Hoca Irmağı 484
 Tulufan 358
 Tumşuk 456
 Tumşuk Manastırı 456
 Tun Bilge 146
 Tunhung Dağı 383
 Tunkat 65, 66
 Tunkes 579, 630
 Tunul 148
 Tuoba Hong 28
 Tuobasadan 723
 Tuobeiliang 336
 Tuobian 281
 Tuqishi 138, 139
 Tuqizhi 339
 Turan 33, 36, 51, 91, 103, 565, 621, 652, 656, 755, 757
 Turan Çukuru 51
 Turfan 9, 28, 33, 41-45, 60, 62, 66, 72, 73, 78, 91, 92, 94, 96, 97, 99, 100, 102, 110, 111, 122, 131, 133, 139, 141, 155-157, 161-163, 180, 197, 198, 206, 210, 211, 214, 215, 218, 224, 235, 255, 259, 270, 278-280, 282, 283, 285, 324-326, 328, 330, 335, 343, 345- 373, 377, 383, 386, 387, 390, 394-400, 403, 407, 410-412, 414, 417-419, 424, 429, 430, 433, 441, 450, 456, 458, 459, 468, 481, 495, 496, 742, 746, 747, 751, 753
 Turfan Houchengchang 361, 369
 Turfan Hükümdarı Gugou 348
 Turfan Hükümdarı Junjiu 351
 Turfan Hükümdarı Lingfeng 351
 Turfan Hükümdarı Qu Zhisheng 355
 Turfan Hükümdarı Wugui 348
 Turfan Hükümdarı Xuzhili 349
 Turfan İdikut Kağanlığı 355, 363
 Turfan Uygur Devleti 162, 372
 Turkastank 33
 Turkhia 33
 Turman 396
 Turpan 358, 359
 Turpun 359
 Turshiz 649
 Turufanu Chara 360
 Tutran 328
 Tutuk 150, 511
 Tutuq 145, 157
 Tuyabuguz 624, 625
 Tuyamuyun 667, 669
 Tuyuhun 229
 Tuz Dağı 362, 369, 398
 Tuz Denizi 237, 441
 Tuz Gölü 72, 189, 199, 328, 334, 340, 385, 399-401, 420, 484, 493
 Tuz Gölü/Bataklığı 72
 Tuzun-Bulak 147
 Tübbä 604, 605
 Tükriğ Irmağı 434
 Tükrik 334
 Tümen 449, 457, 479
 Tün Alp 368
 Türgiş 17, 18, 137-146, 150, 151, 370, 424, 427, 443, 445, 511, 513, 632
 Türgiş Beyi Wuzhile 138
 Türgiş Kağan Bay Baga 144
 Türgiş Kağanı 18, 138-140, 142, 143, 144, 145
 Türgişler 28, 112, 138, 139, 141-145, 295, 426, 748
 Türgiş Yagsusu 370
 Türkeş 138
 Türk Hakanı Şabe 646
 Türkili 17, 36, 94, 750
 Türkistan Genel Valiliği 34, 317
 Türkistan Yolu 86
 Türkiş 138
 Türk Kapısı 61, 714
 Türkmen 20, 54-56, 147, 153, 167, 171
 Türkmen-Horasan Dağları 56
 Türkmenistan 36, 49, 58, 85, 100, 569, 591, 637, 638, 640, 641, 642, 669, 670, 679, 689

Türkmenler 171-174, 633, 749
Türk Yazıtları 22, 138, 139, 150, 178,
336, 482, 731
Türşiz 660
Twry 96
Tyanşandöng 337
Tyreli Marinus 82

U

Uar 130
Ubeydullah 541, 575, 596, 647, 681
Ubeydullah'a Kabil 541
Ubeydullah b. Ebu Bekre 541
Ubeydullah b. Ziyad 575, 596, 647
Ubydullah Kapısı 617
Ucine 516
Uç.hban 472
Uçi 396
Uç Turfan 41, 141, 180, 206, 210, 211,
214, 215, 325, 326, 372, 394-
400, 403, 433, 441, 458, 459
Uddiyana 482
Udehin Dağ 423
Udehin Gol Dağ 428
Udun 391, 483
Udyana 73, 227, 228, 231, 246, 273,
482, 550, 558, 562
Ugom 621
Uğrak 400
Ukik Dağ 412
Ukrayna 85
Ulasutay 420, 429
Ulasutu 428
Ulu Cüz 128
Uludağ 505
Ulukman 61
Ulungur 57
Ulun Nur 412
Ulu Seyyah 195
Uluş 22
Ulu Taş 394, 398
Ulutav 179
Umman Denizi 47

Unat 458
Urad Sancağı 155
Ural 47-49, 61, 67, 105, 152, 154, 174,
176, 179, 313, 602, 668, 669,
677, 678
Ural Dağları 48, 67
Urasa 557
Urast 515, 517
Ura Tepe 592
Uratöbe 586
Urest 512, 514, 586
Urganchi 668
Uriyang 473
Urkat 173
Urmiye 700, 701, 709, 713, 714, 746
Urtu 429
Urumçi 38, 131, 278, 737, 743
Uşar 472
Usfuk 61
Usmı Tarım 402
Usmontepe 504
Uşruşana 64-66, 166, 172, 240, 506, 565,
568, 580, 584, 586, 616, 619
Usu 410, 434
Uşaktal 376-380
Uşburkan 651
Uşt 515, 518
Uştikan 515, 518
Utuk Sarı 426, 434
Utuk Sarı Irmak 426
Uval 518
Uyfan 426
Uygur 6, 20, 22, 27, 28, 34, 37, 38, 40,
41, 146, 147, 148, 152, 154,
155, 157-160, 162, 163, 166,
172, 180, 272, 278, 279, 281,
296, 307, 308, 329-331, 335,
337-339, 345, 356, 358-360,
372, 373, 377, 386, 390, 391,
396, 402, 407, 411, 414, 417,
420, 421, 453, 456, 473, 553,
588, 589, 730, 739, 749, 754,
755-757

- Uyğur Eli 34, 162
 Uyğur Gol 330
 Uyğuristan 34, 359
 Uyğur Kağanı Lusheng 356
 Uyğurlar 6, 15, 94, 112, 113, 146, 149,
 154, 155, 157, 158, 160, 161,
 296, 307, 330, 332, 333, 362,
 363, 373, 384, 413, 421, 432,
 437, 443, 444, 488, 733
 Uyğur Özerk Bölgesi 37, 345
 Uyğur Tutuqu Shirenzhang 356
 Uzboy 669, 677
 Uzkas 147
 Uzkend 65, 587
 Uzlari 167
 Uzun Tat 485
- Ü**
 Übülle 64
 Üçbarkan 457
 Üçbarkan Köyü 457
 Üç Boy Valiliği 419
 Üç Burkan Buda Mağaraları 456
 Üç Karluk 141
 Üç-ok 167
 Üç Urug Yabguluğu 145
 Üge (Wujie) Tegin 155, 283
 Ürgenç 567, 668, 689, 692
 Ürümçi 40, 41, 77, 162, 334, 337, 370,
 397, 407, 408, 410-413, 415,
 417-420, 428, 430, 433, 450,
 456, 497, 730, 733, 737-739,
 743, 744, 745, 747, 749-751
 Ürün-Arj Dağı 147
 Üstikan 516
 Üstürkes 580
 Üstyurt 51, 61, 667, 676, 677
 Üysünler 128
 Üzüm Çilink 361
- V**
 Vagez 518
 Vahan 74, 112, 227, 232, 243, 248, 249,
 257, 269, 270, 272, 273, 460,
 539, 545, 550, 552-554, 558,
 581, 582, 637
 Vahş 54, 132, 543, 571, 581, 582, 620
 Vahşab 566, 580, 582
 Vaisravana 253
 Vankes 515, 516
 Vanket 518
 Varağ 599
 Varahşa 574, 592-594, 600
 Varanasi 257
 Vardastana 74
 Varşa 222
 Varsan 701, 716
 Varşas 222
 Varsasvasana 222
 Varş 61
 Vartan 705
 Varzan 705
 Varzkanc 545
 Vasudeva I 113, 644
 Vasudeva II 114
 Vaşecird 568, 580, 582
 Vatkath 517
 Vayhan 684
 Vayhind 549
 Vazak 685
 Vehroz/ Behroz 581
 Velid b. Abdulmelik 575
 Velvalic 653
 Verağser 583, 615
 Verdane 597, 598
 Verdük 629
 Verg 583
 Verke Dağı 600
 Versan 700, 701, 704
 Vervaliz 539, 654
 Veryab 582
 Vesic 579, 587, 631
 Vihara 587
 Vijaya-Bala 475
 Vima Kadfises 643
 Vima Takto 113

Vinkerd 580, 629
Vira 598
Vova Gölü 311
Vridjsthana 244

W

Wan Dugui 379
Wang Hui 197, 201
Wang Jun 350
Wang Mang 349, 350
Wang Shensheng 204
Wang Wengui 159
Wangxian Tepesi 345
Wang Xiaojie 137
Wangxing İbadethanesi 225
Wangyan 544
Wang Yande 155, 162, 279, 280, 283,
285, 339, 342, 345, 363, 370,
431, 434
Wangyou Gölü 385
Wang Zongwei 497
Wannian 467
Wan Zi 158
Weichi 277, 480
Wei Devleti 28, 132, 222, 227, 344, 480
Wei Hanedanlığı 316
Weiheluo 274
Weihou Li Yi 212
Weihsu 414
Weili 215, 277, 346, 350, 371, 381
Wei Lue 223, 381, 424, 474, 727
Weishi 469
Weitou 210, 372, 394-397, 459
Weitou (Safirbay) 210, 372, 394-397,
459
Weiwu Beyi 330
Weiwuer 329, 330
Weiwuer (Uygur) Irmağı 329, 330
Weixu 346, 350, 374, 375, 377, 378,
380, 381
Weixun 215-217
Wei Zheng 354
Weizixi 334

Wendusitan 41
Wenfu 394
Wenguimi 121-125
Wenjian Lü 41, 732
Wenquan 426
Wenshan 196
Wensu 210, 372, 394, 395, 403, 433
Wenyili 228
Wen Zhong 556
Wolianghete 280
Wucha 460-462, 472, 486, 555
Wucha Hükümdarı Damoyintuoheşi
461
Wuchan 273
Wuchang 73, 231, 273, 461, 462, 550,
562
Wuchisan 727
Wuchuan 73, 348
Wudan 727
Wudi 612, 680
Wudiyin 281
Wufuna 461
Wu Gong 9, 271-274, 276, 279, 558
Wugu 46, 553
Wugua 200, 203, 204, 509
Wugui 346, 348
Wugusun 40, 99
Wuhu 537, 553, 581, 596, 680
Wuji 213, 343
Wu Ji Komutanlığı 352, 366, 367, 410,
627
Wujiutu 124, 125
Wu Ji Xiaowei 44, 45
Wu Kuan 228
Wulashi 557
Wulei 277, 350, 371, 376, 378, 387,
394, 460-464, 468, 470
Wulei Ruodi Chanyu 350
Wulejia 613
Wuliduo 557
Wuling 487
Wuliyang 473
Wulumuqi 40, 41

- Wumi 387, 480
 Wuqi 271, 277
 Wusha 74, 246, 250, 251, 466, 472, 561
 Wushao 289
 Wushi 41, 122, 277
 Wusumishi 146
 Wusun 17, 18, 93, 112, 118-121, 123-128, 181, 193-195, 197, 202, 210, 212, 304, 336, 348, 372, 387, 395, 410, 424, 427, 432, 433, 436, 439, 463, 467, 495, 520, 627, 743, 747
 Wusun Hükümdarı Büyük Kunmi 119
 Wusun Hükümdarı Kunmo 120, 194, 336
 Wusun Kunmisi Nimi 123
 Wusun Kunmo 119, 121
 Wusunlar 9, 67, 72, 103, 114, 115, 118-122, 126-128, 189, 194, 195, 197, 290, 312, 348, 350, 372, 386, 398, 414, 424, 426, 441, 462, 467, 536, 752
 Wutai Dağı 158
 Wutanzili 343, 414, 416, 418, 434
 Wutanzili Devleti 414, 418, 434
 Wutitixiyu 277
 Wutoulao 556
 Wuwei 39, 81, 137, 149, 221-223, 289, 291-295, 298, 299, 304, 306, 312, 313, 315, 316, 350, 353, 360, 390
 Wuwei Generali Wang Jun 350
 Wuyishanli 655, 724
 Wuyu 494, 495
 Wuzhangna 273
 Wuzhangna ülkesini 273
 Wuzhe Deresi 489
 Wuzhile 138-140, 424, 427
X
 Xanthii 69
 Xitay 98
 Xia Devleti 294
 Xianbei 222, 295
 Xiandu 119
 Xiangyi 272
 Xian Kuyusu 489
 Xianpo 484
 Xiao Geçidi 231
 Xiaogu 306, 307
 Xiao ("Küçük") Wan 42, 136, 231, 273, 274, 276, 487
 Xiaopao 341
 Xiaoshizhou 281
 Xiao Siye 136
 Xiaowan 484, 487
 Xiaowei 44, 45, 192
 Xiaowen 451
 Xiao Wu 42, 276
 Xiazhou 158, 159, 280
 Xiazigai 420
 Xicheng 479
 Xichui 41
 Xidun 111, 112, 536
 Xiduo 74, 249
 Xiefeng 544
 Xier Gölü 466
 Xietai 263, 264, 267
 Xieye 74
 Xieyu 547
 Xifan 41
 Xihai 41, 189, 190, 219, 298, 560, 655, 724
 Xihou 112, 118, 122
 Xijiang 41
 Xijuban Devleti 477
 Xijun Prensesi 121
 Xindu 273
 Xingmi 125, 127
 Xingxingxia 338
 Xingxiwang 137
 Xinjiang 34, 37, 38, 40, 41, 44, 77, 97, 98, 103, 334-337, 339, 341, 358, 361, 364, 392, 393, 396, 408, 411, 415, 417, 419, 421, 424-426, 732, 737, 738, 747, 749, 751

- Xintu 273
Xinxiang 307
Xinyuan 427
Xiongnu 38, 45
Xirong 424
Xishan 481
Xishazhou 307
Xisu Türk 243
Xitian 282, 363
Xiumi 111, 112, 232, 535
Xiumi Yabguluğu 111
Xiutu 203, 291-294, 298, 299, 304, 312
Xiutu Beyi 291-293, 298, 299, 304, 312
Xiutu Gölü 298
Xiuxian 559
Xiu Xing 271
Xiuxun 463, 464, 510, 555
Xiuxun Devleti 463
Xiwani 544
Xiwangmu 190
Xiyan 377, 412
Xiye Devleti 467, 476, 477
Xiye Vadisi 443
Xiyu Genel Valisi 43, 220
Xiyu Genel Valisi Ban Chao 220
Xiyun 432
Xiyu Wenjian Lü 41, 732
Xiyuzhuan Buzhu 318
Xizhou 139, 157, 279, 282, 329, 346, 356, 363, 370, 390
Xorazmiya 668
Xosan 313
Xuanchi 145
Xuandu 73, 218, 460, 486
Xuanwei 278, 298
Xuanwu 314
Xuan Zang 9, 73, 83, 224, 234, 235, 254, 256, 317, 338, 340, 372-374, 376, 391, 398, 400, 441, 443, 453-455, 460, 465, 470, 472, 474-476, 483, 485-488, 490, 492-495, 534, 544, 545, 547, 561, 631
Xuanzong 144, 148, 283
Xuan Zong 273
Xuci 298
Xueshan 41, 73, 74, 75, 238, 242, 245, 246, 282, 325, 329, 344, 363, 619
Xue Shixiong 328
Xueyantuo 178
Xu Gan 212, 215, 380
Xunxian 555
Xusan 313
Xu Song 318
Xvarazmish 668
Xvarizem 668

Y
Yabaghu 517
Yabgu 112, 118, 122, 132, 146, 147, 148, 153, 167, 179, 254, 355, 389, 407, 420, 430, 508, 537, 555, 646, 722, 737, 750
Yablonov Dağları 48
Yaerkan 473
Ya'erqian 473
Yaerqian 473
Yafes 442, 547
Yafgu 63
Yafinç 444
Yagma 459
Yagmalar 147
Yağlakar 158-160, 296
Yağlakar Guihua 159, 296
Yağlakar Kağan 158, 159
Yağlakar Tongshun 159, 160
Yağma 129, 147, 151, 164, 171, 172, 180, 283, 425, 457, 561
Yağmalar 171, 172, 180
Yağsun 153, 179
Yaha Arık 403
Yaka Arık 395, 397, 398
Yakalığ 445
Yaka Tohunay 393
Yakka Parsan 675

- Yaksart 585
 Ya'kup 538
 Yakup Beg 34
 Yakup Bey 40
 Ya'kup b. Leys 538
 Yâkût el-Hamavî 391
 Yalkun Dağ 362, 370, 371
 Yalu Irmağı 85
 Yancai 73, 189, 190, 196, 326, 611
 Yandailituo 128
 Yandun 463
 Yandu Vadisi 463
 Yangaozhen 113
 Yang Geçidi 72, 111, 318, 319, 378, 495, 497, 535, 536
 Yangguan 72, 307, 310, 656, 743
 Yangjiaqiao 311
 Yanglou 222
 Yangtong 261
 Yangtze 50
 Yang Xigu 278
 Yang Xuanzhi 228
 Yangyu 273, 554
 Yangyu Zirvesi 273
 Yangzi 63
 Yanhai 237, 441
 Yaniktepe 712
 Yanliu 469
 Yanmian 136
 Yanmo 150
 Yanqi 209, 224, 235, 271, 346, 371, 374
 Yan Riyou 277
 Yan Shigu 45
 Yanshui 199, 200, 201
 Yan şehriydi 386
 Yantong 260
 Yanze 72, 189, 192
 Yanzhou 145, 181
 Yao Guang 215
 Yaparlı 167
 Yara Irmağı 474
 Yarcan 473
 Yar Dağı 63
 Yargol 283, 346, 347, 352, 353, 356, 362, 363, 365-370, 411
 Yarış Ovası 139, 140
 Yariyan 602
 Yarkend 40-43, 48, 57, 60, 72, 106, 112, 113, 122, 186, 206, 208, 210-214, 226, 232, 251, 252, 376, 378, 387, 394, 397, 401, 449, 451, 458-462, 464-467, 469-479, 484, 486, 487, 490, 491, 493, 561, 753
 Yarkend Beyi Xian 42, 43
 Yarkend Devleti 214, 378, 451, 459, 460, 467, 470
 Yarkend Hanı Sultan Said Han 376, 397
 Yarkend Hükümdarı Kang 467
 Yarkend Hükümdarı Xian 387, 467, 479
 Yarkend Hükümdarı Yan 467
 Yarkend Irmağı 48, 226, 232, 464, 466, 472-478, 484, 493
 Yarkes 616
 Yasu 179
 Yavan 505
 Yavanalar 108
 Yaveri 480
 Yayık 47, 174, 491, 602
 Yazır 167
 Yaz Tepe I 641
 Yecha 619
 Ye'cüic 682
 Yeda 128, 129, 232, 233, 451, 536, 757
 Yedisu 49, 68, 128, 135, 136, 145, 151, 152, 180, 421, 433, 437-439, 513, 632, 662
 Yedisu bölgesi 136
 Yedi Şehir Hanlığı 34
 Ye'erqiang 40, 41, 473
 Ye'erqin 471, 473
 Yehu Tün Pijia 146
 Yeken 368, 473, 474, 738
 Yeküyen 64
 Yeliqian 473
 Yeli Tele ("Yel Töles?") Tapınağı 274

- Yeli Wangzi 281
Yeltekin 646
Yemacen 619
Yemek 265, 421
Yemen 65, 545, 604
Yengi Kent 61, 167-170, 633
Yengisar 376, 381, 449, 457, 459, 472, 476
Yengisar Irmağı 381
Yeni Kent 167, 168
Yenisey 47, 59, 62, 103, 179-181
Yeni Yiwu 328
Yenkibalık 414
Yensihey 410
Yeposeji 277
Yerghien 473
Yerken 473
Yerkiyang 473
Yeşem 488, 491
Yeşil Köl 462, 464, 466
Yeşimtaş Kapısı 38, 40, 72, 73, 99, 197, 202, 281, 294, 316, 317-319, 328, 348, 385, 399, 402, 496, 656, 755
Yevlah 706
Yexi 138
Yezdicerd 538, 647, 659, 708, 723
Yezdicerd III 647
Yezdicerd V 659
Yezid 576, 656, 681
Yıva 167
Yida 128, 536, 537
Yidazhi 723
Yidu 281, 339, 491
Yihe 46, 307
Yılanlık 360
Yılatu 458
Yilibali 309
Yilie 425
Yiluolu 386, 388, 399
Yiluoluo 399
Yinai 451, 459, 461, 462, 477
Yinal-beg-tegin 173
Yina Tudun Qule 628
Yinbojian 243
Yinçü Ögüz 585
Yine Kedun (Hatun) Manastırı 275
Ying Irmağı 325, 369
Yingpo 424
Yingsuo Irmak 382
Yingyi Kağan 157, 296
Yingyun Taining 284
Yinmoufu 556
Yinshan 145, 383, 432
Yinshanqi 370
Yinteja 255
Yinyue 440
Yin Zhongda 316
Yipan 552
Yipi Şad 353
Yiqian 144
Yiqiejing Yinyi 258
Yirrümcina 408
Yir-taş Irmağı 63
Yiruo 451, 463
Yisisi 723
Yitian 536
Yitong Zhi 338
Yiwang 369, 370
Yiwu 46, 307, 328, 330-335
Yiwulu 46, 330, 332, 334, 335
Yiwuzhen Baga Kağan 371, 418
Yixilan Sijin 553
Yiyang 314
Yizhang 387, 394, 467
Yizhi (Barköl) 350, 416, 433
Yizhi Devleti 416, 433
Yizhimi 126
Yizhou 196, 281, 328, 330, 331, 339, 397
Yizhu Chebi (Çäbiş) 431
Yolduz 384
Yolduz köl 384
Yongchang 222
Yongzhou 313
Yorungkaş 492

- Yotkan 483
 Youbeiping 192
 You Dağı 369, 370
 Youdiyena 482
 You Gölü 385, 416
 Youliduo 215
 Yuancheng 523
 Yuanmeng 216, 217
 Yuanqing 137
 Yuanqu 371, 372
 Yuanquan 306
 Yucheng 199, 201-205, 504, 506-508, 523
 Yudun 252, 276, 482
 Yueban 135, 424, 432
 Yue Devleti 196
 Yuegui 196
 Yuejihuangshuizhou 356
 Yuesha 585
 Yueyudi 616
 Yuezhi 17, 18, 67, 68, 73, 93, 95, 97, 110-113, 116, 117, 120, 126, 128, 133, 186-191, 195, 210, 213, 215, 291, 302, 303, 310, 390, 391, 441, 462, 464, 465, 470, 509, 528, 533, 534, 537, 594, 627, 639, 643, 747
 Yugu Şad 355
 Yujin 547
 Yukarı İli Vadisi 67
 Yukarı Muyan 528
 Yukarı Nesya 515
 Yulduz 145, 373, 376, 382, 383, 416, 428
 Yulduz Göl 373
 Yulduz Irmak 382, 428
 Yulin 141, 469, 479
 Yulishi 362, 369, 371
 Yulong 283
 Yuluo 721
 Yumen 72, 317, 318, 402
 Yumenguan 38, 281, 310, 743
 Yumi Devleti 489
 Yumurtağ 667
 Yunan 679, 721
 Yuni 495, 627, 628
 Yunushan Eli 396
 Yuniyang 272
 Yupian 283
 Yürenk Kâş 492
 Yurungkaş 479, 481, 484, 485, 489, 491-494
 Yushu 379
 Yutian 44, 72, 252, 278, 479, 481, 482, 483, 494
 Yutingzhen 280
 Yutou 396
 Yuttimni 483
 Yutunbaşı 457
 Yuwen 352
 Yuyue Wangzi 281
 Yuzhong 110
 Yuzhu 394
 Yüreğir 167
 Yürüngçin 408
 Yürüngçin 408, 737
 Yüzen Kum 226, 229, 307, 477
Z
 Zabul 546, 549, 723
 Zabulistan 74, 130, 244, 257, 263, 264, 267, 546, 547, 548, 646
 Zafernâme 392, 426, 427, 492, 732
 Zagros 55, 639
 Zamanbaba 100, 101, 569, 589, 591, 592
 Zamanbaba Kültürü 100, 101, 569, 591, 592
 Zamin 149, 549, 579, 580, 586, 619
 Zamin-Davar 149, 549
 Zandaramish 517
 Zangguy 488, 490
 Zangke 196
 Zangnan 299
 Zanpu 550
 Zardcha-Halifa 569

- Zarekan 518
Zariaspa 69
Zariasta 68
Zarman 65
Zava Irmak 488
Zavul 130
Zavzan 638
Zaysan 138, 435
Zehir Dağı 63
Zeluo 468
Zemahşer 672, 684
Zemindaver 549
Zemme 582
Zemmü 582
Zencan 61, 65, 697, 700, 704, 716
Zendene 600
Zenderamiş 515, 580
Zenzegur 703, 714
Zerduh 684
Zerdüştiler 652
Zereşan 57, 100, 131, 323, 569-571, 578, 583, 584, 586, 587, 594-596, 601, 606, 609-611, 669, 679
Zerenc 549
Zerenderamiş 518
Zer Irmağı 583
Zerk 651
Zerman 579
Zesan 728
Zetian Manastırı 282
Zevzen 660
Zeyd bin Amr 605
Zeyn al-Ahbar 61-63, 150, 164, 326, 370, 400, 431, 435
Zeytun Kültürü 639
Zhang Gui 314
Zhangjing Tapınağı 272
Zhang Jun 374
Zhang Qian 9, 38, 79, 80, 84, 119, 120, 185-188, 191-196, 200, 293, 304, 305, 310, 401, 402, 450, 479, 482, 489, 503, 506, 508, 509, 534
Zhang Taoguang 271, 273
Zhangye 39, 157, 159, 221-223, 289, 291-294, 296-299, 304-306, 326, 328, 337, 355
Zhangye Beyi 223
Zhantanhuli Manastırı 275
Zhaohuli (Cakuri) 237
Zhao Shicheng 201, 204, 205
Zhaowu 294, 596, 612, 617, 618
Zhaowu Bixi 596
Zhaowu Kaizhuo 618
Zhejue Geçidi 392
Zhejulia 475, 476
Zheliu Vadisi 375, 378
Zheluoman 325, 328, 344, 345
Zhemotuona 75, 254
Zheng Ju 277
Zhengxing 314
Zhengyuan 278
Zhenrong Ordusu 158
Zhentuoluomili 557
Zhenu 140
Zhenzhong 451
Zhenzhu (Ceyhun) Irmağı 510
Zheshi 239, 628
Zhezhe 622, 628
Zhihai 162
Zhi Irmağı 628
Zhiling 228, 229
Zhina Tipo Qudaluo 249
Zhiquer 547
Zhi Yan 223, 224
Zhizhi 135, 627
Zhizhiman 470, 472
Zhongjie 140, 511
Zhongshun 141
Zhou Hükümdarı Mu 331
Zhou Li 46, 318
Zhuju 474, 476, 477
Zhujiubo 231, 460, 463, 474, 476, 477
Zhujiupan 474, 477
Zhuodi 351
Zhuohanna 552

- Zhuojujia 75, 251, 470, 474, 475
Zhuojujiazhong 471
Zhuyang 314
Zhuye 298
Zhuye Gölü 298
Zihe 225, 226, 459-462, 464, 469, 471, 474-477
Zihlan 169
Zikerd 63
Zilizhi 342, 343
Ziyad b. Ebih 647, 662
Zizhi Tongjian 136, 220, 315, 732
Zmar-kanta 602
Zongge 159
Zonglangjiang 193
Zongling Dağı 226
Zoroastrian 574
Zoushiguan 278
Zuhe Dağı 407, 420, 430, 432, 433
Zujubo Devleti 460
Zunbil 544, 547
Zuohui 379
Zuohui şehri 379
Zuomo 229, 230
Zuo Wen 158
Zuzan 650
Zübeydiyye 65
Zügarkende 583
Zülkarneyn 172, 407, 417, 604